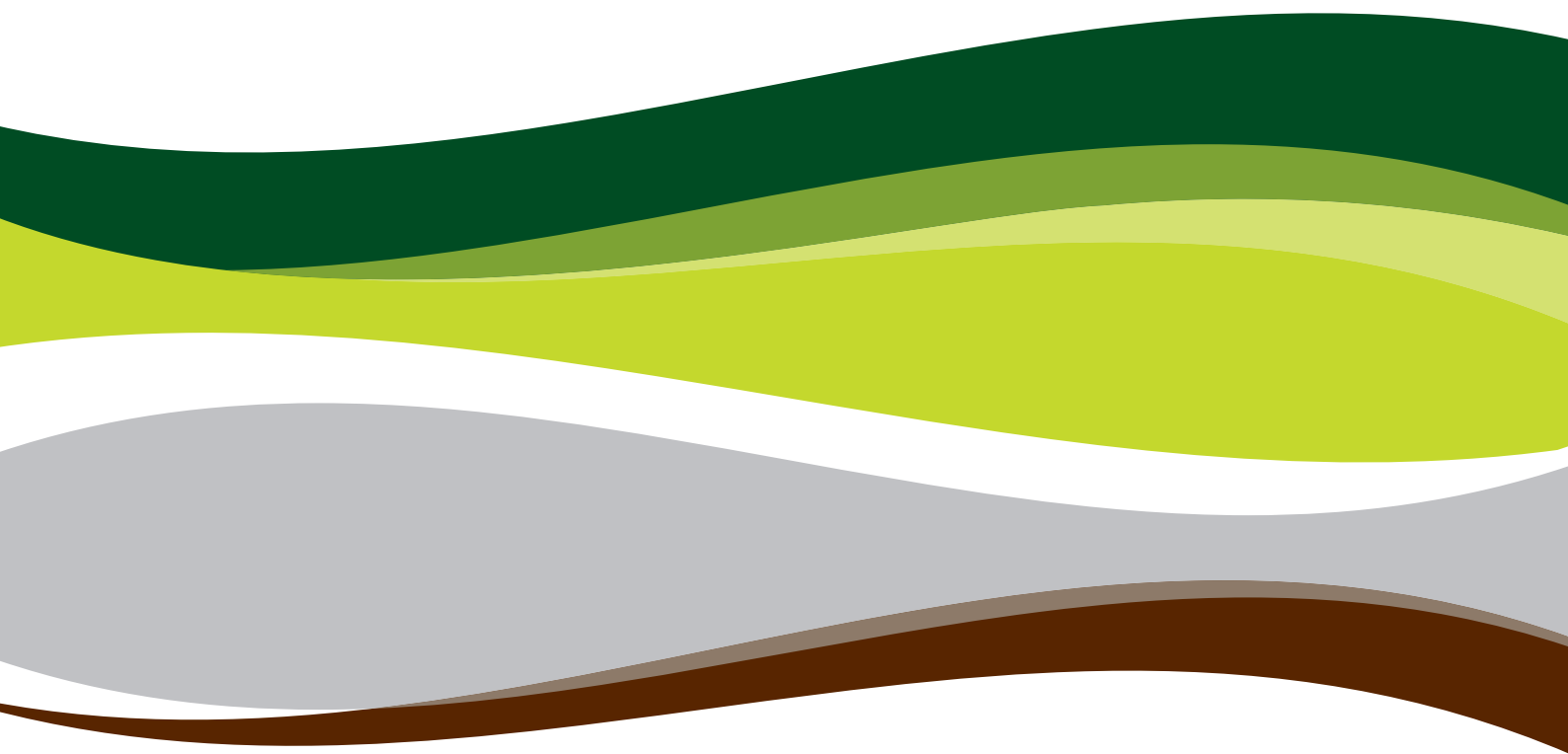

ELÄKE-FENNIA TOIMINTAKERTOMUS
JA TILINPÄÄTÖS 2013

Toimintakertomus ja tilinpäätös

4 Hallituksen toimintakertomus 2013

Tilinpäätös

- 15 Tuloslaskelma
- 16 Tase
- 18 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
- 21 Tuloslaskelman liitetiedot
- 24 Taseen liitetiedot
- 33 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta
- 41 Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen
allekirjoitukset
- 42 Tunnusluvut
- 45 Tunnuslukujen opas
- 46 Tilintarkastuskertomus

Hallinnointi

- 48 Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2013
- 54 Hallitus, hallintoneuvosto ja johto
- 56 Neuvottelukunnat

Hallituksen toimintakertomus 2013

KESKINÄISEN VAKUUTUSYHTIÖN ELÄKE-FENNIAN JA LÄHITAPIOLA KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖN FUUSIO

Keskinäisen vakuutusyhtiön Eläke-Fennian ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiolan hallitukset päättivät joulukuussa 2012 solmia aiesopimuksen yhtiöiden sulautumissuunnittelun aloittamisesta. Yhtiöiden hallitukset hyväksyivät fuusion puitesopimuksen ja sulautumissuunnitelman maaliskuussa 2013. Fuusiossa muodostuvan yhtiön toimitusjohtajaksi valittiin Lasse Heiniö ja varatoimitusjohtajaksi sekä toimitusjohtajan sijaiseksi Satu Huber.

Puitesopimuksessa vahvistettiin myös uuden yhtiön hallituksen kokoonpano. Hallitus muodostuu työmarkkinaosapuolten, molempien yhtiöiden asiakkaiden ja sidosryhmien edustajista. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Harri Miettinen ja varapuheenjohtajiksi Ann Selin sekä Pekka Sairanen. Yhtiön hallintoneuvosto muodostettiin yhdistämällä sulautuvien yhtiöiden hallintoneuvostot. Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimii Klaus Saarikallio ja varapuheenjohtajina toimivat Håkan Nystrand ja Ilkka Brotherus.

Eläke-Fennian ja LähiTapiola Eläkeyhtiön ylimääräiset yhtiökokoukset hyväksyivät 19.6.2013 Eläke-Fennian ja LähiTapiola Eläkeyhtiön sulautumissuunnitelman. Finanssivalvonta antoi 27.6.2013 suostumuksensa Eläke-Fennian ja LähiTapiola Eläkeyhtiön sulautumista koskevaan hakemukseen. Sulautumisen seurauksena Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo aloitti toimintansa 1.1.2014. Eläke-Fennia purkautui sulautumisen voimaantulohetkellä 1.1.2014. Toteutusvaiheen aikana eli vuoden 2013 loppuun asti Eläke-Fennia ja LähiTapiola Eläkeyhtiö toimivat kilpailevina yhtiöinä.

Elossa on vakuutettuna yhteensä noin 490 000 työntekijää ja yrittäjää. Noin 3 miljardin euron kokonaismaksutulolla yhtiön markkinaosuus on toiminnan alussa noin 24 prosenttia. Sijoitusomaisuuden arvo on yli 18 miljardia euroa. Yhtiön henkilöstömäärä on 450. Toimitilat sijait-

sevat Espoon Tapiolassa. Elo jatkaa tiivistä yhteistyötä LähiTapiolan ja Fennian kanssa toimien tasapuolisesti molempien yhtiöryhmien työeläkevakuutuskumppanina.

SIIJOITUSYMPÄRISTÖ

Kansainvälinen valuuttarahasto IMF ennusti globaalin talouskasvun voimistuvan vuonna 2013 edellisvuodesta, mutta toteutunut globaali kasvu jäikin vuoden 2012 kasvua matalammaksi ja oli ostovoimakorjattuna hieman alle 3 prosenttia. Yhdysvaltojen taloustilanne on kehittynyt finanssikriisin jäljiltä positiivisimmin, mutta sielläkin julkisen sektorin finanssipoliittisten elvytystoimien takaisin kurominen söi talouskasvua, joka jäi noin 1,9 prosenttiin. Euroalueella vahva Saksa ja Euroopan keskuspankin tukilupaukset ongelmamaille saivat tunnelmat positiivisemmiksi vuoden loppua kohden, mutta euroalueen kasvu jäi silti koko vuoden tasolla 0,4 prosenttia negatiiviseksi. Suomessa talouskehitys oli peräti 1,1 prosenttia negatiivinen. Kehittyvissä talouksissa kasvu jäi puolestaan selvästi alle odotusten, 4,5 prosenttiin, ja lisäksi siellä ero vakaiden ja heikkojen talouksien välillä alkoi korostua.

Vaimaan kasvun ja tuotantokapasiteetin vajaakäytön takia kuluttajahintojen nousu jäi kehittyneissä talouksissa vain 1,2 prosenttiin vuonna 2013. Vuoden 2013 loppua kohden inflaatio laski edelleen G10-maissa ja etenkin euroalueella jopa huolestuttavasti. Kehittyvissä maissa inflaatio oli suunnilleen odotetulla tasolla, 6,2 prosenttia vuonna 2013.

Rahoitusmarkkinoilla keskeiset kehittyneiden talouksien keskuspankit pitivät kapasiteetin vajaakäytön vuoksi korot edelleen ennätyksellisen alhaalla. Japanin keskuspankki piti koko vuoden yllä voimakasta keskuspankin taseen paisuttamiseen perustuvaa rahapolitiikan linjaa. Euroopan keskuspankin linjana oli pitää yllä uskoa tukitoimista. Yhdysvaltojen keskuspankki puolestaan herätti alkukesällä keskustelun oman rahamäärän kasvattamiseen perustuneen elvytyksen supistamisesta. Tämä nosti

nopeasti pitkiä viitekorkoja Yhdysvalloissa ja Euroopassa sekä sai aikaan melko suuren tuottojen pudotuksen siihen saakka hyvin tuottaneissa riskillisissä sijoituskohteissa. Yhdysvaltojen keskuspankki sai kuitenkin tilanteen varsin pian rauhoittumaan korostettuaan pitävänsä lyhyet ohjauskorkonsa hyvin alhaisina vielä pitkään. Loppuvuosi oli kohenneiden kasvunäkymien ja markkinoita tukeneiden keskuspankkien toimien myötä hyvin suotuisa riskillisille sijoituksille.

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSIA

Tammikuussa 2013 julkaistiin ulkomaisten asiantuntijoiden Nicolas Barrin ja Keith Ambachtsheerin arviot Suomen eläkejärjestelmästä. Molemmat arvioivat eläkejärjestelmän nykytilan hyväksi.

Pekkarisen työryhmä, joka perustettiin työmarkkinaosa-puolten tarpeeseen vuoden 2017 alusta voimaan tulevaksi suunniteltua eläkeuudistusta varten, sai loppuraporttinsa valmiiksi syksyllä 2013. Raportissa arvioitiin yksityisen puolen eläkejärjestelmän kestävyyttä sekä taloudellisesta että sosiaalisesta näkökulmasta. Raportissa arvioitiin julkisen talouden kestävyysvajeeksi 4,6 prosenttia bruttokansantuotteesta. Tästä noin 0,5 prosenttiyksikköä tulee yksityisen puolen eläkejärjestelmästä. Vuoden 2017 eläkeuudistukseen tähtäävät neuvottelut saataneen valmiiksi vuonna 2014.

Vuoden 2013 alussa tuli voimaan vakavaraisuusuudistukseen liittyvä lainmuutos, jossa riskiliikkeen heilahtelujen puskuriksi varattu tasoisuusmäärä sekä sijoitusmarkkina-liikkeitä puskuroiva, aitoa vakavaraisuutta kuvannut toimintapääoma yhdistettiin niin sanotuksi vakavaraisuuspääomaksi.

Vuoden 2013 aikana on jatkettu myös sosiaali- ja terveysministeriön vakavaraisuusuudistusta, jossa eläkeyhtiön pääomavaateen määrittelyä muokattiin uusiksi. Työ valmistunee vuoden 2014 aikana. Lisäksi sosiaali- ja

terveysministeriössä on parhaillaan valmisteilla työeläkealaan liittyviä lainsäädäntöuudistuksia muun muassa työeläkeyhtiöiden välisen kilpailun lisäämiseksi sekä hallinnon kehittämiseksi.

Vuoden 2014 alusta alkaen poistui varhennettu vanhuuseläke, joka on mahdollistanut vanhuuseläkkeelle siirtymisen jo 62 vuoden ikäisenä eläkettä pienentämällä. Samalla osa-aikaeläkkeen alaikäraja nousi 61 vuoteen aikaisemmasta 60 vuodesta.

TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN

Sijoitustoiminnan keskeisenä tavoitteena oli vuonna 2013 vakavaraisuuden turvaaminen kaikissa olosuhteissa.

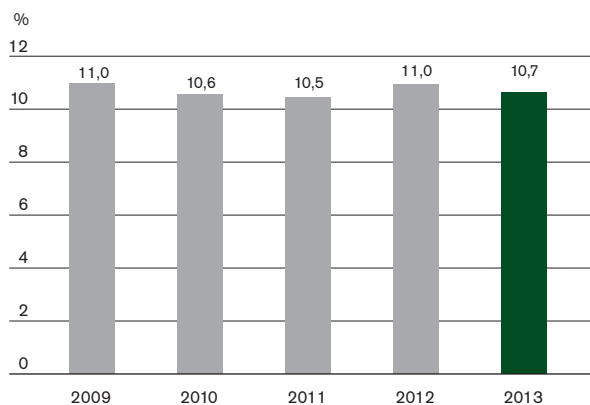
Eläke-Fennian sijoitustuotto oli työeläkealan parhaimmistoa. Sijoituksille saatu tuotto käyvin arvoin, huomioiden sijoitustoiminnan liikekulut, sijoitustoiminnan kohdistumatot ja kulut sekä tuloslaskelman muut korkoerät, oli tilivuonna 9,4 prosenttia.

Eläke-Fennian vakavaraisuus parani vuoden 2013 aikana selvästi verrattuna 31.12.2012 hetkeen. Toimintapääoman määrä laskettuna 31.12.2012 voimassa olleiden säädösten mukaisesti oli 1 395 miljoonaa euroa ja vakavaraisuuspääoma 1.1.2013 säädösten mukaisesti 1 360 miljoonaa euroa. Vakavaraisuuspääoma kasvoi vuoden alusta 23 prosenttia 1 667 miljoonaan euroon. Vakavaraisuusaste eli vakavaraisuuspääoman määrä suhteessa vakavaraisuuslaskennassa käytettävään vastuuvelkaan nousi vuoden alun 21,7 prosentista vuoden lopun 25,1 prosenttiin. Samanaikaisesti vakavaraisuusasema eli vakavaraisuuspääoman määrän suhde vakavaraisuusrajaan laski 2,7:stä 2,4:ään.

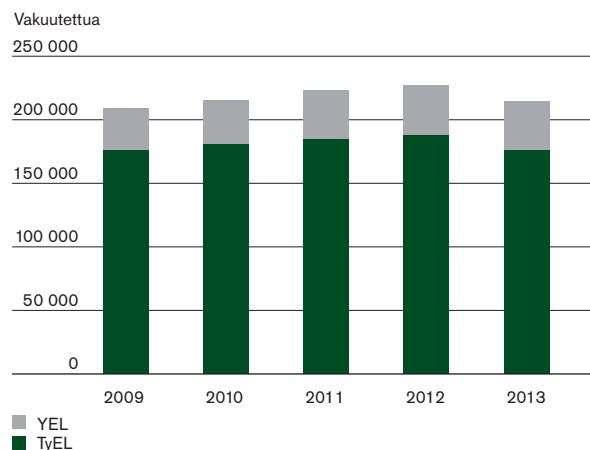
Hoitokustannusyliäämää syntyi 11,1 miljoonaa euroa eli 19,3 prosenttia hoitokustannustulosta. Eläke-Fennian liikekulut koostuvat pääasiassa kahdesta suuresta erästä, henkilöstökuluista ja IT-kuluista.

Vuoden 2013 aikana Eläke-Fennian yhteistyö osana

Eläke-Fennian markkinaosuus maksutulolla mitattuna 31.12.

Eläke-Fennian vakuutetut 31.12.

Fennia-ryhmää korostui. Eläke-Fennia säilytti vahvan asemansa yrittäjien ja pk-yritysten työeläkevakuuttajana. Markkinaosuus pieneni 0,3 prosenttiyksikköä. Siirto-liikenteen tulos oli kokonaisuudessaan tappiollinen. Uusmyynti säilyi edelleen hyvällä tasolla. Uusmyynnillä saatiin TyEL-vakuutuksia noin 1 800 kpl ja YEL-vakuutuksia 2 800 kpl. Työsuhteita näissä TyEL-vakuutuksissa oli noin 3 800 kpl.

Kumppanin vahvan paikallisen läsnäolon ansiosta markkinaosuus uusmyynnissä on säilynyt hyvällä tasolla. TyEL-vakuutusten uusmyynnissä markkinaosuus oli noin 10,2 prosenttia ja YEL-vakuutusten noin 11,7 prosenttia.

Eläke-Fennia neuvotteli alkuvuonna 2013 LähiTapiolan kanssa sopimuksen, jonka mukaan LähiTapiola jatkaa sen asiakkaina olevien Eläke-Fennian asiakkaiden työeläkevakuutusasioiden hoitamista edelleen. Eläke-Fennian asiakkaille järjestelyllä ei siten ollut suoranaisia vaikutuksia, vaan työeläkevakuutukset ja niiden hoitaminen jatkuivat kuten ennenkin.

FUUSIOON VALMISTAUTUMINEN

Eläke-Fennian ja LähiTapiola Eläkeyhtiön fuusiohankkeelle perustettiin heti vuoden 2013 alussa ohjausryhmä.

Hankkeen ohjausryhmän alla toimi alkuvaiheessa useita projekteja, muun muassa sulautumissuunnitelmaan ja puitesopimukseen, toimitiloihin ja ICT:hen sekä viestintään liittyen. Sen sijaan muun muassa sijoitustoimintaan, vakuuttamiseen ja eläkeasioihin liittyvät projektit käynnistyivät kilpailuoleudellisista syistä vasta hieman myöhemmin, kun sulautumisprosessi oli edennyt. Elon muodostaminen oli suuri ponnistus koko henkilöstölle. Sulautumishankkeen etenemisestä tiedotettiin henkilöstölle mahdollisimman ajantasaisesti yhteisillä henkilöstötiedotteilla.

Vakuutus- ja korvausprosessissa fuusioon valmistaututtiin teemalla jatkuvuuden varmistaminen. Käytännössä se tarkoitti muutosten minimoimista yli vuodenvaihteen. Pakolliset muutokset tehtiin tulosteille ja asiointipalveluihin verkossa. Vakuutus- ja korvausprosessissa tuotanto toimii aluksi kahdella järjestelmällä ja toimintamallilla. Lähtökohtana oli, että asiakkaan kannalta vain hyvin vähän asioita muuttuu.

Fuusioprojektit sitoivat merkittävästi henkilötyötä varsinkin talous-, sijoitushallinto-, HR- sekä riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksiköissä ja aiheuttivat henkilö- ja työjärjestelyjä kokonaistoiminnan varmistamiseksi. Lisäksi näiden yksiköiden resursseja vahvistettiin määräaikailla ja tuntityöntekijöillä. Kaikkien projektien osalta edettiin Day1-toteutussuunnitelman mukaisesti kireästä aikataulusta huolimatta.

TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Asiakkuusprosessissa panostettiin vuonna 2013 tiiviiseen

yhteistyöhön kumppanin kanssa. Yhteistyökumppanin laaja toimintaverkosto yhdessä Eläke-Fennian vahvan työeläkevakuuttamisen asiantuntemuksen kanssa on taannut asiakkaille kattavan ja asiantuntevan palvelun. Puhelin- ja verkkopalveluiden kehittäminen puolestaan on helpottanut ja lisännyt asioiden hoidon joustavuutta. Asiakastytyväisyyden lisäksi on seurattu kumppanittytyväisyyttä, joka on ollut erittäin hyvällä tasolla.

Tiivis yhteistyö on myös auttanut fuusioprojektin läpiviennissä. Projektin alkuvaiheessa mahdolliset häiriöt asiakkaiden ja kumppanin palvelussa nostettiin esille merkittävänä riskinä. Vuoden 2013 marraskuussa toteutetussa kentän tyytyväisyyskyselyssä arviot Eläke-Fennian toiminnasta ja yhteistyön toimivuudesta olivat kuitenkin hyvällä tasolla. Saumattoman yhteistyön avulla asiakkaiden palvelussa ei myöskään ole esiintynyt merkittäviä häiriöitä.

Taloustutkimus Oy:n tekemän toimialakohtaisen asiakastytyväisyystutkimuksen mukaan Eläke-Fennian yrityskuva ja asiakkaiden tyytyväisyys pysyivät hyvällä tasolla. Eläke-Fennian tunsu nykyisen tai aiemman asiakassuhteen perusteella tai muuta kautta noin kaksi kolmesta (63 %) vastaajasta. Sijoitus tunnettuudessa oli toimialan toinen. Asiakastytyväisyyden yleisarvosanalla mitattuna Eläke-Fennia sijoittui kolmanneksi ja yleisarvosana oli 8,14 (toimialan painotettu keskiarvo oli 8,09). Asiakastytyväisyystekijöistä Eläke-Fennia sai selvästi parhaan tuloksen asiantuntemuksesta. Lisäksi Eläke-Fennia erottui toimialalla positiivisesti asiakkaan tarpeiden huomioimisessa. Asiantuntemuksessa, tavoitettavuudessa ja lupauksen pitämisessä Eläke-Fennia oli toimialan kärjessä. Asiakkaiden suosittelussa Eläke-Fennia sai hyvän tuloksen.

Vakuutusprosessin kehittämisen painopisteenä oli sähköisen asioinnin lisääminen erityisesti sähköisen vakuutushakemuksen rakentamisen avulla. Vuoden 2013 huhtikuussa käyttöön otettiin sähköinen hakemus yrittäjä-asiakkaille ja syyskuussa sähköinen hakemus työnantajille. Asiakkaat ja kumppanit ovat olleet tyytyväisiä käytettävyyteen, mitä kuvaa palautteen lisäksi käyttöasteen nousu odotettua nopeammin. Sähköisen hakemuksen myötä erityisesti yrittäjäpuolella uusmyynnissä kaikista uusista hakemuksista tehtiin sähköisesti reilusti yli 70 prosenttia. Myös työnantajapuolella aktiivisuus kasvoi jatkuvasti, ja marraskuussa sähköisiä uusmyyntihakemuksia oli jo noin 70 prosenttia kaikista hakemuksista. Siirtojen osalta sähköisten hakemusten osuus oli YEL:ssä korkeampi kuin uusmyynnissä ja TyEL:ssä noin puolet. Lisäksi sähköinen hakemusprosessi on lyhentänyt käsittelyaikoja ja lisännyt henkilöstön tyytyväisyyttä prosessin sujuvuuteen.

Eläkeprosessissa tehtiin jatkuvaa kehitystyötä asiakaspalvelun laadun ja eläkeprosessin tehokkuuden

parantamiseksi. Niin yksittäisillä hankkeilla kuin jatkuvalla kehitystyöllä on tähdätty siihen, että asiakkaamme saavat tasaista laatua palvelutilanteesta tai -ajankohdasta riippumatta. Laatutoteumat osoittavat, että tässä työssä on onnistuttu hyvin.

Vuonna 2012 käynnistetty korvausjärjestelmähanke jatkui suunnitelmien mukaisesti koko vuoden 2013 ajan ja satoi merkittävästi henkilöresursseja. Samalla valmistauduttiin vuoden 2014 alussa tapahtuneeseen fuusioon ja osallistuttiin siihen liittyen useisiin suunnittelu-, toteutus- ja testausprojekteihin. Näistä merkittävistä lisähaasteista huolimatta pystyttiin kuitenkin turvaamaan eläkeprosessin sujuvuus ja saumaton asiakaspalvelutyö.

Sijoitusprosessissa saatiin päätökseen arvopaperijärjestelmän kehityshanke, ja uusi järjestelmä siirtyi tuotantoon vuoden 2013 alusta. Samaan aikaan otettiin riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikössä käyttöön tietovarasto, jonka avulla on tehostettu ja automatisoitu viranomaisille, johdolle, hallitukselle ja sijoitusyksikölle tuotettavaa raportointia. Sijoitusprosessissa systematisoitiin ja kehitettiin edelleen sijoitusomaisuuden ja vakava-raisuuden skenaariomallien käyttöä sekä riskienhallinnassa että allokaatioprosessissa.

Eläke-Fenniassa käynnistettiin vuoden 2013 alussa operatiivisten riskien riskitietokannan rakentaminen. Kukin prosessi ja yksikkö raportoi havaitsemansa operatiiviset riskit sekä niihin liittyvät hallintatoimenpiteet. Riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikkö keräsi havainnot yhteiseen riskitietokantaan ja muodosti niistä yhtiötason yhteenvetoraportteja niin johtoryhmälle ja hallitukselle kuin prosesseille ja yksiköillekin. Riskiraportoinnin tavoitteena on ollut vahvistaa organisaation riskienhallintakulttuuria ja riskitietoisuutta.

HR-yksikön tavoitteena on ollut tukea Eläke-Fennian liiketoimintaa ja strategian toteutumista henkilöstöjohtamisen keinoin mukaan lukien nykyaikaiset sähköiset työvälineet, joilla on tehostettu ja automatisoitu henkilöstötyön prosesseja.

Vuonna 2013 valmistauduttiin perushenkilöstötyön ohella tulevaan fuusioon. Fuusion vaikutukset näkyivät erityisesti syksyllä osassa organisaatiota erittäin kireänä resurssitilanteena, johon varauduttiin lisäresurssein ja sopimalla paikallisesti henkilöstön edustajien kanssa 80 tunnin lisäylytymahdollisuudesta vuoden 2013 loppuun asti. Henkilöstön työkyvyn tukeminen ja lyhyidenkin palauttavien vapaiden pitäminen oli aiempaa haastavampaa. Työkykyä tuettiin sulautuvien yhtiöiden yhteisillä muutostoimintasuunnitelmissa, joita järjestettiin niin henkilöstölle kuin esimiehillekin. Valmennukset koettiin palautteen perusteella tarpeelliseksi ja hyviksi. Saadun palautteen perusteella esimiehille käynnistettiin vielä ryhmäcoaching vuoden lopussa.

VAKUUTUSKANTA JA VAKUUTUSMAKSUTULO

Vuoden 2013 lopussa Eläke-Fenniassa oli vakuutettuna 214 420 henkilöä. TyEL-vakuutusten määrä väheni noin 1 220 vakuutuksella 21 700 kappaleeseen, ja niissä oli vakuutettuna 177 020 henkilöä. Työsuhteita oli vuoden 2013 lopussa vakuutettuna noin 11 900 vähemmän kuin edellisvuonna. YEL-vakuutettujen määrä pieneni vuoden aikana noin 2 200 yrittäjällä, ja vuoden lopussa YEL-vakuutuksia oli voimassa 37 400 kappaletta.

Keskimääräinen peritty TyEL-vakuutusmaksu oli 22,8 prosenttia palkoista/työtuloista. Työntekijöiden maksuosuus oli keskimäärin 5,45 prosenttia. Vakuutusmaksutulo vuonna 2013 oli 1 326,3 miljoonaa euroa. Tästä TyEL-vakuutusten osuus ennen luottotappioiden vähentämistä oli 1 152,1 miljoonaa euroa ja YEL-vakuutusten 184,8 miljoonaa euroa. Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista olivat 10,6 miljoonaa euroa.

TyEL-vakuutusmaksujen luottotappioita kirjattiin 9,1 miljoonaa euroa vuodelle 2013. YEL-vakuutusmaksujen luottotappioiden määrä oli 1,5 miljoonaa euroa. Erääntyneiden, maksamattomien vakuutusmaksusaamisten määrä oli 31.12.2013 noin 49,5 miljoonaa euroa. Luottotappioiden määrä kasvoi edellisvuodesta 1,2 miljoonalla eurolla. Avointen maksujen määrä pieneni edellisvuodesta 5,0 miljoonaa euroa.

ELÄKKEET JA TYÖHYVINVOINTI

Vuoden 2013 aikana käsiteltiin kaikkiaan noin 18 000 eläkeasiasia, joista uusien eläkehakemusten osuus oli noin 8 700. Uusien hakemusten kokonaismäärä kasvoi hieman edellisvuodesta. Merkittävin kasvu, lähes 10 prosenttia, tapahtui vanhuuseläkehakemusten määrässä. Yhtiössämme vakuutetut siirtyivät työsuhteesta vanhuuseläkkeelle keskimäärin 63,5-vuotiaina. Keskimääräinen eläkkeellejäämisikä oli samalla tasolla kuin edellisenä vuonna, myöskään eläkkeen rinnalla työskentely ei lisääntynyt merkittävästi.

Kuntoutushakemusten määrä kasvoi edellisvuodesta koko työeläkealalla. Eläke-Fennian kuntoutushakemusten osuus eläkelaitosten kokonaishakemusmäärästä oli 7,5 prosenttia. Yhteiskunnallinen keskustelu sekä yhteistyö työnantajien ja työterveyshuollon välillä kuntoutuksen toteuttamiseksi on lisääntynyt. Tämä työ näkyy toivotulla tavalla hakemusten määrän pidemmän ajanjakson kehityksessä.

Eläkkeensaajia oli vuoden 2013 lopussa lähes 88 500. Vuoden 2013 aikana eläkkeitä maksettiin kaikkiaan 1 082,4 miljoonaa euroa. Eläkkeiden oikea-aikainen maksaminen on asiakkaidemme toimeentulon kannalta oleellista, ja tässä onnistuttiin hyvin vuoden 2013 aikana.

Eläkeneuvonta lähetti kesän aikana työeläkeoiteen noin 116 500 vakuutetulle. Ote lähetettiin tänä vuonna

kaikille yrittäjille sekä tammi–huhtikuun aikana syntyneille työntekijöille. Yksityisen sektorin työskentelyyn liittyvien tietojen lisäksi otteella näytettiin julkisen sektorin työsuhteet. Eläkeneuvonnassa näkyi yhä yleinen taloudellinen tilanne, kun lomautukset ja irtisanomiset ovat lisänneet tarvetta eläkevaihtoehtojen selvittämiseksi.

Eläke-Fennia on tarjonnut asiakkailleen Efekti-palvelua, jonka tavoitteena on ollut tukea asiakasyrityksissä tehtävää työssä jaksamista edistävää ja työkyvyttömyysriskiä ennaltaehkäisevää toimintaa. Palvelu on koostunut erilaisista riskikartoituksista, koulutuksista sekä kattavasta verkkopalvelusta.

Vuonna 2013 järjestettiin asiakasyritysten edustajille yhteensä 16 Efekti-koulutusta, joiden teemat liittyivät esimiestyöhön, johtamiseen ja työn kehittämiseen. Koulutuksista saatu palaute on ollut erittäin hyvää. Riskikartoituksista Efekti-työyhteisökyselystä on muodostunut asiakasyritysten käyttöön hyvä työkalu henkilöstön työssä jaksamisen ja sitä haastavien tekijöiden kartoittamiseen. Kyselyjä toteutettiin vuonna 2013 muutamia kymmeniä.

Suurasiaakkaiden palvelussa keskeisellä sijalla oli edelleen vuonna 2013 työkyvyttömyysriskinhallinta, joka vaatii aktiivista yhteistyötä yritysjohtoon, asiakkaan työterveyshuollon sekä Eläke-Fennian asiantuntijan välillä. Yhteistyön tavoitteena on ollut rakentaa ennaltaehkäiseviä toimia työkyvyn ylläpitoon sekä löytää keinoja vajaatyökykyisten henkilöiden työuran pidentämiseen ammatillisen kuntoutuksen avulla.

Vuonna 2012 kehitetyn Menesty mielekkäästi -yrittäjäkyselyn hyödyntämistä jatkettiin vuonna 2013

yhteistyökumppaneille kohdennetulla konseptilla. Kyselyssä kartoitettiin yrittäjien työkykyä ja yrityksen menestystä subjektiivisin mittarein. Kohdennettuja kyselyjä toteutettiin vuoden 2013 aikana 6, ja niihin vastasi yhteensä 668 henkilöä. Kunkin kyselyn tuloksia verrattiin 1 500 Eläke-Fennian yrittäjäasiakkaan vastausaineistoon vuodelta 2012. Kyselyiden pohjalta on tuotettu useampia kohderyhmäkohtaisia artikkeleita ja esityksiä yhteistyökumppaneiden tilaisuuksiin.

VASTUUVELKA JA SEN KATE

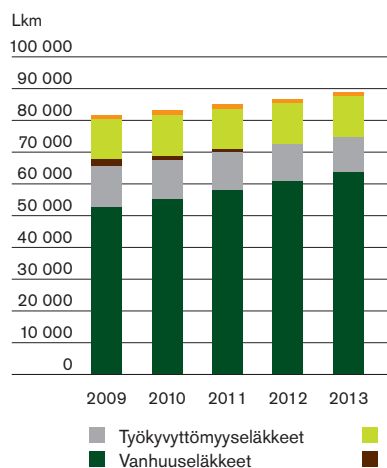
Eläke-Fennian vastuuvelka oli vuoden 2013 lopussa 6 967,2 miljoonaa euroa. Vastuuvelkaan sisältyi työntekijöiden maksuosuudesta kertynyttä vastuuta 900,5 miljoonaa euroa.

Korvausvastuuseen kuuluu myös tasoisuusmäärä, jonka määrä vuoden 2013 lopussa oli 216,8 miljoonaa euroa. Perusedun osuus tästä oli 212,0 miljoonaa euroa. Tasoisuusmäärä oli turvaava. Vakuutusliikkeen tulos oli vuonna 2013 kokonaisuutena negatiivinen.

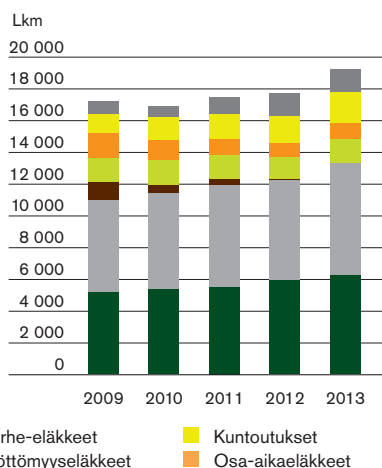
Vastuuvelkaan siirrettävä eläkejärjestelmän keskimääräinen osaketuotto 31.12.2013 oli noin 19,9 prosenttia, ja osaketuottosidonnaisen lisävakutusvastuun määrä oli 31.12.2013 noin 164,6 miljoonaa euroa.

Vastuuvelan kate täyttää kateasetuksen ja Finanssi- valvonnan määräykset. Luetteloitua katetta oli 8 356 miljoonaa euroa eli 19,8 prosenttia yli katettavan vastuuvelan. Eläke-Fennian avoin valuuttapositio eli valuuttakurssin muutoksilta suojaamaton omaisuus oli 782 miljoonaa euroa.

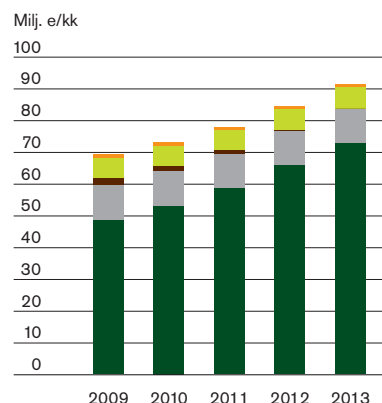
Eläkeläiset 31.12.

Päätettyjen käsittelyiden lkm 31.12. (uudet ja muutoshakemukset)

Maksussa olevat eläkkeet 31.12.

Vastuuvelka, milj. e

	31.12.2013	31.12.2012
Vakuutusmaksuvastuu		
Vastaiset eläkkeet	3 478,7	3 424,6
Ositettu lisävakuutusvastuu	21,9	18,8
Osittamaton lisävakuutusvastuu	97,8	98,1
Osaketuottosidonnainen	164,6	43,1
	3 763,0	3 584,6
Korvausvastuu		
Alkaneet eläkkeet	2 987,4	2 810,5
Tasotusvastuu	216,8	225,7
	3 204,2	3 036,2
Yhteensä	6 967,2	6 620,7

SIOITUSTOIMINTA

Sijoitustoiminnassa tavoitteena on ollut saavuttaa pitkällä aikavälillä mahdollisimman korkea reaali tuotto pitäen riskit hallituksen vahvistamalla tasolla. Koko sijoitustoiminnan tuotto sitoutuneelle pääomalle oli 9,4 prosenttia ennen liikekuluja ja sijoitustoiminnan kohdistumattomia tuottoja ja kuluja. Eläke-Fennian sijoitustoiminnan kokonaistuottoa voidaan pitää erinomaisena ympäristössä, jossa yleinen talouden ilmapiiri oli heikko ja näkymät epävarmoja. Vakavaraisuuden paraneminen mahdollisti myös riskin lisäämisen hallitusti.

Vastuuvelan tuottovaatimus määräytyy vastuuvelan laskennassa käytettävän diskonttokoron (3 %), eläkevas-tuiden täydennyskertoimen ja eläkelaitosten keskimääräi-sen osaketuoton perusteella. 1.1.–31.3.2013 täydennys-kerroin oli 0,71 prosenttia, 1.4.–30.6.2013 vastaavasti 0,98 prosenttia, 1.7.–30.9.2013 täydennyskerroin oli 1,20 prosenttia ja 1.10.–31.12.2013 se oli 0,85 pro-senttia. Perustekorko määrätään edelleen puolivuositain työeläkelaitosten keskimääräisen vakavaraisuuden perus-teella. Vuonna 2013 perustekorko oli 30.6.2013 asti 4,00 prosenttia ja 1.7.–31.12.2013 vastaavasti 4,75 prosenttia.

Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa oli 385,2 miljoonaa euroa. Osake-, korko-, kiinteistö- ja muiden sijoitusten myynneissä syntyi tappiota yhteensä 48,8 miljoonaa euroa ja voittoa 248,6 miljoonaa euroa. Arvonlennuksen palautuksia tehtiin osake-, korko-, kiinteistö- sekä muihin sijoituksiin 65,4 miljoonaa euroa. Osake-, korko-, kiinteistö- sekä muista sijoituksista tehtiin arvonlennuksia 87,2 miljoonaa euroa. Arvostuserot kas-voivat tilivuoden aikana 316,4 miljoonaa euroa. Sijoitus-toiminnan nettotuotto käyvin arvoin oli 704,3 miljoonaa euroa.

Osakemarkkinoiden tuotto muodostui hyväksi heti vuo-den alusta lähtien. Osakeriskiä lisättiin asteittain yhteensä 10 prosenttiyksikköä, ja osakkeiden osuus sijoituksista oli vuoden lopussa 32 prosenttia. Noteerattujen osakkeiden tuotto vuonna 2013 oli sijoitusluokista korkein, 22,1 pro-

Sijoitusjakauma 2013

Sijoitusomaisuus käyvin arvoin ja tuotot (sisältää kertyneet korot)	31.12.2013		Tuotto	31.12.2012		Tuotto
	milj. e ¹⁾	%	%	milj. e	%	%
Korkosijoitukset	3 319,4	40,7	1,6	3 888,3	51,9	9,0
Lainasaamiset	271,4	3,3	3,5	397,7	5,3	2,9
Joukkovelkakirjalainat	2 315,5	28,4	1,7	3 078,6	41,1	11,0
OECD-/ETA-julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainat	541,1	6,6	0,9	737,2	9,8	5,3
Muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainat	1 774,4	21,8	1,9	2 341,5	31,2	13,3
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset sisältäen sijoituksiin kohdistuvat saamiset ja velat	732,4	9,0	0,3	412,0	5,5	1,2
Osakesijoitukset	2 576,3	31,6	20,3	1 625,6	21,7	15,8
Noteeratut osakkeet	2 333,7	28,6	22,1	1 360,9	18,2	16,7
Pääomasijoitukset	172,4	2,1	10,7	161,0	2,1	10,8
Noteeraamattomat osakesijoitukset	70,2	0,9	1,6	103,7	1,4	10,7
Kiinteistösijoitukset	1 342,0	16,5	14,9	1 147,6	15,3	12,5
Suorat kiinteistösijoitukset	1 124,8	13,8	16,2	931,8	12,4	14,8
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitusyritykset	217,1	2,7	9,0	215,8	2,9	5,4
Muut sijoitukset	914,8	11,2	9,1	833,8	11,1	6,3
Hedge-rahastosijoitukset	893,0	11,0	9,0	826,6	11,0	8,6
Muut sijoitukset	21,7	0,3	10,7	7,2	0,0	-41,9
Sijoitukset yhteensä	8 152,4	100,0	9,4	7 495,2	100,0	10,3

1) Sisältää taseen ulkopuolisia johdannaisia 16,0 milj. e.

senttia. Hyvää tuottoa saavutettiin paitsi markkinoiden myötä myös onnistuneella osakevalinnalla.

Matalariskisten sijoitusten, lähinnä valtioiden joukkolainojen, tuotot olivat pitkien korkojen nousun myötä jopa negatiivisia pitkin vuotta huolimatta melko matalasta sijoitussalkun korkoriskistä. Valtioiden joukkolainasijoitukset päättyivät kuitenkin vuoden lopuksi reilun puolen prosentin tuottoon. Kohonneesta korkotasosta huolimatta yrityslainojen tuotto oli hyvän riskiluokan sijoituksissa liki 3 prosenttia ja korkean riskiluokan sijoituksissa yli 8 prosenttia madaltuneiden marginaalien ja hyvän juoksevan tuoton takia.

Hedge-rahastosijoitukset tuottivat 9,0 prosenttia vuonna 2013. Parhaimpaan tuottoon hedge-rahastoista ylsivät rahastot, joiden sijoitusstrategiat hyödynsivät Yhdysvaltojen markkinoiden osake- ja erilaisten luottoriskillisten sektoreiden erityispiirteitä maltillisella riskitasolla.

Kiinteistösijoitusmarkkinoiden tilanne oli rauhallinen, vaikka toimistotilojen vajaakäyttö lisääntyi edelleen ja kaupan volyymin lasku aiheutti paineita vuokratasoihin. Kiinteistökauppojen volyymi oli historiallisesti alhainen johtuen sijoitusmarkkinoiden kaksijakoisuudesta. Sijoittajat etsivät korostuneesti matalan riskin prime-kohteita, kun taas markkinoille tullut tarjonta koostui riskillisemmistä kiinteistöistä.

Suuren kysynnän vuoksi sijoittajien tuottovaateet laskivat edelleen parhaissa kohteissa, mikä näkyi Eläke-Fennian kiinteistösalkussa tavallista suurempina arvonmuutoksina asunnoissa ja suurissa kauppakeskuksissa. Sen sijaan etenkin toimistokiinteistöjen arvot laskivat jonkin verran.

Suurimmat investoinnit olivat Tampereen tornihotellin, Helsingin Pitäjänmäen kahden asuntokohteen ja Kampin Huippuun tulevan lääkärikeskuksen rakennusprojekti. Näiden investointien ja arvonkorotusten seurauksena kiinteistösijoitusten osuus kokonaisallokaatiossa nousi noin 16,5 prosenttiin.

Eläke-Fennian EU-alueelle tekemissä välillisissä kiinteistörahastosijoituksissa kehitys jatkui tasaisena ja tuotto oli tyydyttävällä tasolla.

Kiinteistösijoitusten tuotto sitoutuneelle pääomalle laskettuna oli 14,9 prosenttia. Kiinteistösalkku arvioitiin vuonna 2013 kokonaisuudessaan ulkopuolisella taholla, ja arviointien perusteella kiinteistöomaisuuden arvo nousi nettomääräisesti kaikkiaan noin 98 miljoonaa euroa. Suurin syy arvonnousuun oli se, että Eläke-Fennian kiinteistösijoitusstrategia toimi hyvin nykyisessä matalariskisiä kiinteistökohteita suosivassa markkinassa. Vaikka toimistokiinteistöjen arvot laskivat, asuntojen ja suurien kauppakeskusten arvot nousivat edelleen. Lisäksi vuokra-asuntojen arvostusperiaatteiden muutos vastaa alan käytäntöä lisäksi edellä mainittua arvonnousua

38 miljoonaa euroa.

Yritysrahoituksen lainojen määrä oli vuoden lopussa noin 271 miljoonaa euroa. Lainojen kokonaistuotto oli hyvä, 3,5 prosenttia. Luottotappiot jäivät hyvin vähäisiksi.

KOKONAISSLIIKEKULUT JA HENKILÖSTÖ

Kokonaisliikekulut vuodelta 2013 olivat 65,7 miljoonaa euroa. Hoitokustannustulolla katettavat liikekulut olivat 46,4 miljoonaa euroa ja sijoitustoiminnan tuotoilla katettavat liikekulut 13,3 miljoonaa euroa. Vakuutusmaksun työkyvyttömyysohjalla kustannettiin työkyvyn ylläpitoon liittyviä liikekuluja 2,3 miljoonaa euroa. Kokonaisliikekuluihin sisältyi 3,7 miljoonaa euroa lakisääteisiä maksuja, jotka katetaan omalla maksuosuudellaan. Liikekulujen kasvu edellisvuodesta aiheutui pääasiassa fuusion toteuttamiseen liittyvistä integraatiokustannuksista.

Henkilöstökulujen osuus vakuutus- ja sijoitustoiminnan kuluista oli 38 prosenttia. Hoitokustannustuloa kertyi koko vuodelta 57,6 miljoonaa euroa. Hoitokustannustulos oli 11,1 miljoonaa euroa ja hoitokustannustulosta käytettiin 80,7 prosenttia vakuutustoiminnan liikekuluihin.

Yhtiön palveluksessa oli vuonna 2013 keskimäärin 249 työntekijää. Vuoden 2013 lopussa vakinaisessa työsuhteessa oli 252 henkilöä, joista kuitenkin kolmen työsuhde päättyi vuodenvaihteessa. Määräaikaisessa työsuhteessa joulukuun viimeisenä päivänä oli 23 henkilöä, joista 11 määräaikaisuus päättyi 31.12.2013. Vanhempain- tai hoitovapaalla oli 9, osa-aikaeläkkeellä 1 ja osatyökyvyttömyyseläkkeellä 2 henkilöä. Uusia työntekijöitä palkattiin 9 ja 2 määräaikaista vakainastettiin. Työsuhteita päättyi yhteensä 17, joista 5 päättyi eläkkeelle siirtymisen vuoksi.

Fuusioon liittyvät konversio- ja kehityshankkeet sitoivat vuonna 2013 huomattavan määrän resursseja eri puolilta organisaatiota. Muun muassa projektien ja perhevapaiden aiheuttamaan resurssitarpeeseen palkattiin määräaikaisia työntekijöitä tarpeen mukaan. Erityisen tärkeää on ollut työntekijöiden riittävä palautuminen, kun useita hankkeita ja projekteja on ollut käynnissä samanaikaisesti.

TULOS JA VAKAVARAISUUS

Sijoitustoiminnan nettotuotot kirjanpidossa, mukaan lukien sellaiset tuloslaskelman korkoerät, joita ei kirjata sijoitustoiminnan tuottoihin, olivat 387,9 miljoonaa euroa. Vastaavalta ajalta laskettu vastuuvälille hyvitettävä korko oli 255,6 miljoonaa euroa. Osaketuottosidonnaisen vastuuvälan vaade edellisvuoden arviovirhe huomioiden oli 121 miljoonaa euroa. Näin ollen sijoitustoiminnan kirjanpidollinen tulos oli 11,2 miljoonaa euroa. Arvostuserot kasvoivat 316,4 miljoonaa euroa. Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin mukaan lukien muut tuloslaskelman korkoerät oli 327,7 miljoonaa euroa. Hoitokustannustulos

oli 11,1 miljoonaa euroa. Vakuutusliikkeen tulos oli -8,2 miljoonaa euroa. Eläke-Fennian yhteenlaskettu kokonaistulos oli 330,5 miljoonaa euroa.

Osittamaton lisävakuutusvastuu pieneni 0,3 miljoonaa euroa. Vakuutusmaksualennuksiin käytettäväksi siirrettiin 21,8 miljoonaa euroa.

Vakavaraisuuspääoman määrä vuoden lopussa oli 1 667,1 miljoonaa euroa eli 25,1 prosenttia vastuuvälästä. Arvostuserojen osuus vakavaraisuuspääomasta oli 1 317,1 miljoonaa euroa. Vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä on 469,1 miljoonaa euroa.

ELÄKE-FENNIAN OMA PÄÄOMA JA YLIJÄÄMÄ

Eläke-Fennian oma pääoma muodostui 31.12.2013 sidotusta omasta pääomasta, johon kuului pohjarahasto 5 045 637,79 euroa sekä vapaasta omasta pääomasta, johon kuuluivat varmuusrahasto 635 750,36 euroa, käyttörahasto 29 091 990,32 euroa ja tilikauden ja edellisten tilikausien voitto 1 841 728,24 euroa.

Eläke-Fennian takuupääoma 1 681 879,26 euroa maksettiin ylimääräisen yhtiökokouksen 19.6.2013 tekemän päätöksen mukaisesti takaisin Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennialle, minkä jälkeen yhtiöllä ei ole ollut takuupääomaa. Ylimääräisen yhtiökokouksen päätöksellä korotettiin samalla pohjarahastoa takuupääoman takaisinmaksua vastaavalla summalla siirtämällä käyttörahastosta vastaava määrä pohjarahastoon, ja lisäksi tehtiin tarvittavat yhtiöjärjestysmuutokset.

Tilikauden ylijäämä on 1 605 655,18 euroa.

PALKITSEMISEN PERIAATTEET

Eläke-Fennian hallitus on hyväksynyt voimassa olleen palkka- ja palkkiopolitiikan. Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta on linjannut vuosittain Eläke-Fenniassa käytettävät palkitsemisen periaatteet koko henkilöstön osalta. Eläke-Fenniassa on ollut käytössä valtaosaa henkilöstöstä koskeva tavoitepalkkiojärjestelmä, johtoryhmän kannustepalkkiojärjestelmä, laajennettua johtoryhmää, riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikköä ja osaa sijoitusorganisaatiosta koskeva kannustepalkkiojärjestelmä sekä myyntihenkilöstöä koskeva tulospalkkiojärjestelmä. Hallituksen jäsenet eivät ole kuuluneet minkään Eläke-Fennian palkkiojärjestelmän piiriin.

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta on valmistanut hallitukselle hyväksyttäväksi johtoryhmän kannustinmittarit ja tavoitepalkkiojärjestelmän periaatteet sekä johtoryhmälle maksettavat palkkiot ja tavoitepalkkion pohjana olevien mittareiden toteumat. Muiden henkilöstöryhmien osalta toimitusjohtaja on hyväksynyt palkkiomittarit ja maksettavat palkkiot nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan linjausten mukaisesti.

Valtaosa henkilöstöstä (75 %) on kuulunut hallituksen

hyväksymän tavoitepalkkiojärjestelmän piiriin. Tavoitepalkkio on muodostunut kahdesta osasta, yhtiön tulosuudesta (30 % palkkiosta) ja prosesseille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen perustuvasta osuudesta (70 % palkkiosta). Vuonna 2013 mahdollisen maksimi-palkkion määrä oli 10 prosenttia vuosipalkasta. Mittareiksi on asetettu pääprosessien toiminnan ja tehokkuuden kehitystä kuvaavat tunnusluvut, ja näitä mittareita on sovellettu erilaisina yhdistelminä kaikille järjestelmän piiriin kuuluville. Mittarit ovat olleet pääsääntöisesti samoja vuodesta toiseen, jotta on pystytty havainnoimaan toiminnan kehittyminen ja tehokkuuden lisääntyminen.

Johtoryhmässä kullekin johtajalle on asetettu yhtiön strategisista tavoitteista johdetut henkilökohtaiset tavoitteet. Lisäksi palkkiossa on huomioitu kunkin johtajan muut tavoitteet ja arvioitu johtamistyöskentelyä. Sijoitusyksikössä salkunhoitajilla on ollut sijoitustoiminnan strategisista tavoitteista ja omaisuuslaji-/tiimikohtaisista sekä henkilökohtaisista tavoitteista johdettu kannustepalkkiojärjestelmä. Riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikön työntekijöille on myös ollut oma kannustepalkkiojärjestelmä, jonka tavoitteet on johdettu hallituksen yksikön johtajalle asettamista tavoitteista, yksikköjen tavoitteista sekä henkilökohtaisista tavoitteista.

Kaikille kannustepalkkiojärjestelmien piiriin kuuluville on vahvistettu palkkion maksimimäärä, ja palkkioista osa on maksettu palkkion määräytymisvuotta seuraavana vuonna ja loput viivästettynä seuraaville kolmelle vuodelle. Hallitus on varannut itselleen mahdollisuuden jättää palkkiot maksamatta. Asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta kannustinjärjestelmässä on maksettu puolet maksimipalkkiosta. Kannustepalkkioita on rajoitettu myös huomiomalla yhtiön vakavaraisuuden riskiasema ja taloudellinen tilanne. Myyntiorganisaation tulospalkkiojärjestelmässä palkkiot ovat määräytyneet asetettujen myyntitavoitteiden saavuttamisen perusteella.

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Hallituksen velvollisuutena on ollut arvioida vuosittain yhtiön sisäisen valvonnan tila. Tämä arvio perustuu sisäisen tarkastuksen laatimaan selvitykseen. Vuoden 2013 osalta hallitus arvioi, että yhtiön sisäinen valvonta oli asianmukaisesti järjestetty. Hallituksen apuna on toiminut tarkastusvaliokunta, jonka tehtävänä on ollut muun muassa yhtiön taloudellisen tilanteen, taloudellisen raportoinnin, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyyden ja asianmukaisuuden seuranta.

Hallitus on hyväksynyt Eläke-Fennian koko toiminnan kattavan riskienhallintasuunnitelman, joka on sisältänyt myös sijoitustoimintaan liittyvät merkittävimmät riskit hallintatoimenpiteineen. Riskienhallintaprosessi on integroitu toiminnan suunnitteluun, ja prosessin keskeisenä tehtä-

vänä on ollut varmistaa yhtiön strategisten tavoitteiden ja muiden tärkeiden toimintaan liittyvien tehtävien toteutuminen. Tarkastusvaliokunnalle on annettu riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikön laatima väliselvitys riskienhallintasuunnitelman mukaisten toimenpiteiden etenemisestä. Hallitukselle on annettu lopullinen selvitys toteutuneista riskienhallintatoimenpiteistä. Sijoitustoiminnan osalta hallitus on saanut vuonna 2013 riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikön laatimat kuukausittaiset arviot merkittävimmistä sijoitusriskien ja vakavaraisuuden muutoksista sekä kvartaaleittain kattavammat arviot vakavaraisuuden riskiluvuista.

Johtoryhmän jäsenten vastuulla on ollut valvoa omien yksiköidensä osalta, että sisäinen valvonta toteutuu ja riskienhallintaprosessit ovat asianmukaiset. Operatiivisesta toiminnasta riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikkö on koordinoinut kunkin yksikön ja prosessin riskienhallintasuunnitelman laadinnan. Keskeisimmät operatiiviset riskit ovat liittyneet muun muassa henkilöriskeihin, tietojärjestelmiin, prosesseihin, turvallisuuteen sekä juridiikkaan. Operatiivisen toiminnan riskienhallintasuunnitelmat ovat pohjautuneet menettelyyn, jossa toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, niiden vaikutus arvioidaan, riskien hallinnointikeinot määritellään ja toimenpiteiden seuraamiseksi sovitaan valvontakeinot.

Sijoitustoiminnan riskeihin varaudutaan vakavaraisuuspääoman avulla. Sijoitustoiminnan kokonaisriskiaseman seurannassa ja arvioinnissa käytetyt tunnusluvut ovat vakavaraisuuspääoman suhde vastuovelkaan, säädösten mukaiseen vakavaraisuusrajaan sekä sisäisellä skenaariomallilla laskettuun vakavaraisuusrajaan. Vakavaraisuuspääomaa, vakavaraisuusasemaa ja eri omaisuuslajien riskitunnuslukuja on seurattu jatkuvasti.

Vakuutusliikkeen riskit liittyvät vakuutusmaksun ja vastuuvelan riittävyteen lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Vakuutusliikkeen riskienhallinta perustuu turvaamisvaatimukset täyttäviin maksu- ja vastuuvélkaperusteisiin, jotka ovat kaikille yhtiöille samat. Vakuutusliikkeen heilahteluihin on varauduttu ensisijaisesti vastuuvélkaan sisältyvän tasoitusmäärän avulla. Yhtiölle on nimetty lain vaatimusten mukaisesti vakuutusmatemaatikko, jonka tehtävänä on ollut huolehtia yhtiön sisällä muun muassa vakuutusmatemaattisten menetelmien asianmukaisuudesta.

Tilinpäätöksen liitetiedoissa on tarkemmin kuvattu riskienhallintaa.

SISÄINEN JA ULKOINEN TARKASTUS

Sisäinen tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi-, varmistus- sekä konsultointitoimintaa, joka on luotu tuottamaan lisäarvoa organisaatiolle ja parantamaan sen toimintaa. Eläke-Fennian sisäinen tarkastus on tukenut organisaatiota sen tavoitteiden saavuttamisessa

tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallinta-, valvonta- sekä johtamis- ja hallintoprosessien tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen. Sisäinen tarkastus on laatinut vuosittain toimintasuunnitelman, jonka hallitus on hyväksynyt. Tarkastushavainnot on raportoitu johtoryhmälle ja tarkastusvaliokunnalle, sekä niistä on laadittu vuosittain toimintakertomus yhtiön hallitukselle. Sisäinen tarkastus on myös laatinut vuosittain yhtiön hallitukselle arvion yhtiön sisäisen valvonnan tilasta.

Toiminnan ulkoista valvontaa ovat suorittaneet yhtiökokouksen valitsemat tilintarkastajat. Lisäksi yhtiön toimintaa on valvonut Finanssivalvonta.

HALLINTO

Eläke-Fennian varsinaisessa yhtiökokouksessa 22.4.2013 hallintoneuvostoon valittiin keskeisten työnantajia edustavien keskusjärjestöjen ehdotuksesta uudelleen toimitusjohtaja Heikki Nikku ja toimitusjohtaja Jukka Tikka sekä uusina jäseninä toimitusjohtaja Ville Laine ja toimitusjohtaja Terhi Penttilä. Keskeisten palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdotuksesta valittiin uudelleen viestintäpäällikkö Timo Korpijärvi, puheenjohtaja Håkan Nystrand ja johtaja Markku Palokangas. Lisäksi hallintoneuvostoon valittiin uudelleen toimitusjohtaja Pertti Karjalainen, hallituksen puheenjohtaja Taisto Lehti ja toimitusjohtaja Kyösti Pöyry. Lisäksi uusina jäseninä hallintoneuvostoon valittiin toimitusjohtaja Antti Pelttonen, toimitusjohtaja Pertti Kauppinen, talousjohtaja Kalle Kujanpää, toimitusjohtaja Reijo Mesimäki, toimitusjohtaja Tapio Kuittinen ja talousjohtaja Ansu Saarela. Hallintoneuvoston jäsenyydestä vuoden 2013 aikana erosivat Kari Happonen, Pertti Porokari ja Pertti Kauppinen.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 22.4.2013 valittiin varsinaisiksi tilintarkastajiksi KHT Ulla Nykky ja KHT Pekka Hietala sekä varatilintarkastajiksi KHT Jenni Smedberg ja KHT Pasi Hirvonen.

Hallintoneuvosto valitsi kokouksessaan 19.3.2013 hallituksen varsinaiseksi jäseneksi Jukka Ahtelan tilalle Teknologiateollisuus ry:n toimitusjohtaja Jorma Turusen ja hallituksen varajäseneksi Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennian toimitusjohtaja Antti Kuljukan. Hallituksen jäsenyydestä vuoden 2013 aikana erosi hallituksen varajäsen Nikolas Elomaa.

Hallituksen puheenjohtajana toimi vuonna 2013 Domus Yhtiöt Oy:n toimitusjohtaja Pekka Sairanen, ensimmäisenä varapuheenjohtajana TEAM Teollisuusalojen ammattiliitto ry:n puheenjohtaja Timo Vallittu ja toisena varapuheenjohtajana SKS Group Oy:n hallituksen puheenjohtaja Heimo J. Aho.

Hallituksen nimitys- ja palkitsemisvaliokuntaan kuuluivat vuonna 2013 hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat. Hallituksen tarkastusvaliokunnan jäseninä

toimivat vuonna 2013 toiminnanjohtaja Heikki Kauppi, johtaja Jukka Ahtela ja hallituksen puheenjohtaja Olavi Nieminen. Ahtelan tilalle tarkastusvaliokunnan jäseneksi 22.4.2013 alkaen valittiin johtaja Jussi Mustonen.

Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi vuonna 2013 hallituksen puheenjohtaja Taisto Lehti, hallintoneuvoston ensimmäisenä varapuheenjohtajana 1. varapuheenjohtaja Jaana Ylitalo ja toisena varapuheenjohtajana toimitusjohtaja Klaus Saarikallio.

Hallintoneuvoston vaalivaliokunnan jäseninä toimivat vuonna 2013 vakuutuskenottajien ehdottamina jäseninä Eläke-Fennian hallituksesta kauppaneuvos Eero Lehti sekä hallintoneuvostosta Taisto Lehti ja Klaus Saarikallio. Vakuutettujen ehdottamina jäseninä toimivat hallituksesta puheenjohtaja Antti Rinne ja hallintoneuvostosta Jaana Ylitalo ja puheenjohtaja Pertti Porokari 22.4.2013 saakka. Vaalivaliokunnan puheenjohtajana vuonna 2013 toimi Taisto Lehti ja varapuheenjohtajana Jaana Ylitalo.

Hallituksen kokouksia pidettiin vuoden aikana 12 kertaa, ja niiden osallistumisprosentti oli 98,3. Yhtiökokous kokoontui kaksi kertaa. Hallintoneuvosto ja hallintoneuvoston vaalivaliokunta kokoontuivat kaksi kertaa.

Johtoryhmään kuuluivat vuonna 2013 toimitusjohtaja Lasse Heiniö, asiakkuus-, vakuutus- ja eläkeprosessista sekä tietohallinnosta vastannut varatoimitusjohtaja Matti Carpén, sijoitusyksikön johtaja Eeva Grannenfelt, talous- ja HR -yksikön johtaja Irmeli Heino, aktuaaritoimen ja sisäisen tarkastuksen johtaja Mikko Karpoja, riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikön johtaja Sarianne Kirvesmäki sekä viestinnästä, strategisesta suunnittelusta ja lakiasioista vastannut johtaja Mika Ahonen. Johtoryhmä on kokoontunut laajennettuna suunnittelukierroksen yhteydessä tai muuten erikseen kokoon kutsuttaessa. Laajennettuun johtoryhmään kuuluivat vuonna 2013 johtoryhmän jäsenten lisäksi myyntijohtajat Kaj Laaksonen ja Tom Kurtén, tietohallintojohtaja Aaro Mutikainen, yritysrahoituksesta ja kiinteistöistä vastannut johtaja Timo Stenius ja vt. ylläkäri Jyrki Varjonen.

Sijoituskomiteaan kuuluivat vuonna 2013 puheenjohtajana toimivan toimitusjohtajan lisäksi Eeva Grannenfelt, Timo Stenius ja Sarianne Kirvesmäki.

Eläke-Fennia antaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yhteydessä erillisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä.

ELÄKE-FENNIA JA SEN KONSERNI

Eläke-Fennia oli vuoden 2013 loppuun asti keskinäinen vakuutusyhtiö, jonka yhtiökokouksissa äänivaltaa käyttivät vakuutuskenottajat, vakuutetut ja takuupääoman omistaja yhtiöjärjestyksessä määrätillä tavalla takuupääoman poismaksuun saakka. Vakuutuskenottajat käyttivät äänivallasta noin 80 prosenttia ja vakuutetut noin 20 prosenttia.

Vuoden 2013 lopussa Eläke-Fennian konserniin kuului tytäryhtiöinä 44 kiinteistöyhtiötä. Konserniin kuului alakonserni Probus Holding Oy, josta Eläke-Fennian osakkeiden ja äänen omistusosuus oli 70,5 prosenttia.

Eläke-Fennia omisti osakkuusyhtiöidensä Tyvene Oy:n osakkeista ja äänistä 40 prosenttia, Avara Oy:n osakkeista ja äänistä 49,1 prosenttia sekä Amblus Holding Oy:n osakkeista ja äänistä 49,1 prosenttia.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEEN

Keskinäinen vakuutusyhtiö Eläke-Fennia fuusioitui 1.1.2014 LähiTapiola Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiöön ja uuden yhtiön nimeksi tuli Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo. Eläke-Fennia purkautui sulautumisen voimaantulohetkellä 1.1.2014.

Eläke-Fennian hallitus kiittää koko yhtiön henkilöstöä ja toimivaa johtoa tilikauden 2013 aikana hyvin tehdystä työstä.

Tuloslaskelma

1 000 euroa	Konserni 2013	Konserni 2012	Emoyhtiö 2013	Emoyhtiö 2012
Vakuutustekninen laskelma				
Vakuutusmaksutulo	1 326 312	1 355 019	1 326 312	1 355 019
Sijoitustoiminnan tuotot	618 743	565 272	598 530	564 676
Korvauskulut				
Maksetut korvaukset	-1 327 143	-1 259 542	-1 327 143	-1 259 542
Korvausvastuun muutos	-168 054	-149 889	-168 054	-149 889
	-1 495 196	-1 409 431	-1 495 196	-1 409 431
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-178 446	-213 586	-178 446	-213 586
Liikekulut	-37 237	-31 561	-37 237	-31 561
Sijoitustoiminnan kulut	-243 987	-265 634	-213 377	-263 774
Vakuutustekninen tulos/kate	-9 812	79	585	1 343
Muu kuin vakuutustekninen laskelma				
Muut tuotot	1 633	2	1 633	2
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	2 431	2 695		
Voitto varsinaisesta toiminnasta	-5 748	2 776		
Tilinpäätössiirot				
Poistoeron muutos			29	-54
Tuloverot				
Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	-1 422	-17	-642	-7
Laskennalliset verot	-84	50		
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-1 298	-75		
Tilikauden voitto/tappio	-8 552	2 733	1 606	1 285

Tase

1 000 euroa	Konserni 2013	Konserni 2012	Emoyhtiö 2013	Emoyhtiö 2012
VASTAAVAA				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	1 620	1 628	940	1 543
Keskeneräiset hankinnat			617	
	1 620	1 628	1 557	1 543
Sijoitukset				
Kiinteistösijoitukset				
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	759 952	730 683	324 146	318 335
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä			436 819	450 950
Lainasaamiset kiinteistöiltä	63 876	60 347		
	823 829	791 030	760 965	769 285
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisy yrityksissä				
Osakkeet ja osuudet osakkuusyrityksissä	11 221	39 904	2 728	19 379
	11 221	39 904	2 728	19 379
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	3 793 300	3 451 226	3 792 386	3 450 312
Rahoitusmarkkinavälineet	1 779 942	1 843 376	1 779 942	1 843 376
Kiinnelainasaamiset	117 753	170 681	119 334	170 681
Muut lainasaamiset	81 713	127 924	80 133	127 924
Muut sijoitukset	2 104	2 100		
	5 774 813	5 595 307	5 771 794	5 592 293
	6 609 863	6 426 241	6 535 487	6 380 956
Saamiset				
Ensivakuutustoiminnasta				
Vakuutuksenottajilta	100 055	107 261	100 055	107 261
Muut saamiset				
Saamiset omilta kiinteistöyhtiöiltä			61 713	14 024
Saamiset yhteistoimintayrityksiltä	40	2	40	2
Muut saamiset	89 656	125 239	82 143	116 570
	89 697	125 241	143 896	130 596
Muu omaisuus				
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto	1 881	2 314	1 881	2 314
Muut aineelliset hyödykkeet	360	348	360	348
Keskeneräiset hankinnat	418		418	
	2 659	2 662	2 659	2 662
Rahat ja pankkisaamiset	230 428	50 425	219 511	40 387
	233 087	53 087	222 170	43 049

1 000 euroa	Konserni 2013	Konserni 2012	Emoyhtiö 2013	Emoyhtiö 2012
Siirtosaamiset				
Korot ja vuokrat	29 418	37 123	29 920	37 348
Muut siirtosaamiset	28 072	16 976	25 246	14 383
	57 490	54 099	55 166	51 731
Vastaavaa yhteensä	7 091 812	6 767 557	7 058 331	6 715 137

1 000 euroa	Konserni 2013	Konserni 2012	Emoyhtiö 2013	Emoyhtiö 2012
VASTATTAVAA				
Oma pääoma				
Pohjarahasto	5 046	3 364	5 046	3 364
Takuupääoma		1 682		1 682
Arvonkorotusraho	84	84		
Muut rahastot	30 274	30 463	29 728	30 145
Edellisten tilikausien voitto/tappio	-6 161	-7 387	236	231
Tilikauden voitto/tappio	-8 552	2 733	1 606	1 285
	20 690	30 939	36 615	36 706
Vähemmistöosuus	31 432	35 887		
Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Poistoero			291	319
Vakuutustekninen vastuuvélka				
Vakuutusmaksuvastuu	3 763 004	3 584 558	3 763 004	3 584 558
Korvausvastuu	3 204 239	3 036 185	3 204 239	3 036 185
	6 967 243	6 620 743	6 967 243	6 620 743
Pakolliset varaukset	7 577	8 402		
Velat				
Ensivakuutustoiminnasta	4 549	3 909	4 549	3 909
Laskennallinen verovelka	216	382		
Muut velat	46 343	51 624	38 795	41 631
	51 108	55 915	43 344	45 540
Siirtovelat	13 761	15 670	10 838	11 828
Vastattavaa yhteensä	7 091 812	6 767 557	7 058 331	6 715 137

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet 2013

Tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain ja -asetuksen, osakeyhtiölain, työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain ja vakuutusyhtiölain mukaisesti. Tilinpäätöksessä on noudatettu sosiaali- ja terveysministeriön asetusta vakuutusyhtiön tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä sekä sosiaali- ja terveysministeriön ja Finanssivalvonnan antamia määräyksiä ja ohjeita.

KONSERNITILINPÄÄTÖS

Eläke-Fennian konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhtiöt, joissa konsernin osuus äänivallasta on yli puolet. Eläke-Fennian konserniin vuonna 2013 yhdisteltiin 44 kiinteistötytäryhtiötä sekä Probus Holding Oy -konserni.

Konsernitilinpäätös on laadittu emoyrityksessä noudatettujen tilinpäätösperiaatteiden mukaisesti emo- ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien ja taseiden yhdistelminä. Sisäiset tuotot ja kulut, voitonjako, saamiset, velat sekä keskinäinen osakeomistus on eliminoitu. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tilikauden aikana hankitut tytäryhtiöt hankintahetkestä lähtien. Tilikauden aikana ei ole myyty tytäryhtiöitä. Vähemmistön osuus tuloksesta ja omasta pääomasta on erotettu omaksi eräkseen.

Konsernin sisäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmää käyttäen. Syntynyt konserniaktiiva on jaettu tytäryhtiöiden omaisuuserille niiden käypien arvojen sallimissa rajoissa. Konserniaktiivan poistossa noudatetaan vastaavan omaisuuserän suunnitelman mukaisia poistoja. Konserniosakkeisiin aikaisempina tilikausina tehdyt arvonorotukset on konsernitaseessa merkitty tytäryhtiön omistaman kiinteistön arvonorotukseksi.

Eläke-Fennian osakkuusyhtiöt Tyvene Oy, Avara Oy ja Amplus Holding Oy on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Asunto- ja kiinteistöyhtiö- sekä kiinteistörahastomuotoisia osakkuusyhtiöitä, joiden vaikutus konsernin tulokseen ja vapaaseen omaan pääomaan on vähäinen, ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen.

Konsernitilinpäätöksen jäljennökset on saatavissa osoitteesta Revontulentie 7, Espoo.

VAKUUTUSMAKSUTULO

TyEL-maksutulo määräytyy vakuutettujen TyEL-kokonaispalkkasumman ja maksuprosentin mukaan. Tilikauden aikana perittyä, palkkasumma-arvioon perustuvaa ennakkomaksua on oikaistu tilinpäätöksessä tarkistusmaksuarviolla. Tilikauden maksutuloon on kirjattu myös

edellisen vuoden arvioidun ja toteutuneen tarkistusmaksun aiheuttamat erot.

YEL-vakuutusmaksutulo määräytyy yrittäjien tulojen ja maksuprosentin perusteella.

KORVAUSKULUT

Korvauskulut muodostuvat eläkkeensaajille maksetuista eläkkeistä, kuntoutuskuluista, vastuunjakokorvauksista, korvaustoimintaan kohdistuvista liikekuluista sekä korvausvastuun muutoksesta.

SIOITUSTEN JA SAAMISTEN ARVOSTUS TASEESSA JA SIOITUSTEN KÄYPIEN ARVOJEN MÄÄRITTÄMINEN

Kiinteistösijoitukset on kirjattu tehdyillä poistoilla vähennettyyn hankintahintaan arvonorotuksilla lisättynä tai sitä alempaan käypään arvoon. Suorat kiinteistösijoitukset on arvioitu kokonaisuudessaan ulkopuolisen auktorisoidun kiinteistöarvioijan toimesta. Arviot on tehty kaikista kiinteistösijoituksista arvohetkellä 13.9.2013.

Toimitilakohteet on arvioitu tuottoarvomenetelmällä 10 vuoden kassavirtamenetelmää soveltaen.

Peruskorjauksessa olevat kiinteistöt ja uudisrakennukset on arvioitu kustannusarvomenetelmällä. Tontit ja niille tehdyt hankesuunnitelmat on arvioitu kokonaisuutena rakennusoikeuden arvo ja kirjanpitoon aktivoitavat keskenäiset työt huomioiden. Asunnot (suoraan omistettut ja tytäryhtiössä olevat suorat asunto-omistukset) on arvioitu sekä tuottoarvomenetelmällä kassavirtapohjaisesti että kauppa-arvomenetelmällä kokonaisarvonkorjaus huomioiden siten, että markkina-arvo on määritetty näillä menetelmillä saatujen arvojen keskiarvona. Asuntokohteen markkina-arvo ei saa ylittää kauppa-arvomenetelmän mukaista markkina-arvoa.

Kiinteistöihin tehdyt arvonalennukset on kirjattu tulosvaikutteisesti sijoitusten arvonalennuksiin. Myytyihin kiinteistöihin on tehty tulosvaikutteiset arvonalennusten palautukset ennen myyntivoittojen kirjaamista. Tilivuonna 2013 kiinteistöjen kirjanpitoarvoihin ei ole tehty arvonorotuksia.

Osakkeet ja osuudet on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alempaan käypään arvoon. Osakkeisiin ja osuuksiin aiempina vuosina tehdyt arvonalennukset on palautettu osakkeiden arvoon siltä osin kun käypä arvo ylittää kirjanpitoarvon, kuitenkin korkeintaan aiemmin tehtyjen arvonalennusten suuruusena. Osakkeet ja osuudet

on merkitty kirjanpitoon keskihintamenetelmää käyttäen.

Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen. Tiedot lainaksi luovutetuista arvopapereista esitetään taseen liitetiedoissa.

Noteerattujen osakkeiden sekä sellaisten arvopapereiden, joille on olemassa markkinat, käypänä arvona käytettävä kaupanoteeraus on osakkeen päätöshuutokaupan perusteella määräytynyt päätöskurssi. Mikäli osakkeella ei käydä kauppaa päätöshuutokaupassa, on päätöskurssi viimeisimmän toteutuneen kaupan hintanoteeraus. Osakerahastojen osalta noteeraukset perustuvat rahastoyhtiön julkisessa hinnanseurantajärjestelmässä ilmoittamaan rahasto-osuuden arvoon.

Käyttöomaisuusosakkeet on arvostettu taseessa hankintamenoon, koska tämän katsotaan vastaavan niiden käypää arvoa.

Pääomasijoitusrahastojen käypänä arvona on käytetty hankintamenoa tai hallinnointiyhtiön ilmoittamaa arviota rahaston käyvästä arvosta.

Noteeraamattomien osakkeiden ja osuuksien käypänä arvona on käytetty todennäköistä luovutushintaa tai hankintahintaa.

Rahoitusmarkkinavälineisiin kuuluvat joukkolainat ja rahamarkkinainstrumentit. Rahoitusmarkkinavälineiden tasearvona on hankintameno, jota on oikaistu nimellisarvon ja hankintamenon jaksoitetulla erotuksella. Nimellisarvon ja hankintamenon erotus jaksotetaan korkotuoton vähennykseksi tai lisäykseksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuajana. Hankintamenoon sisällytetty vastaerien määrä on ilmoitettu taseen liitetiedoissa. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia ja muita tilapäisiä arvonmuutoksia ei ole kirjattu. Muista syistä aiheutuneet arvonlennukset on kirjattu.

Rahoitusmarkkinavälineiden käypä arvo perustuu ensisijaisesti markkinahintoihin. Ellei markkinahintaa ole saatavissa tai sijoituksen käypä arvo ei ole luotettavasti määritettävissä, käytetään ulkopuolisten tahojen antamia arvostuksia tai käypä arvo lasketaan käyttäen yleisesti hyväksyttyjä markkinahinnan laskentamalleja tai käypänä arvona käytetään jaksotettua hankintahintaa.

Ulkomaanrahanmääräiset saamiset ja velat on muutettu euroiksi Euroopan keskuspankin tilinpäätöspäivänä julkaisemaan kurssiin. Muiden sijoitusten osalta on käytetty hankinta-ajankohdan kurssia tai sitä alemmaa tilinpäätöspäivän kurssia. Mikäli tilinpäätöspäivän käypä arvo on alkuperäistä hankintamenoa alempi, on sijoituksesta tehty arvonlennus.

Kohdistetut valuuttakurssierot on käsitelty kyseisten tulojen ja menojen oikaisuihin.

Tilikaudella syntyneet kohdistamattomat valuuttakurssierot on kirjattu sijoitustoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin.

Lainasaamiset, muut saamiset ja talletukset on arvostettu nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Johdannaisopimuksia Eläke-Fennia on käyttänyt lisätuottojen tavoittelemiseen, allokaatiomuutosten tekemiseen, salkunhoidon tehostamiseen sekä suojaustarkoituksessa.

Kirjanpidollista suojauslaskentaa sovelletaan vain niihin johdannaisopimuksiin, jotka täyttävät Finanssivalvonnan ohjeistuksen tälle asettamat edellytykset. Johdannaisopimukset, joihin on sovellettu suojauslaskentaa, on arvostettu kokonaisuutena suojattavan erän kanssa. Jos suojattavasta tase-erästä ei ole kirjattu arvonmuutosta, ei myöskään suojaavasta sopimuksesta ole tehty tulosvaikutteista kirjausta tilinpäätökseen ellei sen negatiivinen arvonmuutos ole ylittänyt suojattavan erän positiivista muutosta. Kun suojattavasta kohteesta on kirjattu arvonlennuksen palautusta, on käytetyn johdannaisen arvonmuutos kirjattu kokonaisuudessaan kuluksi. Johdannaisopimuksesta syntyvät tuotot ja kulut on kirjattu pääsääntöisesti samaan tuloslaskelman erään kuin suojattavasta tase-erästä tai positiosta kirjattavat tuotot ja kulut. Käytännössä johdannaisia käsitellään kirjanpidossa ei-suojaavina, vaikka johdannaisia käytetäänkin operatiivisesti suojaavina.

Muiden kuin suojaamistarkoituksessa tehtyjen johdannaisopimusten realisoitumaton tappio kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi. Realisoitumatonta voittoa ei kirjata tuotoksi. Tilikauden aikana sopimusten sulkemisesta tai raukeamisesta toteutuneet voitot ja tappiot on kirjattu tilikauden tuotoksi tai kuluksi.

Katetta, vakavaraisuuspääomaa (vanhojen vuosien vertailutiedoissa toimintapääomaa) ja vakavaraisuusvaadetta laskettaessa sijoitusriskiä pienentävinä johdannaisina on käsitelty valuuttajohdannaiset. Niitä osake- ja luottoriski-johdannaisia sekä korkojohdannaisia, joihin suojauslaskentaa ei sovelleta, ei ole käsitelty kate- ja vakavaraisuuslaskennassa sijoitusriskiä pienentävinä. Vastapuoliriskin osalta on noudatettu, mitä Finanssivalvonnan ohjeistuksessa on mainittu riskikeskittymien rajoittamisesta.

Vakuutusmaksusaamiset koostuvat tarkistusmaksuarviosta ja tilivuoden päättyessä maksamattomina olevista erääntyneistä vakuutusmaksuista. Erääntyneistä vakuutusmaksuista on kirjattu luottotappioiksi maksusteelliseksi todetut saamiset sekä sellaisten yhtiöiden saamiset, joiden konkurssi on alkanut. Lisäksi luottotappioihin on kirjattu vahvistettujen yrityssaneerauksien leikatut saamiset. Lisäksi vuodenvaihteessa kesken olevista merkittävistä saneerauksista kirjataan arvioperusteisesti luottotappio.

TyEL-maksujärjestelmässä vakuutusmaksusaamiset ryhmitellään vakuutuksen vahvimman perintämenettelyn mukaisesti ryhmiin konkurssi, ulosotto, velkasaneeraus ja muut.

YEL:n vakuutusmaksusaamisista luottotappiot kirjataan pääsääntöisesti vanhenemisen johdosta.

VARAUKSET JA VEROVELKA

Sijoitusten arvostuseroista, jotka on esitetty liitetietona, ei ole laskettu laskennallista verovelkaa. Tuloutetut arvonorotukset ovat veronalaista tuloa. Konsernitilinpäätöksessä kertynyt poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden tulokseen sekä laskennalliseen verovelkaan ja omaan pääomaan.

POISTOT JA LASKENTAPERIAATTEET

Kuluvan omaisuuden hankintameno on aktivoitu, ja se kirjataan vaikutusajanaan suunnitelman mukaisina poistoina kuluksi. Myös kuluvan omaisuuden tuloutetut arvonorotukset poistetaan suunnitelman mukaisesti. Aineettomina oikeuksina on esitetty tietokoneohjelmien lisenssit. Järjestelmähankkeisiin liittyvät muut pitkävaikutteiset menot on kirjattu vuosikuluksi KPL 5:5a §:n mukaan.

Tasapoistoina lasketut poistot alkuperäisestä hankintahinnasta seuraavien taloudellisten käyttöaikojen mukaan:

Asuin-, toimisto- ja liikerakennukset	50 v
Teollisuus- ja varastorakennukset	40 v
Aineettomat oikeudet	5 v
Autot	5 v
Atk-laitteet	4 v
Kalusto	10 v
Konttorikoneet	7 v
Muut pitkävaikutteiset menot	5 v

Menojäännöspoistoina lasketut poistot alkuperäisestä hankintahinnasta:

Rakennusten tekniset laitteet	20 %
-------------------------------	------

Käyttöomaisuus, jonka taloudellinen käyttöaika on päättynyt 2013 aikana, on poistettu loppuun 31.12.2013. Käyttöomaisuus, jonka taloudellinen käyttöaika alkaa 1.1.2014, on aktivoitu keskeneräisiin hankintoihin ja poistolaskenta aloitetaan taloudellisen käyttöajan alettua.

Osassa rakennuksista on tehty elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaiset enimmäispoistot.

LIIEKULUT

Yhtiön liikekulut on jaettu toiminnoille Finanssivalvonnan määräysten mukaisesti liitetiedoissa esitetyllä tavalla. Lakisääteiset maksut on sisällytetty hallintokuluihin.

VÄLITTÖMÄT VEROT JA TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ

Tilikauden verotettavan tulon perusteella määräytyvä laskennallinen vero ei realisoitu käytettävissä olevien vahvistettujen tappioiden ja yhtiöveron hyvitysten vuoksi.

Laskennallista verovelkaa ei ole kirjattu taseeseen.

Eläke-Fennian tilikauden ylijäämä määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien Eläke-Fennian hakemien laskuperusteiden mukaisesti.

ELÄKEJÄRJESTELYT

Henkilöstön lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL-vakuutuksin. Lisäeläketurva on järjestetty osalle henkilöstöä TEL-lisäeläkevakuutuksella ja sijoitusjohtajille vapaamuotoisella eläkejärjestelyllä. Toimitusjohtajalla on ollut oikeus siirtyä TEL-lisäeläkevakuutuksen tai vastaavan muun lisäeläkejärjestelyn perusteella vanhuuseläkkeelle 60 vuotta täytettyään. Eläkevakuutusmaksut on kirjattu suoriteperusteisesti.

Hallituksen päätöksen mukaisesti niille hallituksen ennen 1.1.2011 nimittämille johtajille, joiden työ sopimuksen mukainen tavoite-eläke ei täyty vanhuuseläkkeelle siirtymishetkellä, ostetaan kertamaksulla lisäeläke TEL:n lisäturvaan. Lisäksi samalla ryhmällä on eläkesääntö, jolla kompensoidaan mahdollinen lakisääteisen lisäeläkkeen pienentymä peruseläkkeen kasvamisen johdosta palveltaessa yli eläkeiän. Tilinpäätöksessä on tehty tältä osin varaus tulevien maksujen osalta. Varauksen määrä tarkistetaan vuosittain.

Hallintoelinten jäsenet on vakuutettu työntekijän eläkelain 8 §:n mukaisesti, jonka perusteella luottamustehtävästä kertyy eläkettä ja luottamustoimipalkkiosta maksetaan TyEL-vakuutusmaksu.

VAKUUTUSTEKNINEN VASTUUVELKA

Vakuutus sopimuksista aiheutuva vastuu on kirjattu vastuuvélaksi. Se koostuu vakuutusmaksuvastuusta ja korvausvastuusta. Vastuuvélka lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti. Vakuutusmaksuvastuuseen sisältyy osittamaton lisä vakuutusvastuu, joka luetaan mukaan vakavaraisuuspääomaan sekä osaketuotoista riippuva vastuuvélan osa. Taseessa vastuuvélka esitetään tässä muodossa. Vakavaraisuus vastuuvélkaa laskettaessa vastuusta vähennetään osittamaton lisä vakuutusvastuu, yrittäjän eläkelain vakuutusmaksuvastuu ja tasoitusmäärä.

VAKAVARISUUSPÄÄOMA

Työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuuspääoma on laskettu vähentämällä työeläkevakuutusyhtiön varoista yhtiön velat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset. Työeläkevakuutusyhtiön vastuuvélasta on vähennetty kuitenkin osittamaton lisä vakuutusvastuu, YEL:n perusvakuutuksen vastuuvélka sekä tasoitusmäärä.

Tuloslaskelman liitetiedot

1 000 euroa	2013	2012
VAKUUTUSMAKSUTULO		
Ensivakuutus		
TyEL:n mukainen perusvakuutus		
Työnantajan osuus	867 064	888 336
Työntekijän osuus	275 214	281 521
	1 142 277	1 169 857
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	749	1 142
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	183 286	184 020
Vakuutusmaksutulo	1 326 312	1 355 019
Vakuutusmaksutulosta vähennetyt erät		
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista		
TyEL / TEL-L	9 076	7 969
YEL	1 483	1 346
	10 559	9 316
MAKSETUT KORVAUKSET		
Ensivakuutus		
Maksettu eläkkeensaajille		
TyEL:n mukainen perusvakuutus	920 626	851 651
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	15 130	15 596
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	145 995	134 991
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	674	641
	1 082 425	1 002 879
Maksettu/saatu vastuunjakokorvauksia		
TyEL-eläkkeet	243 621	237 447
YEL-eläkkeet	45 447	49 313
Osuus työttömyysvakuutusrahaston (TVR) vakuutusmaksuista ja palkattomien aikojen perusteella karttuneiden eläkeosien kustannustenjaosta	-46 469	-40 410
YEL:n valtion osuus	-13 183	-5 606
VEKL:n valtion korvaus	108	62
	229 523	240 806
	1 311 949	1 243 685
Korvaustoiminnon hoitokulut	12 862	13 759
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	2 332	2 097
Maksetut korvaukset yhteensä	1 327 143	1 259 542

1 000 euroa	Konserni 2013	Konserni 2012	Emoyhtiö 2013	Emoyhtiö 2012
SIOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTON ERITTELY				
Sijoitustoiminnan tuotot				
Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin				
Osinkotuotot			102	293
Muut tuotot			10 849	
Tuotot kiinteistösijoituksista				
Korkotuotot				
Saman konsernin yritykset			10 100	9 882
Muut	11 954	1 661	37	17
Muut tuotot	107 969	72 380	64 132	63 415
	119 923	74 041	74 269	73 314
Tuotot muista sijoituksista				
Osinkotuotot	44 209	32 604	44 209	32 604
Korkotuotot	71 169	86 515	71 169	86 515
Muut tuotot	84 008	76 535	83 942	76 519
	199 386	195 654	199 320	195 638
Yhteensä	319 309	269 695	284 541	269 245
Arvon alentumisten palautukset	65 361	42 801	65 361	42 801
Myyntivoitot	234 073	252 775	248 628	252 630
Yhteensä	618 743	565 272	598 530	564 676
Sijoitustoiminnan kulut				
Kulut kiinteistösijoituksista	-25 344	-29 038	-34 515	-41 277
Kulut muista sijoituksista	-63 932	-62 744	-40 062	-58 429
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut	-2 799	-3 584	-2 799	-3 584
	-92 075	-95 367	-77 377	-103 291
Arvon alentumiset ja poistot				
Arvon alentumiset	-87 476	-60 011	-85 781	-58 644
Rakennusten suunnitelmapoistot	-15 639	-9 777	-1 422	-1 365
	-103 115	-69 788	-87 203	-60 009
Myyntitappiot	-48 797	-100 479	-48 797	-100 474
Yhteensä	-243 987	-265 634	-213 377	-263 774
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	374 755	299 638	385 153	300 902

1 000 euroa	2013	2012
TULOSLASKELMAN ERÄ LIIKEKULUT		
Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	2 138	2 417
Muut vakuutusten hankintamenot	7 419	7 452
	9 557	9 869

1 000 euroa	2013	2012
Vakuutusten hoitokulut	12 803	12 146
Hallintokulut		
ETK:n kustannusosuus	3 176	2 662
Oikeushallintomaksu	335	269
FIVA:n valvontamaksu	142	141
	3 653	3 072
Muut hallintokulut	11 224	6 474
Yhteensä	37 237	31 561
KOKONAISLIIKEKULUT TOIMINNOITTAIN		
Maksetut korvaukset		
Korvaustoiminnon hoitokulut	12 862	13 759
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	2 332	2 097
	15 194	15 857
Liikekulut	37 237	31 561
Sijoitustoiminnan kulut		
Kulut kiinteistösijoituksista	2 681	2 267
Kulut muista sijoituksista	10 619	9 904
	13 300	12 172
Yhteensä	65 731	59 589
HENKILÖSTÖÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	18 886	17 294
Eläkekulut	3 431	3 216
Muut henkilösivukulut	1 156	990
Yhteensä	23 473	21 500
Johdon palkat ja palkkiot		
Toimitusjohtaja	445	413
Hallitus	263	214
Hallintoneuvosto	62	71
Yhteensä	770	698
Toimitusjohtaja Lasse Heiniön palkka oli 408 907 euroa ja luontoisedut olivat 36 469 euroa. Toimitusjohtalla on ollut oikeus siirtyä eläkkeelle 60-vuotiaana TEL:n mukaisen lisäeläkejärjestelyn tai vastaavan muun järjestelmän perusteella. Hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille ei ole annettu eläkesitoumuksia, rahalainoja eikä vakuuksia.		
Tilintarkastajille maksetut palkkiot		
Ernst & Young Oy:lle maksetut palkkiot		
Tilintarkastuksesta	102	114
Veroneuvonnasta	49	4
Muusta palvelusta	311	30
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana		
Konttorihenkilöstö	212	216
Myyntihenkilöstö	27	27
Kiinteistöhenkilöstö	10	9

Taseen liitetiedot

1 000 euroa	Jäljellä oleva hankintameno 2013	Kirjanpito- arvo 2013	Käypä arvo 2013	Jäljellä oleva hankintameno 2012	Kirjanpito- arvo 2012	Käypä arvo 2012
SIJOITUSTEN KÄYPÄ ARVO JA ARVOSTUSERO, EMOYHTIÖ						
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	50 856	50 856	65 483	53 449	53 449	64 802
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	176 608	189 500	372 029	167 166	180 057	290 977
Muut kiinteistöosakkeet	80 930	83 789	259 987	81 970	84 829	208 994
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	436 819	436 819	436 819	450 950	450 950	450 950
Sijoitukset omistusyhteisyrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	2 728	2 728	6 595	19 379	19 379	43 978
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	3 792 386	3 792 386	4 651 793	3 450 312	3 450 312	4 038 437
Rahoitusmarkkinavälineet	1 779 942	1 779 942	1 846 253	1 843 376	1 843 376	1 960 513
Kiinnelainasaamiset	117 753	117 753	117 753	170 681	170 681	170 681
Muut lainasaamiset	81 713	81 713	81 713	127 924	127 924	127 924
	6 519 737	6 535 487	7 838 426	6 365 206	6 380 956	7 357 257
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää						
korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta	-799			-125		
Kirjanpitoarvo sisältää tuloutettuja arvonkorotuksia	15 751			15 751		
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			1 302 939			976 300

1 000 euroa	2013	2012
LAINASAAMISET		
Lainasaamiset vakuuden mukaan eriteltyinä, emoyhtiö		
Pankkitakaus	40 134	61 894
Takausvakuutus	14 900	19 257
Vakuutuskirja	7	23
Muu vakuus	13 625	18 045
Jäljellä oleva hankintameno	68 665	99 220
Ei-vakuudelliset jäljellä oleva hankintameno yhteensä	13 048	28 704

1 000 euroa	2013	2012
Eläkelainasaamisten yhteismäärä, emoyhtiö		
Muut kiinnelainasaamiset	642	718
Muut lainasaamiset	42 575	64 221
Jäljellä oleva hankintameno	43 217	64 939
Lähipiirilainat, emoyhtiö		
Konserniin kuuluvien yhtiöiden lainat	436 819	450 950
Konserniin kuuluvien yhtiöiden laina-ajat ovat 10–20 vuotta. Lainojen korot ovat pääsääntöisesti kiinteäkorkoisia. Lainojen vakuutena on panttikirjoja ja kiinteistökiinnityksiä.		
Muut lähipiirilainat	19 366	28 783
Muiden lähipiirilainojen laina-ajat ovat 5–10 vuotta. Lainojen korot on sidottu TyEL-perustekorkoon, TyEL-viitekorkoihin, TyEL-lainakorkoihin sekä Euribor 360-korkoihin. Lainat on myönnetty Eläke-Fennian normaalien sijoitussuunnitelmassa määriteltujen luotonmyöntöperusteiden mukaisesti.		

1 000 euroa	2013	2012
JOHDANNAISET		
Ei-suojaavat johdannaiset		
Muut saamiset		
Johdannaiset, kirjanpitoarvo	2 330	8 554
Muut velat		
Johdannaiset, kirjanpitoarvo	416	291
Johdannaiset, arvomuutokset	411	2 365
Muut siirtosaamiset ja -velat		
Johdannaiset	88	2 621
OSAKKEET JA OSUUDET OMISTUSYHTEYSYRITYKSISSÄ		
Osakkeet ja osuudet		
Alkuperäinen hankintameno 1.1.	19 379	49 013
Lisäykset		2 458
Vähennykset	-16 651	-32 092
Siirrot		
Jäljellä oleva hankintameno 31.12.	2 728	19 379

OSAKKEET JA OSUUDET	Osuus kaikista osakkeista %		Kirjanpitoarvo
		äänistä %	
Tyvene Oy	40,0	40,0	3
Avara Oy	49,1	49,1	267
Amplus Holding Oy	49,1	49,1	2 458
Osakkeet ja osuudet yhteensä			2 728

1 000 euroa

Osuus kaikista
osakkeista %

Kirjanpitoarvo
31.12.2013

Markkina-arvo
31.12.2013

MUUT SIIJOITUKSET, EMOYHTIÖ

Kotimaiset ei-noteeratut osakkeet ja osuudet

3Step IT Group Oy	17,31	7 841	16 736
Aina-Group Oyj	14,89	4 912	4 912
Anvia Oyj		1	1
Arek Oy	4,41	618	618
Exilion Capital Oy	24,00	31	31
Garantia Vakuutusosakeyhtiö	18,00	5 748	7 473
Meri-Teijo Golf Oy	0,09	2	2
Midinvest Oy	8,38	350	350
Mitron Group Oy	16,44	1 500	1 500
Oy Nordgolf Ab	0,12	13	13
Oy Sea-Golf Ab	0,10	2	2
Oy Wedeco AB	8,89	956	1 442
Pickala Golf Oy Ab	0,07	27	27
Sato Oyj	5,41	17 921	34 243
Teknikum-Yhtiöt Oy	19,60	2 470	2 470
ThermiSol Oy	10,00	100	100
Vierumäki Golf Oy	0,31	12	12

Kotimaiset ei-noteeratut osakkeet ja osuudet yhteensä

42 502 69 931

Kotimaiset noteeratut osakkeet ja osuudet

Amer Sports Oyj	0,33	4 460	5 972
Aspo Oyj	0,47	874	874
Atria Oyj	0,66	976	976
Cargotec Oyj	0,15	1 822	2 195
Caverion Oyj	0,27	965	2 986
Citycon Oyj	0,41	4 057	4 608
Componenta Oyj	0,65	311	311
Cramo Oyj	0,34	1 766	2 227
Electrobit Oyj	0,38	901	1 330
Elisa Oyj	0,29	7 491	9 495
Finnair Oyj	1,01	3 601	3 601
Fiskars Oyj	0,36	3 922	5 806
Fortum Oyj	0,39	55 044	57 806
F-Secure Oyj	1,24	3 454	3 684
HKScan Oyj	0,23	426	426
Huhtamäki Oyj	0,29	3 916	5 910
Ilkka-Yhtymä Oyj	1,36	1 012	1 012
Kesko Oyj	0,34	5 777	6 164
Kone Oyj	0,43	43 170	63 698
Konecranes Oyj	0,19	2 612	3 103
Lassila & Tikanoja Oyj	0,52	2 087	3 046
Metsä Board Oyj	1,36	1 539	1 539
Metso Oyj	0,58	20 715	22 941
Neste Oil Oyj	0,58	19 237	21 312
Nokia Oyj	0,33	62 146	72 537
Nokian Renkaat Oyj	0,47	17 381	21 778
Oriola Oyj	1,07	4 181	4 214
Orion Oyj	0,33	7 432	9 430
Outokumpu Oyj	0,46	3 904	3 904
Outotec Oyj	0,33	4 665	4 665
PKC Group Oyj	0,48	1 578	2 760
Pohjola Pankki Oyj	0,26	5 706	9 503
Pöyry Oyj	0,92	2 240	2 240
Raisio Oyj	0,76	2 799	5 506

1 000 euroa

Osuus kaikista
osakkeista %

Kirjanpitoarvo
31.12.2013

Markkina-arvo
31.12.2013

Ramirent Oyj	0,24	1 951	2 411
Rapala VMC Oyj	0,39	806	806
Rautaruukki Oyj	0,42	4 018	4 018
Restamax Oyj	1,91	1 189	1 189
Sampo Oyj	0,32	37 502	63 082
Sanoma Oyj	0,04	415	415
Solteq Oyj	13,33	2 200	2 920
Soprano Oyj	6,45	460	1 090
Sponda Oyj	0,34	2 770	2 770
Stora Enso Oyj	0,38	17 094	17 094
Technopolis Oyj	0,83	3 495	3 835
Tieto Oyj	0,28	2 897	3 362
Tulikivi Oyj	9,04	1 500	1 545
UPM-Kymmene Oyj	0,65	35 004	42 373
Uponor Oyj	0,23	1 610	2 363
Vaaho Group Oyj	0,47	14	14
Vacon Oyj	0,57	3 196	5 105
Valmet Oyj	0,58	4 441	4 077
Wärtsilä Oyj	0,56	31 040	39 490
YIT Oyj	0,26	3 298	3 408

Kotimaiset noteeratut osakkeet ja osuudet yhteensä

457 065 568 929

Ulkomaiset noteeratut osakkeet

ABB Ltd	0,006	1 349	2 495
Alfa Laval AB	0,021	964	1 676
AP Moeller - Maersk A/S	0,021	3 023	3 669
Assa Abloy AB	0,018	1 005	2 493
Atlas Copco AB	0,035	2 934	5 837
Autoliv Inc.	0,018	953	1 136
Boliden AB	0,029	858	889
BW LPG Ltd	0,018	140	173
Danske Bank A/S	0,010	1 510	1 751
Det Norske Oljeselskap ASA	0,025	279	279
DNB ASA	0,010	1 521	2 206
Electrolux AB	0,027	1 482	1 522
Elekta AB	0,007	278	278
Gesting AB	0,007	364	404
Hennes & Mauritz AB	0,021	6 282	10 218
Investor AB	0,026	1 957	2 998
iShares DAX DE	0,566	76 632	94 391
iShares EURO STOXX 50 DE	0,872	38 843	42 066
iShares MSCI AC Far East ex-Japan	1,679	30 851	31 034
iShares STOXX Europe 50 DE	9,272	39 406	41 090
iShares V PLC - iShares MSCI Japan Monthly EUR Hedged	2,387	61 730	77 560
Kloven AB Pref	0,007	184	203
Lundin Petroleum AB	0,057	2 482	2 548
Lyxor UCITS ETF Global Quality Income EUR	10,294	17 878	17 878
Marine Harvest ASA	0,039	949	1 426
Matas A/S	0,049	330	402
Meda AB	0,033	888	921
Modern Times Group AB	0,032	726	752
Nordea Bank AB	0,090	28 475	35 555
Norwegian Air Shuttle AS	0,099	788	788
Novo Nordisk A/S	0,002	3 688	5 997
Petroleum Geo-Services ASA	0,101	1 880	1 880

1 000 euroa

	Osuus kaikista osakkeista %	Kirjanpitoarvo 31.12.2013	Markkina-arvo 31.12.2013
Polarcus Ltd	0,197	545	561
Royal Caribbean Cruises Ltd	0,009	489	687
Sandvik AB	0,025	3 013	3 174
Seadrill Ltd	0,006	877	888
Skandinaviska Enskilda Banken AB	0,023	2 023	4 786
Skanska AB	0,008	337	445
SKF AB	0,030	1 583	2 380
SPDR S&P 500 ETF Trust	0,151	162 622	190 837
SSAB AB, A shares	0,021	278	278
Statoil ASA	0,008	4 131	4 394
Storebrand ASA	0,068	1 220	1 393
Subsea 7 S.A.	0,018	858	858
Swedbank AB	0,025	3 371	5 721
Svenska Cellulosa AB	0,022	1 552	3 017
Svenska Handelsbanken AB	0,019	2 499	4 280
Telefonaktiebolaget LM Ericsson	0,024	6 311	6 380
Telenor ASA	0,008	1 428	1 988
TeliaSonera AB	0,063	14 234	16 391
Volvo AB	0,026	3 533	4 004
Yara International ASA	0,016	1 420	1 420
Ulkomaiset noteeratut osakkeet yhteensä		542 953	646 394

1 000 euroa

	Kirjanpitoarvo 31.12.2013	Markkina-arvo 31.12.2013
Pääomarahastot		
Aboa Venture II Ky	16	16
Access Capital LP II B	409	409
Aloitusrahasto Vera Oy	500	500
Amanda III Eastern Private Equity Ky	6 728	7 763
Armada Mezzanine Fund III Ky	1 811	2 407
Auda Capital IV Co-Investment Fund LP (USD)	1 306	1 541
Auda Capital IV (Cayman) LP (USD)	2 029	3 558
Conor Technology Fund I Ky	896	899
Crown Opportunities Fund Ky	16 500	23 444
European Fund Investments UK	40	40
Finnmezzanine III Ky	1 364	1 606
Finnventure Rahasto V Ky	105	419
Hermes GPE Global Secondary Feeder LP	12 589	15 123
Hermes GPE Global Secondary LP	15 101	15 144
Industri Kapital 2000 Ltd	751	751
Industri Kapital 2007 Ltd	14 952	16 451
Intera Fund I Ky	1 282	3 162
Intera Fund II Ky	2 043	2 043
Inveni Secondaries Fund I Ky	276	276
Inveni Secondaries Fund I Follow-on Ky	1	124
Inveni Secondaries II Ky	409	409
Inveni Secondaries Fund III Ky	104	104
Inveni Secondaries Fund II Follow-on Ky	221	221
Kasvurahastojen Rahasto Ky	1 703	1 703
Macquarie European Infrastructure Fund II	4 461	5 000
MB Equity Fund III	9	484
MB Equity Fund IV Ky	1 365	1 365
Mediatonic Fund I Ky	393	393
Midinvest Fund II Ky	480	480
Nordic Capital VII Ltd	22 798	29 425
Nordic Mezzanine Fund II LP	1 280	1 467
Nordic Mezzanine Fund III LP	3 866	3 919
Palvelurahasto I Ky	372	372
Partners Group Direct Mezzanine 2011 S.C.A. SICAR	8 573	9 224
Partners Group Secondary 2011 (EUR) LP Inc	6 060	8 205
Power Fund II Ky	3 442	3 442
Profita Fund II Ky	5	5
Profita Fund III Ky	1 530	1 530
Promotion Equity I Ky	511	511
Sentica Kasvurahasto II Ky	761	761
Sentica Terveysteknologia I Ky	270	270
Teknoventure rahasto II Ky	488	660
Teknoventure rahasto III Ky	928	1 343
Terveysrahasto Oy	222	3 486
Pääomarahastot yhteensä	138 951	172 352

1 000 euroa

Kirjanpitoarvo
31.12.2013Markkina-arvo
31.12.2013

Osakerahastot

Aberdeen Global - Asia Pacific Equity Fund	20 277	25 599
Aberdeen Global - Asian Smaller Companies Fund	19 441	27 660
Fullerton Lux Funds - Asian Small Cap Equities	26 290	26 290
UBNordic	1 500	1 658
CapMan Public Market Fund FCP - SIF CA1	3 718	9 670
Aurejarvi Northern Europe	700	823
PYN - Elite	10 044	12 025
Evli Europe	45 242	52 233
FAST - Europe Fund	41 721	58 406
FAST - Japan Fund	25 090	25 662
Fidelity Active Strategy - Emerging Markets Fund	49 371	53 384
Fidelity Funds - European Dynamic Growth Fund	50 252	56 265
Fondita European Small Cap	9 293	14 270
Fondita Nordic Micro Cap	25 063	48 081
Fourton Hannibal non-UCITS	5 031	5 975
Fourton Odysseus	8 240	13 911
Fourton Stamina	8 743	15 376
GAM Star Fund PLC - China Equity	34 548	40 546
Handelsbanken Latinamerikafond	17 280	20 902
Heptagon Fund PLC - Yacktman US Equity Fund	39 156	54 924
eQ Frontier Markets (ent. ICECAPITAL)	4 484	5 826
Nordea Pro Stable Return	50 000	51 663
Nomura Funds Ireland - Japan Strategic Value Fund	17 237	27 839
Allianz RCM Europe Equity Growth	39 927	60 533
Saastopankki Maailma Osake	12 450	18 738
Sands Capital Funds PLC - Sands Capital Global Growth Fund	41 698	55 599
Sands Capital Fund PLC - US Select Growth Fund	43 642	58 882
Seligson & Co Prosperity Russia	35 119	39 896
T Rowe Price Funds SICAV - US Large-Cap Growth Equity Fund	39 368	55 826
T Rowe Price Funds SICAV - US Smaller Companies Equity Fund	36 787	55 250
T Rowe Price Funds SICAV - US Large-Cap Value Equity Fund	40 113	50 742
William Blair SICAV - Global Leaders Fund (Growth Fund) Class I	43 947	57 405
Osakerahastot yhteensä	845 774	1 101 862

Korkorahastot

Aktia Inflation Bond+	16 977	21 765
Alcentra European Loan Fund Class II-A-EUR-01/2013 (EUR)	11 868	12 599
Alcentra European Loan Fund Class II-A-EUR-09/2013 (EUR)	9 731	10 329
Ares Enhanced Credit Opportunities Offshore Fund Ltd, Class A (USD)	10 529	10 529
Aviva Investors Sicav - Global High Yield Bond Fund	28 389	34 035
Babson Capital Global Investment Funds PLC - European Loan Fund	40 289	41 418
Babson Capital Global Umbrella Fund PLC - Global Senior Secured Bond Fund	20 000	20 981

1 000 euroa

Kirjanpitoarvo
31.12.2013Markkina-arvo
31.12.2013

BlackRock Global Funds - Global High Yield Bond Fund	25 681	30 198
BlueBay Emerging Market Select Bond Fund	44 061	47 603
BlueBay Funds - BlueBay Investment Grade Absolute Return Bond Fund	40 106	41 577
BlueBay Global Diversified Corporate Bond Fund II EUR	75 678	103 348
BlueBay Investment Grade Bond Fund	42 827	48 335
Evli European High Yield	19 671	25 043
Fidelity Funds - European High Yield Fund	58 039	64 932
FIM Real Fund	10 108	11 619
GAM Star Fund PLC - Absolute Return Bond	9 963	9 963
Goldman Sachs Global High Yield Portfolio	9 942	11 404
Highland Restoration Capital Partners Offshore L.P. -Class	3 554	6 088
HSBC Global Investment Funds - Euro High Yield Bond	10 170	10 513
HSBC Global Investment Funds - Global Emerging Markets Local Debt Fund	8 921	8 921
Julius Baer Multibond - Local Emerging Bond Fund	32 766	32 766
Muzinich - BondYield ESG Fund	31 965	36 794
Nomura Funds Ireland - Nomura US High Yield Bond Fund	25 000	26 652
Nordea 1 SICAV - European High Yield Bond Fund	43 301	55 309
Nordea 1 SICAV - US High Yield Bond Fund	27 835	34 041
OCM European Credit Opportunities Fund (Cayman) Ltd (EUR)	125	125
PIMCO Global Investors Series PLC - Diversified Income Duration Hedged Fund	56 639	58 608
Pioneer Funds - Euro High Yield	20 000	20 923
Schroder International Selection Fund - Emerging Markets Debt Absolute Return	30 000	32 120
Schroder International Selection Fund - Euro Corporate Bond	15 542	17 037
Specialist Investor Funds PLC - M&G European Loan Fund	20 434	20 562
Stone Harbor Investment Funds PLC - Emerging Market Debt Fund	24 847	26 094
Wellington Management Portfolios Dublin PLC - Emerging Local Debt Portfolio	6 887	6 887
Wellington Management Portfolios Dublin PLC - US\$ Core High Yield Bond Portfolio	20 724	23 793
Korkorahastot yhteensä	852 567	965 689

Kiinteistösijoitusrahastot

Archstone German Residential Fund	14 923	14 923
Capman Hotels RE I Ky	17 426	17 426
DOF Development Fund CV	65	103
EPI Russia I Ky	5 273	5 273
Exilion Real Estate I Ky	70 500	71 049
Henderson Central London Office	11 344	13 804
Iccapital Housing Fund I	12 120	13 014
ING Dutch Office Fund II NV	12 343	12 343
ING Property Fund Central and Eastern Europe	5 958	5 958

1 000 euroa

Kirjanpitoarvo
31.12.2013Markkina-arvo
31.12.2013

ProLogis European Properties Fund II	5 281	5 281
Sponda Fund I Ky	10 058	10 058
Real Estate Debt and Secondaries	1 449	1 642
Tishman Speyer European Strategic Office Fund Scots Feeder L.P.	5 257	5 257
Tishman Speyer European Core Fund	7 274	7 274
UK Shopping Centre Feeder Fund	14 891	14 891
Vital Scandinavian Property Fund	11 957	12 505
UB Aasia REIT Plus K	10 000	11 935
Kiinteistösisjoitusrahastot yhteensä	216 119	222 734

Hedge Fund

Blue Mountain Credit Alternatives Fund Ltd. Q2 - Eligible 01/2012 Rolled-13 (USD)	24 380	30 696
Bluebay Value Recovery Fund (USD)	51	51
Brevan Howard Fund Limited - Class E US	27 487	36 337
Canyon Value Realization Fund (Cayman), Ltd - Class B (USD)	23 202	26 574
Capula Global Relative Value Fund Ltd Class C (USD)	24 466	41 656
D.E. Shaw Oculus International Fund (USD)	13 034	29 251
Davidson Kempner International Ltd - class C - 01Jul08 (USD)	14 741	24 354
DB Platinum IV DBX Systematic Alpha Index Fund	30 000	31 296
Deephaven Global Multi-Strategy (Market Neutral) Fund Ltd - Class A1 - Series 09/1996	58	77
Drake Global Opportunities Fund, Series 1, Class C	115	115
Elliot International Ltd Class B Common Shares (USD)	39 881	49 583
Eton Park Overseas Fund Ltd Class S (USD)	7 076	9 513
Farringdon Alpha One (EUR)	15 000	24 260
Front Capital - Strategia Erikoissijoitusrahasto A3 (EUR)	3 100	3 152
GAM Star Fund PLC - Global Rates	28 115	28 115
Glenview Capital Partners Ltd, Series E58 (USD)	13 815	19 746
GLG Investments VI PLC - GLG European Equity Alternative	30 000	34 803
Goldentree Offshore Ltd (USD) C-R -Series 98	19 918	24 599
GSO Special Situations Overseas Fund	28 856	36 551
Highbridge Multi-Strategy Holdings, Ltd- Class B	219	380
Highland Crusader Fund II Ltd Class D (USD)	959	959
Indus Asia Pacific Fund Ltd Class A (USD)	14 749	18 767
Kepos Alpha Fund	29 004	30 279
King Street Capital Ltd	12 237	20 198
Northern Star- Global Dynamic Opportunities 10+ Fund	10 000	10 506
MAN AHL Evolution Fund	29 004	32 423
Marathon Special Opportunity Fund Ltd	25 350	29 990
MP Securitized Credit Fund Ltd, Class H, Series 01/2013 (USD)	31 622	37 175
OZ Overseas Fund II / E Prime Shares	11 579	20 196
Paulson Gold Fund Ltd Class BR Series 05-13.00	1 079	1 079

1 000 euroa

Kirjanpitoarvo
31.12.2013Markkina-arvo
31.12.2013

Pershing Square Holdings Ltd. USD, Private Shares Non-Restricted, Series 1	27 191	29 799
Samlyn Offshore Ltd	14 877	26 782
Shepherd Select Asset Ltd.	456	518
Silver Point Capital Offshore Fund, Ltd	14 910	30 245
Standard Life Investment Global SICAV - Global Absolute Return Strategies Fund	45 000	51 019
TPG-AXON Partners (Offshore) Ltd	654	816
Treesdale Fixed Income Fund Ltd, Class B - Series 1	797	797
Wexford Offshore Spectrum Fund	3 363	3 367
Vicis Capital Fund (International) - Class A - Series 114 (USD)	1 855	1 855
Viking Global Equities III Ltd, Class H/1R (USD)	39 348	50 710
Winton Futures Fund Ltd - Lead Series Class B (USD)	4 351	8 979
York Investment Limited (USD) Class C	14 546	24 651
Hedge Fund yhteensä	676 446	882 222

Muut rahastot

AIM Insurance Strategies Fund Class B	18 801	20 471
AIM Insurance Strategies Fund Side Pocket Class B	1 208	1 209
Muut rahastot yhteensä	20 009	21 681

Muut sijoitukset yhteensä 3 792 386 4 651 793

Omistuksista eritelty kirjanpitoarvoltaan yli 1 000 euron omistukset.

1 000 euroa	Emoyhtiö 2013	Emoyhtiö 2012
VAKUUKSET JA VASTUUSITOUMUKSET		
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Johdannaiskaupan vakuudeksi annetut pantit		2 434
Johdannaissojimuksista johtuvat vastuut		
Ei-suojaaavat johdannaiset		
Korkojohdannaiset		
Optiosopimukset		
Ostetut optiot		
Kohde-etuukien nimellisarvo		75 792
Sopimusten käypä arvo		195
Asetetut optiot		
Kohde-etuukien nimellisarvo		37 896
Sopimusten käypä arvo		-83
Avoimet futuuriopimukset		
Myydyt futuurit		
Kohde-etuukien nimellisarvo		127 738
Sopimusten käypä arvo		-1 207
Markkina-arvo ei sisällä tilikauden siirtyvää korkoa.		
Valuuttajohdannaiset		
Avoimet termiini- ja futuuriopimukset		
Kohde-etuukien nimellisarvo	863 617	741 570
Sopimusten käypä arvo	13 456	21 358
Suljetut termiini- ja futuuriopimukset		
Kohde-etuukien nimellisarvo		20 756
Sopimusten käypä arvo		350
Avoimet optiosopimukset		
Ostetut optiot		
Kohde-etuukien nimellisarvo	170 424	45 970
Sopimusten käypä arvo	2 778	1 021
Asetetut optiot		
Kohde-etuukien nimellisarvo	68 085	46 174
Sopimusten käypä arvo	-218	-205
Osakejohdannaiset		
Optiosopimukset		
Ostetut optiot		
Kohde-etuukien nimellisarvo		318 705
Sopimusten käypä arvo		9 364

1 000 euroa	Emoyhtiö 2013	Emoyhtiö 2012
Rahoitusvakuuslain mukaisessa siirrossa vastaanotetut vakuudet		
Johdannaiskaupan vakuudet	12 046	12 312
Sijoitussitoumukset		
Pääomarahastot	100 115	118 062
Rahastosijoitukset	3 112	2 240
Kiinteistösijoitusrahastot	14 589	1 111
Leasing- ja vuokravastuu		
Leasing-vastuu alkaneella tilikaudella	4	39
Leasing-vastuu seuraavilla tilikausilla		6
Muut vastuusitoumukset		
Arvonlisäverolain 188 §:n mukainen vastuu verovelvollisuusryhmän alv-velasta	7 175	5 941
ALV-ryhmän kiinteistöjen arvonlisäverovähennysten tarkistusvastuu	149 667	
Uudisrakentamisesta ja kiinteistöjen peruseräparannuksista tehtyjen alv-vähennysten palautusvastuu	2 877	3 281
VAKUUTUSTEKNINEN VASTUUVELKA		
Vakuutusmaksuvastuu		
Vastaiset eläkkeet	3 478 678	3 424 568
Osittamaton lisäakuutusvastuu	97 821	98 136
Ositettu lisäakuutusvastuu	21 910	18 798
Osaketuottosidonnainen lisäakuutusvastuu	164 595	43 056
Vakuutusmaksuvastuu yhteensä	3 763 004	3 584 558
Korvausvastuu		
Alkaneet eläkkeet	2 987 420	2 810 452
Tasotusmäärä	216 818	225 734
Korvausvastuu yhteensä	3 204 239	3 036 185
Vakuutustekninen vastuuvelka yhteensä	6 967 243	6 620 743
VAKAVARAISUUSPÄÄOMA		
Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	36 615	36 706
Tilinpäätössiirtojen kertymä	291	319
Omaisuuksien käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	1 317 125	1 000 713
Osittamaton lisäakuutusvastuu	97 821	98 136
Aktivoidut vakuutusten hankintamenot ja aineettomat hyödykkeet	-1 557	-1 543
Tasotusmäärä	216 818	
Tasausvastuusta toimintapääomaan rinnastettava osa		260 265
	1 667 114	1 394 597

1 000 euroa	Emoyhtiö 2013	Emoyhtiö 2012
Työeläkevakuutusyhtiölain 17 §:n vähimmäispääomavaatimus	234 560	
Työeläkevakuutusyhtiölain 17 §:n toimintapääoman vähimmäismäärä		124 927
Työeläkevakuutusyhtiön 16 §:n mukainen toimintapääoma esitettynä siten, että siihen ei sisälly tasausvastuusta toimintapääomaan rinnastettavaa osaa		1 134 332
Työeläkevakuutusyhtiön toimintapääoman vähimmäismäärä esitettynä ilman lain 853/2008 mukaisia väliaikaisia alennuksia vuosille 2008–2010		348 657

1 000 euroa	Konserni 2013	Konserni 2012	Emoyhtiö 2013	Emoyhtiö 2012
OMA PÄÄOMA				
Takuupääoma		1 682		1 682
Pohjarahasto	5 046	3 364	5 046	3 364
Rakennusrahasto	86	86		
Arvonkorotusrahasto	84	84		
Lainanlyhennysrahasto	233	233		
Vapaat rahastot	30 145	28 605	30 145	28 605
Siirto edellisen vuoden voitoista/tappiosta	-189	1 540	-417	1 540
Edellisten tilikauden voitto/tappio	-4 654	-5 822	1 516	1 796
Käytetty tilikauden aikana	-1 508	-1 565	-1 280	-1 565
Tilikauden tulos	-8 552	2 733	1 606	1 285
Oma pääoma yhteensä	20 690	30 939	36 615	36 706
Oman pääoman jakautuminen ehdotetun voitonjaon jälkeen				
Takuuosuuden omistajien osuus:				
Takuupääoma		1 682		1 682
Vakuutusentottajien osuus ehdotetun voitonjaon jälkeen	20 690	29 257	36 615	35 024
Yhteensä	20 690	30 939	36 615	36 706
Voitonjakokelpoiset varat				
Tilikauden voitto/tappio			1 606	1 285
Muu vapaa oma pääoma				
Vapaat rahastot			29 728	30 145
Kertyneet voittovarot			236	231
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä			31 569	31 661

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

RISKIENHALLINNAN ORGANISOINTI JA VASTUUT

Hallituksella oli kokonaisvastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan tilan vuotuisesta arvioinnista. Hallitus hyväksyi riskienhallinnan periaatteet (riskienhallintapolitiikan) ja yhtiön ohjaamiseen liittyvän vuoden 2013 riskienhallintasuunnitelman, joka sisälsi myös sijoitustoimintaan liittyvät merkittävimmät riskit, ja seurasi siinä esitettyjen hallintatoimien edistymistä saamiensa raporttien ja riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksiköstä vastaavan johtajan antaman lopullisen selvityksen avulla. Lisäksi riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksiköstä vastaava johtaja antoi tarkastusvaliokunnalle väliselvityksen hallintatoimien edistymisestä. Hallitus myös määrittä yhtiön riskinottohalukkuuden. Hallituksen apuna toimi tarkastusvaliokunta, jonka tehtävänä oli muun muassa yhtiön taloudellisen tilanteen, taloudellisen raportoinnin, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyyden ja asianmukaisuuden seuranta sekä sisäisen tarkastuksen suunnitelmien ja raportoinnin käsittely.

Toimitusjohtaja oli vastuussa riskienhallinnan organisoinnista ja ohjauksesta sekä yhtiön hallitukselle hyväksyttäväksi laadittavan, yhtiön keskeisiä riskejä koskevan riskienhallintasuunnitelman sisällön valmistelusta. Hänen tukenaan näissä tehtävissä toimivat johtoryhmä, sijoituskomitea, riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksiköstä vastaava johtaja ja riskienhallinnan koordinoitiryhmä.

Eläke-Fennian hallintoa hoitivat:

- Johtoryhmä, jonka tehtävänä oli tukea toimitusjohtajaa yhtiön ohjaamisessa.
- Sijoituskomitea, jonka tehtävänä oli tukea toimitusjohtajaa sijoituspäätöksissä. Sijoituskomitean ohessa toimi myös sen työvaliokunta.
- Asiakkuus-, sijoitus- sekä vakuutus- ja eläkeprosessin johtoryhmät, joiden tehtävänä oli ohjata prosessien operatiivista toimintaa.

- Tukiyksiköiden johtoryhmät, joiden tehtävänä oli ohjata omien vastualueidensa operatiivista toimintaa sekä tukea pääprosesseja. Tukitoiminnoilla oli edustus pääprosessien johtoryhmissä.

Eläke-Fennian riskienhallinnan organisointi:

- Riskienhallinta kuului johtaja Sarianne Kirvesmäen vastuualueeseen. Sarianne Kirvesmäen vastuualueena oli riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikkö, johon kuuluivat sijoitusriskien valvonta-, operatiivisten riskien valvonta- sekä controller-toimi ja analysointi -yksiköt.
- Riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksiköstä vastaava johtaja vastasi siitä, että yhtiön riskienhallinnan koordinointi ja riskienvalvonta oli toimeenpantu viranomaissäännösten sekä hallituksen hyväksymän riskienhallintapolitiikan mukaisesti.
- Riskienhallinnan koordinoitiryhmä toimi riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksiköstä vastaavan johtajan tukena riskienhallintaperiaatteiden, riskienhallintasuunnitelmien, SWOT-analyysin ja riskikartoitusten periaatteiden sekä riskiraportoinnin laatimisessa ja kehittämisessä. Ryhmässä oli asiantuntemusta strategisista, vakuutusteknisistä, operatiivisista sekä sijoitusriskeistä.
- Operatiivisten riskien valvonta -yksikkö koordinoi ja fasilitoi yksiköiden operatiivisten riskien kartoituksia, laati niistä yksikkökohtaiset esitykset ja yhteenvedot sekä koko yhtiön riskienhallintasuunnitelman ja raportoi näistä johtoryhmälle ja tarkastusvaliokunnalle. Lisäksi yksikkö vastasi riskienhallinnan käytäntöjen ja menettelmien kehittämisestä sekä operatiivisten riskien tunnistamisesta, arvioinnista ja mittaamisesta sekä hallinnassa ja seurannassa käytettävien työkalujen sekä riskejä koskevan raportoinnin kehittämisestä.
- Sijoitusriskien valvonta -yksikkö arvioi, mittasi ja valvoi finanssiriskejä riippumattomasti muun muassa ske-

naariomallia hyväksi käyttäen vakavaraisuuden tulevan kehityksen, todellisen riskiaseman ja riskilähteiden, riskibudjetissa pysymisen sekä vakavaraisuuden stressitestien osalta, sekä raportoi niistä hallitukselle ja toimivalle johdolle. Lisäksi sijoitusriskien valvonta -yksikön tehtäviin kuului ylläpitää, kehittää ja valmistella sijoitusriskienhallinnan periaatteita hallituksen vahvistettaviksi sekä laatia menetelmiä käytettäväksi riskien arvioimisessa ja mittaamisessa.

- Controller-toimi ja analysointi -yksikkö arvioi, mittasi ja valvoi finanssiriskejä riippumattomasti kokonaisriskiaseman (vakavaraisuus, allokatio, sijoitustuotot ja -kulut, kate, limiitit) ja omaisuuslajikohtaisten riskien osalta sekä raportoi niistä hallitukselle ja toimivalle johdolle.
- Riskienvalvontaa hoidettiin liiketoiminnasta riippumattomasti eri toiminnoissa, muun muassa riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikössä, talousjohdossa, vakuutustekniikassa ja aktuaaritoimessa.
- Sisäinen tarkastus oli riippumaton ja objektiivista arviointi-, varmistus- sekä konsultointitoimintaa, joka on tuonut lisäarvoa organisaatiolle ja on parantanut sen toimintaa.
- Hanke- ja tietohallinnon johtoryhmän tehtävänä oli muun muassa seurata kehityshankkeisiin liittyviä riskejä.
- Turvallisuusryhmän tehtävänä oli kehittää kokonaisturvallisuuden eri osa-alueita ja valvoa sovitujen tehtävien toimeenpanoa. Turvallisuusryhmä toimi riskienhallinnan koordinoitiryhmän alaisuudessa.
- Lakiasiat-yksikön kautta organisoitiin compliance-toimintaa.
- Vakuutusmatemaatikon tehtävänä oli huolehtia yhtiön sisällä muun muassa vakuutusmatemaattisten menetelmien asianmukaisuudesta.

Johtoryhmän jäsenenä toimivien pääprosessien omistajien ja tukiyksiköiden johtajien vastuulla oli valvoa omien toimintojensa ja prosessiensa sisäisen valvonnan toteutumista ja riskienhallintaprosessin asianmukaisuutta. Vastuuseen liittyi myös otettujen riskien jatkuva mittaaminen ja seuranta kunkin prosessin/yksikön sisällä. Prosessit ja yksiköt laativat yhtiön riskienhallintapolitiikassa määritellyt riskienhallintasuunnitelmat, joiden toteutuksesta ne raportoivat riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksiköstä vastaavalle johtajalle.

RISKIENHALLINTAPROSESSI

Eläke-Fennian riskienhallintaprosessi oli vuonna 2013

kattava ja mahdollisimman yhdenmukainen kaikissa yksiköissä ja prosesseissa. Riskienhallintaprosessi koostui neljästä vaiheesta: 1) riskien tunnistaminen, 2) riskien arviointi, 3) riskienhallintatoimenpiteiden suunnittelu ja toteutus sekä 4) riskienhallinnan (toteutettujen riskienhallintatoimenpiteiden) seuranta ja raportointi.

Pääprosessit ja tukiyksiköt kokosivat tunnistetut operatiiviseen toimintaan liittyvät riskit puolivuositain pääprosessien ja tukiyksiköiden riskikartoituspalaverissa, joita koordinoi operatiivisten riskien valvonta -yksikkö. Vuoden 2013 syksyllä ei enää tehty Eläke-Fennian puolivuositaisista riskikartoitusta, vaan syksyn riskikartoituksissa tunnistettiin Eläke-Fennian ja LähiTapiola Eläkeyhtiön fuusion seurauksena 1.1.2014 aloittavan Elon operatiiviseen toimintaan liittyvät riskit. Eläke-Fennian riskikartoituksissa arvioitiin tunnistetuille riskeille todennäköisyydet ja vaikutukset, trendit sekä nykyinen riskienhallinnan taso ja laadittiin hallintatoimet vastuuhenkilöineen. Sijoitusyksikön riskienhallintasuunnitelma päivitettiin sijoitussuunnitelman laadinnan yhteydessä. Tuolloin sijoitusyksikkö tunnistasi sijoitustoimintaan liittyvät riskit, joita olivat muun muassa markkina-, luotto- ja likviditeettirisikit. Sijoitusyksikön toimintaan liittyvät operatiiviset riskit tunnistettiin osin sijoitusyksikön riskienhallintasuunnitelman laadinnan yhteydessä ja osin sijoitusyksikön riskikartoituksessa. IT-hankkeisiin liittyvät riskit tunnistettiin kunkin hankkeen yhteydessä jo hanketta suunniteltaessa, ja niitä seurattiin ja hallittiin hankkeiden omistaja- ja ohjausryhmissä koko hankkeen elinkaaren ajan.

Eläke-Fennian riskienhallintapolitiikassa käsiteltiin riskienhallinnan tavoitteet, niiden saavuttamiseksi käytettävät periaatteet, määriteltiin riskienhallinnan vastuut, riskienhallintaprosessi, yhtiön riskinkantokyky ja riskinottohalukkuus sekä riskien raportointi hallitukselle ja organisaation sisällä.

Eläke-Fennian strategisen suunnittelun yhteydessä kartoitettiin ja päivitettiin yhtiön strategiset riskit vuodelle 2013. Suunnittelukierros aloitettiin ympäristöanalyysillä ja tulevaisuuden skenaarioiden päivityksellä. Riskikartoitusta varten riskienhallinnan koordinoitiryhmä työsti SWOT-analyysin johtoryhmän käsittelyä varten, arvioi tunnistettujen riskien todennäköisyydet, vaikutukset, trendit sekä nykyisen riskienhallinnan tason. Strategisiin riskeihin liittyvien hallintatoimenpiteiden laadinta ja toteutus olivat yhtiön johtoryhmän vastuulla. Tässä yhteydessä laadittiin riskien hallitsemiseksi myös kehittämis- ja torjuntatoimenpiteet. Riskienhallintasuunnitelma oli nivottu yhteen yhtiön strategisen suunnittelun kanssa.

Riskienhallintasuunnitelmassa käsiteltiin vakuutustoiminnan ja sijoitustoiminnan strategisia tavoitteita, niihin liittyviä riskejä sekä niiden hallitsemiseksi tehtävät riskienhallintatoimenpiteet. Suunnitelmassa käsiteltiin myös vakuutusteknisiä riskejä, markkinaosuuteen ja liikekulojen kehitykseen liittyviä riskejä, operatiivisia riskejä sekä ulkoisia uhkatekijöitä ja niiden hallitsemiseksi tehtäviä riskienhallintatoimenpiteitä. Vakuutustoimintaan liittyviä strategisia tavoitteita oli asetettu markkinaosuudelle, tehokkuudelle ja henkilöstölle. Sijoitustoiminnan strategiset tavoitteet ja myös riskit liittyivät vakavaraisuuteen ja tuottoon.

SEURANTA JA RAPORTOINTI

Yhtiössä seurattiin vuoden 2013 riskienhallintasuunnitelman toteutumista muun muassa riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikön kahdesti vuodessa laatiman selvityksen sekä kuukausittaisen sähköisen hallitusraportin ja toimitusjohtajan katsauksen avulla. Yksiköstä vastaava johtaja raportoi väliselvityksessä johtoryhmälle ja tarkastusvaliokunnalle riskienhallintasuunnitelman alkuvuoden toteutumisesta. Lopullisessa selvityksessä yksikön johtaja raportoi riskienhallintatoimenpiteiden toteuman koko vuoden osalta johtoryhmälle, tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle.

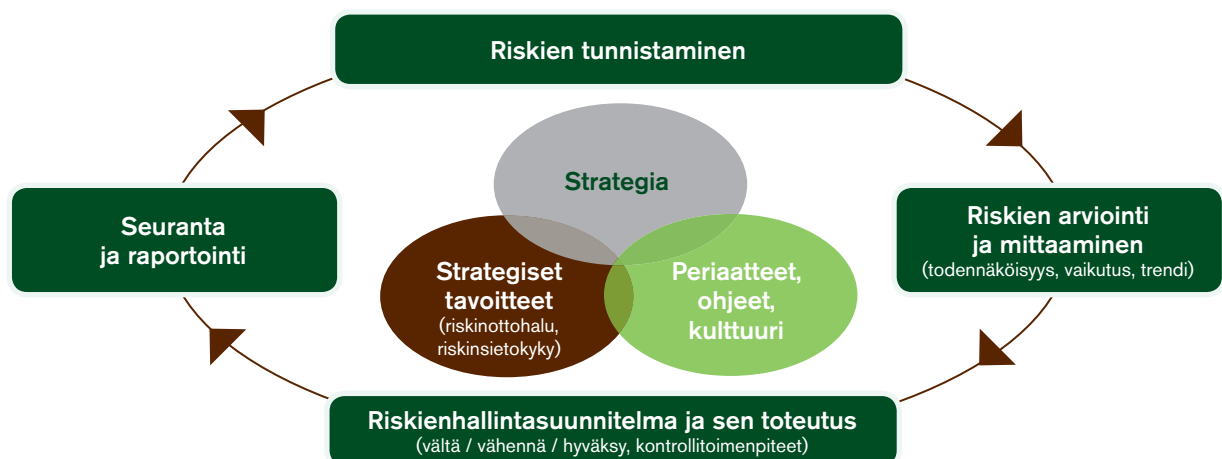
Strategisten riskien, markkinaosuuteen ja liikekulojen kehitykseen liittyvien riskien ja keskeisten sijoitustoiminnan riskien sekä SWOT:n osalta johtoryhmä, sijoituskomitea

ja hallitus seurasivat kehitystä saamiensa raporttien perusteella. Sijoituskomitea seurasi lisäksi tarkemmin finanssiriskejä sekä muun muassa suurimpia riskikeskitymiä. Strategisista riskeistä raportoitin hallitukselle kuukausittain toimitusjohtajan katsauksessa.

Sijoitustoiminnan kokonaisriskiaseman arvioinnissa ja seurannassa keskeiset tunnusluvut, vakavaraisuuspääoma euroina, vakavaraisuusaste, vakavaraisuusasema ja tuotto sitoutuneelle pääomalle, olivat sijoitusriskiä ottavasta toiminnosta erillään olevan riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikön laskemia. Yksikkö raportoi yhtiön kokonaisriskiasemasta ja riskinkantokyvystä hallitukselle kuukausittain ja toimivalle johdolle viikoittain, tarvittaessa jopa päivittäin. Raportoidut luvut olivat osa toimitusjohtajan ja sijoitusjohtajan katsausta. Riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksiköstä vastaava johtaja antoi neljä kertaa vuodessa kattavamman selvityksen yhtiön kokonaisriskiasemasta sisältäen muun muassa vakavaraisuuspääoman ja valvontarajojen kehityksen, vakavaraisuuden stressitestit ja herkkyyksianalyysit sekä arvion vakavaraisuuden tulevasta kehityksestä yhtiön käytössä olevaa skenaariomallia hyväksi käyttäen.

Aktuaari raportoi vakuutusliikkeen tuloksen hallitukselle ja johtoryhmälle kaksi kertaa vuodessa. Haetut laskuperusteet raportoitin hallitukselle ja johtoryhmälle kerran vuodessa.

Johtoryhmälle annettussa kuukausiraportissa raportoitin yhtiön keskeisimmät tunnusluvut, kuten vakuutus-

ten myynti kappaleina, euroina ja työsuhteina, liikekulut, sähköisten palveluiden käyttöasteet, puhelinpalvelu, eläkehakemukset ja niiden käsittelyajat sekä erilaista henkilöstötietoa. Tarkempi analyysi liikekulujen ja hoito-kustannusylijäämän kehityksestä annettiin johtoryhmälle 3–4 kertaa vuodessa. Osa kuukausiraportista raportoititiin hallitukselle kuukausittain toimitusjohtajan katsauksen yhteydessä.

RISKINKANTOKYKY JA RISKINOTTOHALUKKUUS

Vakavaraisuuspääoman avulla varaudutaan työeläkeyhtiön sijoitustoiminnan riskeihin. Vakavaraisuuspääoman tulee olla niin suuri, että sillä voidaan riittävällä todennäköisyydellä peittää vastuuvelan katteena olevien omaisuuserien arvojen ja tuottojen odotettavissa olevat vaihtelut. Vakavaraisuuspääoman tarve riippuu suoraan sijoitusomaisuuden riskipitoisuudesta sekä vakuutusriskeistä. Eläke-Fennian vakavaraisuuspääoma oli vuoden 2013 lopussa 1 667 miljoonaa euroa. Vakavaraisuuspääoma kasvoi vuoden 2013 alusta 307 miljoonaa euroa ollen turvaavalla tasolla.

Työeläkeyhtiön kokonaisriskiaseman ja riskinkantokyvyn arvioinnissa sijoitustoiminnan osalta keskeisimmät tunnusluvut ovat vakavaraisuuspääoman määrä suhteessa vastuuvelkaan (vakavaraisuusaste) ja vakavaraisuuspääoman määrä suhteessa säännösten mukaiseen vakavaraisuusrajaan (vakavaraisuusasma). Eläke-Fennian hallitus vahvisti vuodelle 2013 yhtiön sijoitustoiminnan riskinottohalukkuuden asettamalla yhtiön sijoitustoiminnan harjoittamiselle ensisijaiset ja toissijaiset tavoitteet. Toimitusjohtaja määrittä tarkemmin kullakin hetkellä tavoiteltavan vakavaraisuuden riskiaseman.

1.1.2013 voimaan tulleen lainsäädännön mukaan vakavaraisuuspääoma muodostuu tasoitusmäärästä ja sijoitusten puskuroimiseen käytettävissä olevista varoista. Vakavaraisuuspääomaan sisältyvä tasoitusmäärä on tarkoitettu vakuutusliikkeen tappioiden peittämiseen. Vakavaraisuuspääoman muut erät kuin tasoitusmäärä on tarkoitettu ensisijaisesti muiden kuin vakuutusliikkeen tappioiden peittämiseen. Toissijaisesti käytetään toisen puskurin varoja. Vuoden 2013 alusta tulivat voimaan myös muutokset vakavaraisuusrajan laskennassa. Vakavaraisuusrajan laskennassa otetaan huomioon sijoitusriskin lisäksi myös vakuutusriski sekä niiden välinen korrelaatio.

Vakuutusliikkeeseen liittyviin riskeihin on varauduttu vastuuvelkaan sisältyvillä tasoitusmäärällä ja tasausvastuulla. Tasoitusmäärä puskuroi yhtiökohtaisia vakuutus-

tekniisiä riskejä ja tasausvastuu järjestelmän yhteisellä vastuulla oleviin eläkkeisiin ja niiden rahoitukseen liittyviä epävarmuustekijöitä. Tasausvastuulla on järjestelmäkoh-tainen alaraja, mutta yhtiökohtaisesti sillä ei ole alarajaa. Tasoitusmäärällä on yhtiökohtainen ala- ja yläraja. Eläke-Fennialla oli vuoden 2013 lopussa tasoitusmäärää noin 217 miljoonaa euroa. Tasoitusmäärän alaraja oli 74,7 miljoonaa euroa. Tasoitusmäärän määrä oli turvaava.

SIOJITUSTOIMINTAAN LIITTYVÄT RISKIT, NIIDEN HALLINTA JA RAPORTOINTI

Sijoitusstrategian valintaa säätelivät muun muassa markkinoiden omaisuuslajikohtaiset tuotto- ja volatiliteettitodotukset sekä omaisuuslajien väliset riippuvuudet, yhtiön vakavaraisuuspääoman määrä, vakavaraisuusasma, katerajoitteet sekä vastuille edellytetty korkovaade. Optimaaliseen tuotto–riskisuhteeseen pyrittiin pääsemään monipuolisella hajautuksella sekä omaisuuslajien välillä että sisällä. Lisäksi pyrittiin ennakoimaan sijoitustoimintaan liittyvien epätodennäköisten, mutta toteutusaan haitallisten lopputulemien vaikutuksia. Näitä riskejä torjuttiin systemaattisella riskien sopeuttamisella sekä johdannaissuojilla.

Omaisuuslajikohtaisia riskejä hallittiin seuraamalla yli- ja alipainoja omaisuuslajin sisäistä hajautusta kuvastavaan vertailuindeksiin nähden. Osa osakkeiden hintariskistä on siirretty järjestelmän vastuulle. Tätä varten on perustettu puskuri, osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu, joka puskuroi osakeriskiä määrällä, joka on 10 prosenttia vastuuvelasta. Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu voi olla suurimmillaan 5 prosenttia vastuuvelasta ja pienimmillään -10 prosenttia vastuuvelasta.

Osakesijoitusten hintariskiä hallittiin hajauttamalla sijoituksia maantieteellisesti, toimialoitain, yrityksittäin, eri sijoitustyyliin ja rahastoihin. Osakesalkun hintariskiä voitiin rajoittaa myös suojaavilla osake- ja osakeindeksijohdannaisilla. Korkoriskiä hallittiin seuraamalla ja muuttamalla sijoitusten duraatiota sekä maturiteettijakaumaa käteissijoituksilla ja johdannaisilla. Luottoriskiä hallittiin hajauttamalla sijoituksia eri toimialoille, luottoluokkiin sekä maantieteellisesti. Joukkovelkakirjalainojen osalta luottoriskiä hallittiin rajoittamalla sekä yksittäisiä sijoituksia luottoluokittain että yhteenlaskettuna tietyn luottoluokan osuutta joukkolainasalkusta sekä luottojohdannaisia käytämällä. Likvideettiriskiä hallittiin siten, että sijoituksista riittävä osa oli likvideissä kohteissa. Korkosalkussa pyrittiin optimoimaan sijoitusten tuotto/riski-suhdetta huomioiden myös lainojen likvideetti. Suoran valuuttariskin osalta

arvioitiin erikseen omaisuuslajeittain, millaista valuuttariskiä haluttiin ottaa. Valuuttariskiä hallinnoitiin seuraamalla valuuttapositiona ja suojausastetta omaisuuslajeittain ja valuutoittain. Yritysrahoituksen lainoihin liittyen tehtiin yritysanalyysijä, asiakasseurantaa ja lainojen vakuusseuranta. Kiinteistösijoituksissa kiinnitettiin huomiota maantieteelliseen jakaumaan, vuokratulojen toimialajakaumaan, hankintojen ajoitukseen sekä käyttötyyppijakaumaan. Omaisuuslajikohtaisia riskejä hallinnoitiin myös johdannaisia käyttämällä. Vakioitujen johdannaisten vastapuoliriskiä hallinnoitiin nimikohtaisten rajoitteiden kautta. Vakioitomien johdannaissopimusten vastapuoliriskiä hallinnoitiin käyttämällä ISDA:n hyväksymiä standardisopimuksia sekä vakuusmenettelyjä. Yksittäisiä riskikeskittymiä rajoittaa kate- ja vakavaraisuuslaki. Sijoitustoiminnan operatiivisia riskejä liittyi muun muassa joidenkin sijoitusten arvostuksiin ja markkina-arvojen saatavuuteen viiveellä sekä sijoitusprosessin toimintaprosesseihin.

Yhtiön vakuutusmatemaatikko laati riskienhallintaa ja sijoitustoiminnan järjestämistä varten yhtiön hallitukselle

selvityksen vastuuvelan luonteen ja tuottovaateen sekä vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden ylläpidon asettamista vaatimuksista. Sijoitussuunnitelmaan oli liitetty yhtiön vakuutusmatemaatikon lausunto siitä, täyttikö yhtiön sijoitussuunnitelma vastuuvelan luonteen asettamat vaatimukset yhtiön sijoitustoiminnalle. Riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikössä laadittiin sijoitussuunnitelmaa ja sijoitustoiminnan riskienhallintasuunnitelmaa ja niiden puolivuositista päivittämistä varten hallitukselle myös arvio sijoituksiin sisältyneistä riskeistä ja yhtiön riskinkantokyvystä lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

Allokaatiopäätösten teossa sekä yhtiön kokonaisriskiaseman seurannassa ja arvioinnissa käytettiin vuonna 2013 vakavaraisuusaseman ja -asteen lisäksi sijoitusriskien valvonta -yksikön sisäisellä mallilla laskettua Value at Risk (VaR) -lukua sekä koko sijoitusomaisuudesta että huomioimalla työeläkejärjestelmän vastuulla oleva osakeriskin osuus. Lisäksi sijoitusriskien valvonta -yksikkö laski stressitestejä ja herkkyyshanalyysijä yhtiön vakavaraisuudelle.

Sijoitusten riskijakauma ja riskiluvut 2013

	Markkina-arvo		Riskijakauma		Tuotto	Volatiliteetti
	milj. e	%	milj. e	%	%	%
Korkosijoitukset	3 319,4	40,7	3 319,4	40,7	1,6	
Lainasaamiset	271,4	3,3	271,4	3,3	3,5	
Joukkovelkakirjalainat	2 315,5	28,4	2 315,5	28,4	1,7	3,5
OECD-/ETA-julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainat	541,1	6,6	541,1	6,6	0,9	
Muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainat	1 774,4	21,8	1 774,4	21,8	1,9	
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset sisältäen sijoituksiin kohdistuvat saamiset ja velat	732,4	9,0	732,4	9,0	0,3	
Osakesijoitukset	2 576,3	31,6	2 576,3	31,6	20,3	
Noteeratut osakkeet	2 333,7	28,6	2 333,7	28,6	22,1	10,0
Pääomasijoitukset	172,4	2,1	172,4	2,1	10,7	
Noteeraamattomat osakesijoitukset	70,2	0,9	70,2	0,9	1,6	
Kiinteistösijoitukset	1 342,0	16,5	1 342,0	16,5	14,9	
Suorat kiinteistösijoitukset	1 124,8	13,8	1 124,8	13,8	16,2	
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitusyritykset	217,1	2,7	217,1	2,7	9,0	
Muut sijoitukset	914,8	11,2	914,8	11,2	9,1	
Hedge-rahastosijoitukset	893,0	11,0	893,0	11,0	9,0	2,9
Hyödykesijoitukset	-	-	-	-		
Muut sijoitukset	21,7	0,3	21,7	0,3	10,7	
Sijoitukset yhteensä	8 152,4	100,0	8 152,4	100,0	9,4	3,6
Johdannaisten vaikutus	-	-	0,0	0,0	-	-
Yhteensä	8 152,4	100,0	8 152,4	100,0	9,4	3,6

Markkina-arvo sisältää kertyneet korot.

Riskijakauma = riskin mukaan laskettu (johdannaisilla oikaistu).

Tuotto = aika- ja rahapainotteisella kaavalla laskettu tuotto sitoutuneelle pääomalle (mukautettu Dietz).

Volatiliteetti = kahden vuoden tuoton kuukausituotoista laskettu annualisoitu keskihajonta.

Joukkolainojen modifioitu duraatio on 3,6 vuotta.

Vuonna 2013 vakiinnutettiin edelleen strategisen suunnittelun ja riskienhallinnan tueksi otetun skenaariomallin käyttöä niin sijoitusyksikössä kuin sijoitusriskien valvonnassakin. Lisäksi sijoitusriskien valvonta -yksikkö kehitti skenaariomalliin pohjautuvaa johdolle ja hallitukselle tuotettavaa sijoitusriskien ja vakavaraisuuden riskiraportointia. Skenaariomalli pohjautuu toteutuneisiin talouden tunnuslukuuihin ja niiden välisiin yhteyksiin, joihin on implementoitu Suomen yksityisen sektorin työeläkejärjestelmän vakavaraisuuskehikko ja pyritty ottamaan huomioon työeläkejärjestelmän vakuutusteknisiä erityispiirteitä. Skenaariomallin perustana on historiallisten/havaittujen muuttujien kattava analyysi, jonka tavoitteena on luoda johdonmukaisesti mahdollisia ja olennaisia skenaarioita. Skenaariomallilla on pyritty mahdollistamaan riskien tarkastelu johdonmukaisesti sekä arvioimaan vaikutukset vakavaraisuuteen. Riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikköön kuuluva sijoitusriskien valvonta raportoi sijoituskomitean jäsenille ja omaisuuslajijohtajille skenaariomalliin pohjautuvia riskilukuja viikoittain tai tarvittaessa. Kuukausittain yksikkö laati laajemman raportin vakavaraisuudesta ja sen riskiluvuista.

Riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikköön kuuluva controller-toimi ja analysointi -yksikkö raportoi omaisuuslajikohtaisista riskeistä ja tuotoista, mukaan lukien johdannaiset, kuukausittain hallitukselle ja viikoittain salkunhoitajille ja sijoituskomitean jäsenille. Toteutuneiden tuottojen kehittymistä tuottovaateeseen verrattuna seurattiin viikoittain. Sijoitusyksikössä riskien ja tuottojen kehittymistä seurattiin päivittäin. Lisäksi controller-toimi ja analysointi -yksikkö raportoi päivittäin johdannaispositiot, johdannaisten tuloksen, riskiluvut ja johdannaisliimittien seurannan salkunhoitajille. Controller-toimi ja analysointi -yksikkö tuottamaa omaisuuslajikohtaisista riskiraportointia kehitettiin vuoden 2013 aikana erityisesti korkosijoitusten osalta.

Johdannaisia käytettiin omaisuuden suojaamisen lisäksi myös allokaatiomuutosten tekemiseen. Hallituksen hyväksymissä vuoden 2013 johdannaisten käytön periaatteissa kuvattiin omaisuuslajeittain ne johdannaistyytit ja johdannaistrategiat, joita voitiin käyttää. Johdannaisten vaikutus ilmeni johdolle ja hallitukselle raportoiduista tuotto- ja riskiluvuista sekä riskikorjatuista omaisuusjakaumista. Myös tehdyistä johdannaissopimuksista raportoitui säännöllisesti. Yhtiön hallitukselle annettiin alkuvuonna 2013 hyväksyttäväksi selvitys vuoden 2012 käytön perusteiden soveltamisen kokonaisvaikutuksesta vakavaraisuusrajaan.

Sijoituspäätökset valmisteltiin ja toteutettiin sijoitusyksikössä. Sijoitusomaisuuden markkina-arvostaminen ja operatiivista toimintaa tukeva raportointi, virallinen tuotto-, vakavaraisuus- ja kateraportointi sekä limiittiseuranta tuotettiin riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikössä. Sijoitusten vakavaraisuusluokittelussa sovellettiin Eläke-Fennian hallituksen hyväksymiä vuoden 2013 sijoitusten todellisen riskin mukaisia perusteita. Riskin mukainen luokittelu tehtiin perustuen toteutuneeseen volatiliteettiin ja korrelaatioihin huomioiden mahdollisten äärihavaintojen vaikutus. Lisäksi luokittelussa huomioitiin mahdollinen puutteellinen tuottohistoria ja likviditeetti, mikäli se ei tullut huomioiduksi volatiliteetissa ja korrelaatioissa. Yhtiön hallitukselle annettiin alkuvuonna 2013 hyväksyttäväksi selvitys vuoden 2012 luokitteluperusteiden soveltamisesta ja sen vaikutuksesta yhtiön vakavaraisuusasemaan.

VAKUUTTAMISEEN LIITTYVÄT RISKIT JA NIIDEN HALLINTA

Keskeiset vakuuttamiseen liittyvät riskit syntyvät vakuutusmaksua määrittäessä käytettyjen ennusteiden poikkeamisesta toteumamenosta erityisesti uusien myönnettävien eläkkeiden ja muiden vastaavien kulujen osalta. Vastuuvakaperusteita määrittäessä vakuuttamiseen liittyvät keskeiset riskit syntyvät käytettyihin ennusteisiin nähden erilaisesta toteutuvasta eläkkeiden kestosta pitkällä aikavälillä. Turvaamisvaatimukset täyttävät maksu- ja vastuuvakaperusteet ovat kaikille työeläkeyhtiöille samat, ja ne vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö. Yhteisiin perusteisiin liittyy riski siitä, että yksittäisen yhtiön tulos voi periaatteessa olla systemaattisesti muita yhtiöitä huomnompiksi esimerkiksi yhtiön vakuutettujen yritysten toimialajakauman muista yhtiöistä poikkeavan kannanrakenteen vuoksi. Vakuutuskannan rakenne voi myös johtaa yhteisen maksun hoitokustannusosan osalta vastaavanlaiseen tilanteeseen.

Työeläkeyhtiöt valmistelevat ja hakevat yhdessä vakuutusmaksun, vastuuvakan ja tuottovaatimuksen perusteet. Eläke-Fennia osallistui laskuperusteiden valmisteluun vakuutusmatemaatikon johdolla yhdessä vakuutusteknisen toiminnon kanssa. Työeläkelaitosten yhteistyö on säädetty pakolliseksi.

Laissa on säädetty myös yhteisestä tuottovaatimuksesta, joka määräytyy osin alan keskimääräisen toimintapääomatason mukaan ja keskimääräisen osaketuoton mukaan. Vastuuvakan diskonttauksessa käytetään kiinteää 3 prosentin korkoa. Yhtiön vakavaraisuuspääoman tasoa

suhteessa järjestelmän keskiarvoon on seurattava tarkoin, sillä pidempiaikainen oleellinen poikkeama alaspäin alan keskiarvosta voi muodostua riskiksi. Eläkelaitoksilla on keskinäinen yhteisvastuu konkurssiin menneen eläkeläistoksen eläkkeistä. Myös vakavaraisuuspääoman määrää säädösten mukaisesti vähimmäismääriin on seurattava tarkoin.

Vakuutusliikkeen tuloksen heilahteluihin on varauduttu vastuuvälkään sisältyvällä tasoitusmäärällä. Tasoitusmäärän työkyvyttömyys- ja työttömyysosaan kertyneitä positiivisia tuloksia on käytetty jo vuodesta 2002 alkaen TyEL-maksun alentamiseen erilaisia tekniikoita hyväksikäyttäen. Työhyvinvoinnin asiantuntijatuen tarjoamien työkykyä edistävien ja työkyvyttömyysmenoa pienentävien ratkaisujen avulla on pyritty vaikuttamaan eläkemenoon.

VAKUUTUSTEN HANKINTAAN JA HOITAMISEEN LIITTYVÄT RISKIT JA NIIDEN HALLINTA

Asiakaskantaan liittyviä keskeisiä riskejä ovat olleet markkina-, asiakas- ja kumppaniriskit. Toteutuessaan negatiivisina riskit vaikuttavat heikentävästi kasvutavoitteisiin ja markkinaosuuteen.

Markkina- ja toimintaympäristömuutoksiin varauduttiin sekä markkinointitoimenpitein että teknisiä valmiuksia kehittämällä. Teknisillä valmiuksilla pyrittiin helpottamaan vakuutusten myyntiä ja hoitoa. LähiTapiolan kanssa solmittu yhteistyösopimus kohdistui aikanaan Lähivakuutuksen kautta tulleen työeläkevakuutuskannan hoitoon. Vakuutusten myynnin osalta painopistettä siirrettiin Fennian ja Säästöpankkien kanssa tehtävän yhteistyön tiivistämiseen. Lisäksi vuoden aikana tehtiin kannan analyyskejä, joiden perusteella tullaan laatimaan hoitomallit. Asiakasrajapinnassa toimintaa on vahvistettu asiakas-segmenttikohtaisilla toimenpiteillä ja palvelumalleilla.

Sähköisten palveluiden osalta YEL-asiakkaiden tunnistamisessa otettiin käyttöön pankkitunnistautuminen. Lisäksi sähköiset YEL- ja TyEL-hakemukset uudistettiin ja niiden käsittelyä nopeutettiin sähköisen käsittelyprosessin avulla.

Eläke-Fenniassa oli oma kehitysohjelma keskeisten strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Kehityskohteet oli yksilöity erillisiksi hankkeiksi, joissa noudatettiin hankkeiden ohjausmenettelyä. Hankeohjelma oli laadittu siten, että sitä voitiin tarvittaessa sopeuttaa käytössä oleviin resursseihin. Yhtiön liiketoiminnasta vastaavat johtajat oli sitoutettu kiinteästi kehityshankkeiden ohjaukseen.

LIIKETOIMINTAAN LIITTYVIEN OPERATIIVISTEN RISKIEN HALLINTA

Johtoryhmän jäsenet vastasivat vuonna 2013 oman vastualueensa riskienhallintasuunnitelmien laatimisesta ja suunnitelmien perusteena olevista riskien tunnistus-, arviointi- ja hallintatoimenpiteistä. Riippumaton riskien valvonta ja controller -yksikköön kuuluva operatiivisten riskien valvonta koordinoi ja fasilitoi puolivuositteittain tehtäviä yksiköiden riskikartoituksia sekä seurasi hallintatoimenpiteiden toteutumista. Vuoden 2013 jälkimmäisessä riskikartoituksessa tunnistettiin 1.1.2014 aloittavan Elon operatiiviseen toimintaan liittyvät riskit. Pääprosessien ja tukiyksiköiden riskikartoitukset perustuivat pääprosessien ja tukiyksiköiden tuloskortteihin ja toimintasuunnitelmiin. Prosessien ja yksiköiden tunnistetuista operatiivisista riskeistä arvioitiin toteutumisen todennäköisyys ja vaikutus, joiden perusteella piirrettiin kunkin prosessin ja yksikön riskikartat. Sen lisäksi riskeistä arvioitiin riskin trendi eli odotettu suuntaus (laskeva, tasainen, nouseva) tulevalle toimintakaudella. Trendin ja odotusarvon perusteella syntyi kokonaisriskiarvio. Merkittävimmät riskit ja niiden hallinnointitoimenpiteet kirjattiin yksiköiden riskienhallintasuunnitelmiin. Riskikartoituksissa arvioitiin myös nykyinen riskien hallinnan taso asteikolla hyvä, kohtalainen ja heikko sekä kirjattiin tarvittavat lisätoimenpiteet riskien hallitsemiseksi. Keskeisimmät operatiiviset riskit liittyivät muun muassa henkilöriskeihin, järjestelmä- ja prosessiriskeihin sekä juridisiin riskeihin.

Eläke-Fenniassa käynnistettiin vuoden 2013 alussa operatiivisten riskien riskitietokannan rakentaminen. Kukin prosessi ja yksikkö kirjasi havaitsemansa operatiiviset riskit sekä niihin liittyvät hallintatoimenpiteet. Riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikkö keräsi havainnot yhteiseen riskitietokantaan ja muodosti niistä yhtiötason yhteenvetoraportteja niin johtoryhmälle ja hallitukselle kuin prosesseille ja yksiköillekin. Riskiraportoinnin tavoitteena on ollut vahvistaa organisaation riskienhallintakulttuuria ja riskitietoisuutta.

Operatiivisia riskejä hallinnoitiin muun muassa eriyttämällä toimintoja ja toimenkuvia siten, että ehkäistiin vaarallisten työyhdistelmien syntyminen. Käyttövaltuus-hallinnan avulla varmistettiin, että kullakin henkilöllä oli ajantasaiset, tehtävien hoitoon tarvittavat oikeudet. Vaarallisen työyhdistelmän sallivia oikeuksia pystyttiin seuraamaan niiden tultua määritellyiksi järjestelmään. Esimiehet tarkastivat alaistensa oikeudet puolivuositteittain.

Henkilöriskien osalta kehitettiin varamiesjärjestelmää. Prosessiriskejä hallinnoitiin muun muassa ylläpitämällä

työohjeita ja prosessikuvauksia sekä pitämällä säännöllisiä palavereja prosessiin osallistuvien kesken. Erityisesti kiinnitettiin huomiota prosessien sujuvuuteen läpi organisaation. Ohjausmallia kehitettiin jatkuvasti. Osaamisen kehittämiseen ja toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen kiinnitettiin huomiota sekä prosessien sisäisillä toimenpiteillä että yhtiön HR-toiminnon kehityshankkeilla. Työkykyä ylläpitävät toimenpiteet tarkistettiin vuosittain työsuojelun ja työhyvinvoinnin toimintasuunnitelman mukaisesti. Tavoitteiden saavuttamisen tukena olivat palkitsemisjärjestelmät.

Juridisia riskejä hallittiin osana yhtiön compliance-toimintamallia. Compliance-toimintamallin mukaisesti yhtiön liiketoimintaprosesseihin ja tukiyksiköihin oli nimetty compliance-vastuuhenkilöt. Nämä henkilöt valvoivat ja raportoivat liiketoimintaprosesseista vastaaville ja yhtiön ylimmälle johdolle poikkeamista, joita havaittiin juridisten riskien osalta (sisältäen mm. ulkoisen sääntelyn ja sisäisten menettelytapaohjeiden noudattamisen ja sopimusriskit). Yhtiön lakiasiat-yksikkö osallistui keskeisesti compliance-toimintamallin koordinointiin ja valvontaan. Tarvittaessa yhtiö käytti ulkoisia asiantuntijapalveluita juridisten riskien hallintaan ja selvittämiseen silloin, kun tehtävä edellytti erityisasiantuntemusta.

ULKOISTETUT TOIMINNOT

Koska yhtiön omat henkilöresurssit olivat niukat, eikä nopeasti kehittyvän ympäristön aiheuttamiin jatkuviin osaamisvaatimusten muutoksiin ole ollut mahdollista varautua omalla henkilöstöllä, osia peruspalveluiden tuottamisesta oli ulkoistettu. Tällaisia toimintoja olivat muun muassa käyttökeskuspalvelut (Tieto), systeemi-työpalvelut (Tieto Esy ja Arek), työasematuen palvelut (TeliaSonera), toimistolaiteympäristö (Xerox) ja puhelinjärjestelmät (Merlin ja TeliaSonera Finland).

Uloistettujen palveluiden toimittajien valinnassa painotettiin toimitusvarmuutta ja luotettavuutta. Uloistuksiin liittyvät sopimukset laadittiin parhaita nykykäytäntöjä noudattaen, ja ne sisälsivät muun muassa sanktoidut laatutasosopimukset. Palveluiden toimittajiin pidettiin jatkuvasti yhteyttä ja puututtiin mahdollisiin palvelupoikkeamiin.

Tietotekniikan palvelutoimittajien keskittymistä voidaan pitää riskinä tasapainoisen tietotekniikkamarkkinan kanalta. Eläke-Fennia pyrki vähentämään tätä riskiä hajauttamalla keskeisiä palveluitaan usealle eri toimittajalle.

KOKONAISTURVALLISUUS JA LIIKETOIMINNAN JATKUVUUDEN TURVAAMINEN

Tietojärjestelmien toimivuuteen, tietoturvan tasoon, toiminnan jatkuvuuden varmentamiseen sekä kokonaisturvallisuuden kehittämiseen kiinnitettiin jatkuvasti huomiota. Tieto- ja puhelinjärjestelmien toimivuus oli kriittinen tekijä asiakaspalvelussa, ja se varmistettiin tiiviillä yhteistyöllä kumppaneiden kanssa. Uusien järjestelmien käyttöönottoaminen ja hyödyntäminen sekä kumppaneiden sitouttaminen uusiin toimintamalleihin oli niin ikään keskeistä.

Liiketoiminnan jatkuvuussuunnittelu ja varautuminen poikkeusoloihin olivat osa operatiivisten riskien hallintaa. Liiketoiminnan jatkuvuussuunnittelulla tarkoitetaan varautumista liiketoiminnan keskeytyksiin siten, että erilaisissa liiketoimintaa kohtaavissa häiriötilanteissa pystytään jatkamaan toimintaa ja rajoittamaan tappioita. Häiriötilanteita ovat muun muassa henkilöstöä, toimitiloja, tietojärjestelmiä tai tietoliikennettä kohdanneet vahingot tai tahalliset teot, vesivahingot, tulipalot sekä katkot esimerkiksi sähkön, lämmön tai veden saannissa. Yksiköiden jatkuvuussuunnitelmat päivitettiin vuonna 2013 tietoturvapäällikön koordinoimana.

Yhtiössä toimivan riskienhallinnan koordinoitiryhmän tehtäviin kuului muun muassa operatiivisten riskien riippumaton valvonta sekä hallintaperiaatteiden ja raportoinnin kehittäminen. Turvallisuusryhmän tehtäviin kuului turvallisuuden eri osa-alueiden tilan arviointi ja kehittämistoimenpiteiden luominen, kehityshankkeiden seuraaminen sekä turvallisuusriskien jatkuva arviointi osana yhtiön yleistä riskienhallintaa. Turvallisuustyöryhmä kokoontui alkuvuonna säännöllisesti, mutta loppusyksystä toiminnassa keskityttiin jo varmistamaan 1.1.2014 toimintansa aloittavan Elon turvallisuuden eri osa-alueet ja turvallisuusriskien hallinta.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 3. maaliskuuta 2014

HALLITUS

Pekka Sairanen

Timo Vallittu

Heimo J. Aho

Heikki Kauppi

Eero Lehti

Reija Lilja

Jussi Mustonen

Olavi Nieminen

Antti Rinne

Jorma Turunen

Lasse Heiniö
toimitusjohtaja

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Tunnuslukutaulukoiden käsitteet ovat vastaavat kuin tuloslaskelmassa ja taseessa, jollei toisin määritellä. Kukin luvuista on erikseen viitospyöristetty ja näin ollen luvut eivät välttämättä summaudu esitettyyn lopputulokseen.

TUNNUSLUVUT	2013	2012	2011	2010	2009
Vakuutusmaksutulo, milj. e	1 326,3	1 355,0	1 198,2	1 126,2	1 096,3
Maksetut eläkkeet ja muut korvaukset, milj. e ¹⁾	1 311,9	1 243,7	1 122,4	1 031,6	979,5
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo-in, milj. e	704,3	705,1	-107,9	620,7	558,5
tuotto sitoutuneelle pääomalle, %	9,4	10,3	-1,6	10,0	9,9
Liikevaihto, milj. e	1 723,7	1 665,2	1 235,4	1 518,4	1 434,3
Kokonaisliikekulut, milj. e	65,7	59,6	56,6	54,0	51,7
% liikevaihdosta	3,8	3,6	4,6	3,6	3,6
Vakuutusmaksun hoitokustannusosalla katetut liikekulut, milj. e	46,4	42,2	40,6	39,4	38,2
% TyEL-palkka- ja YEL-työtulosummasta	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7
Kokonaistulos, milj. e	330,5	414,1	-268,5	344,3	236,7
Vastuuvelka, milj. e	6 967,2	6 620,7	6 257,3	6 200,6	5 768,6
Vakavaraisuuspääoma, milj. e ²⁾	1 667,1	1 394,6	975,9	1 225,6	907,4
% vastuuvälästä ³⁾	25,1	22,3	16,5	21,4	16,8
suhteessa vakavaraisuusrajaan	2,4	2,8	2,6	2,8	2,7
Tasoisuusmäärä, milj. e	216,8	225,7	236,2	261,0	236,6
Eläkevarat, milj. e ⁴⁾	8 284,4	7 621,5	6 857,5	6 934,9	6 278,0
Siirto asiakashyötyksiin (%) TyEL-palkkasummasta	0,44	0,37	0,28	0,35	0,27
Maksetut asiakashyötykset (%) TyEL-palkkasummasta	0,37	0,27	0,35	0,27	0,14
TyEL-palkkasumma, milj. e	4 981,7	5 041,4	4 745,5	4 590,0	4 491,7
YEL-työtulosumma, milj. e	873,3	879,3	805,8	683,8	646,3
TyEL-vakuutuksenottajia ⁵⁾	21 700	22 930	23 620	22 950	22 500
TyEL-vakuutettuja	177 020	188 920	185 660	181 520	176 900
YEL-vakuutuksenottajia	37 400	39 600	39 320	34 720	33 580
Eläkkeensaajia	88 500	86 370	84 850	82 980	81 600

1) Tuloslaskelman maksetut korvaukset ilman korvaustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokuluja.

2) Vuosina 2009–2012 toimintapääoma, sisältää tasausvastuusta toimintapääomaan rinnastettavan erän.

3) Suhdeluku laskettu %:na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvälästä. Vuosina 2009–2012 vastuuvälästä vähennetty toimintapääomaan rinnastettava erä.

4) Vastuuvelka + arvostuserot.

5) Vakuutussopimuksen tehneiden työntekijöiden vakuutukset.

SIJOITUSJAKAUMA KÄYVIN ARVOIN

	Perusjakauma				Riskijakauma					
	2013		2012		2013		2012	2011	2010	2009
	milj. e	%	milj. e	%	milj. e	%	%	%	%	%
Korkosijoitukset	3 319,4	40,7	3 888,3	51,9	3 319,4	40,7	49,2	55,9	50,4	55,4
Lainasaamiset	271,4	3,3	397,7	5,3	271,4	3,3	5,3	5,8	6,6	8,0
Joukkolainat	2 315,5	28,4	3 078,6	41,1	2 315,5	28,4	38,4	39,3	34,2	42,4
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset sisältäen sijoituksiin kohdistuvat saamiset ja velat	732,4	9,0	412,0	5,5	732,4	9,0	5,5	10,9	9,6	5,1
Osakesijoitukset	2 576,3	31,6	1 625,6	21,7	2 576,3	31,6	22,8	20,7	24,7	18,7
Noteeratut osakkeet	2 333,7	28,6	1 360,9	18,2	2 333,7	28,6	19,3	17,5	21,8	15,9
Pääomasijoitukset	172,4	2,1	161,0	2,1	172,4	2,1	2,1	1,7	1,4	1,1
Noteeraamattomat osakesijoitukset	70,2	0,9	103,7	1,4	70,2	0,9	1,4	1,5	1,5	1,7
Kiinteistösijoitukset	1 342,0	16,5	1 147,6	15,3	1 342,0	16,5	15,3	13,3	11,7	12,2
Suorat kiinteistösijoitukset	1 124,8	13,8	931,8	12,4	1 124,8	13,8	12,4	10,0	9,6	10,5
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitusyritykset	217,1	2,7	215,8	2,9	217,1	2,7	2,9	3,3	2,1	1,7
Muut sijoitukset	914,8	11,2	833,8	11,1	914,8	11,2	11,1	11,2	9,5	10,5
Hedge-rahastosijoitukset	893,0	11,0	826,6	11,0	893,0	11,0	11,0	10,9	9,5	10,5
Muut sijoitukset	21,7	0,3	7,2	0,1	21,7	0,3	0,1	0,3	-	-
Johdannaisten vaikutus					0,0	0,0	1,6	-1,2	3,7	3,2
Sijoitukset yhteensä	8 152,4	100,0	7 495,2	100,0	8 152,4	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

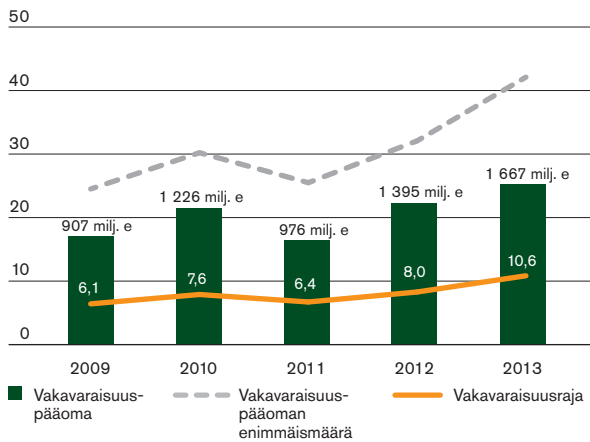
SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO KÄYVIN ARVOIN

	Sijoitusten nettotuotot käyvin arvoon, milj. e	Sitoutunut pääoma, milj. e	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle			
	2013	2013	2013	2012	2011	2010	2009
Korkosijoitukset	56,3	3 524,4	1,6	9,0	3,3	5,0	5,7
Lainasaamiset	11,7	331,4	3,5	2,9	3,5	3,4	3,6
Joukkolainat	42,5	2 522,9	1,7	11,0	3,8	5,8	6,8
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset sisältäen sijoituksiin kohdistuvat saamiset ja velat	2,1	670,0	0,3	1,2	1,6	1,0	2,3
Osakesijoitukset	403,9	1 988,4	20,3	15,8	-15,5	22,5	33,7
Noteeratut osakkeet	385,5	1 748,3	22,1	16,7	-18,4	24,8	44,3
Pääomasijoitukset	17,0	158,8	10,7	10,8	5,4	7,0	-18,8
Noteeraamattomat osakesijoitukset	1,3	81,3	1,6	10,7	7,4	5,2	11,9
Kiinteistösijoitukset	174,3	1 168,4	14,9	12,5	9,2	8,2	3,3
Suorat kiinteistösijoitukset	155,5	959,0	16,2	14,8	8,4	7,1	6,9
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitusyritykset	18,7	209,3	9,0	5,4	12,1	14,0	-14,2
Muut sijoitukset	76,5	843,5	9,1	6,3	-2,7	9,4	16,4
Hedge-rahastosijoitukset	74,6	826,1	9,0	8,6	-3,3	9,4	16,4
Muut sijoitukset	1,9	17,4	10,7	-41,9	40,6	-	-
Sijoitukset yhteensä	710,9	7 524,6	9,4	10,5	-1,4	9,9	10,2
Sijoitustoiminnan kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut ¹⁾	-6,6		-0,1	-0,1	-0,2	0,1	-0,3
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoon	704,3		9,4	10,3	-1,6	10,0	9,9
Jvk-salkun modifioitu duraatio	3,6						

1) Sisältää mm. sellaiset tuloslaskelman korkoerät, joita ei kirjata sijoitustoiminnan tuottoihin ja vuonna 2010 myös vastuunjakoon liittyvän korjauksen.

Vakavaraisuuspääoma ja sen rajat

% vastuuvasta

Vakavaraisuuspääoma ja sen rajat

(%:a vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvasta)

	2013	2012	2011	2010	2009
Vakavaraisuusraja	10,6	8,0	6,4	7,6	6,1
Vakavaraisuuspääoman enimmäismäärä ¹⁾	42,4	32,2	25,5	30,3	24,5
Vakavaraisuuspääoma ennen tasoitusmäärää ²⁾	21,9				
Vakavaraisuuspääoma ³⁾	25,1	22,3	16,5	21,4	16,8

1) Vuosina 2009–2012 toimintapääoman enimmäismäärä.

2) Ilmoitetaan vuodesta 2013 lähtien.

3) Vuosina 2009–2012 toimintapääoma, laskettuna kunakin ajankohtana voimassa olleiden säädösten mukaisesti.

HOITOKUSTANNUSTULOS, milj. e	2013	2012	2011	2010	2009
Vakuutusmaksun hoitokustannusosat	52,7	53,7	50,1	48,7	47,0
Korvausratkaisuista aiheutuvien liikekulujen kattamiseen käytettävissä olevat maksun osat	2,6	2,2	2,1	1,9	1,7
Muut tuotot	2,3	0,6	0,6	0,6	0,7
Toimintokohtaiset liikemenot ¹⁾	46,4	42,2	40,6	39,4	38,2
Hoitokustannustulos	11,1	14,3	12,2	11,8	11,2
Liikekulut % hoitokustannustulosta	80,7 %	74,7 %	76,9 %	76,9 %	77,4 %

1) Ei sisällä oikeushallintomaksua ja vakuutusvalvontamaksua, 0,5 miljoonaa euroa vuonna 2013.

TULOSANALYYSI, milj. e	2013	2012	2011	2010	2009
Tuloksen synty					
Vakuutusliikkeen tulos	-8,3	-10,2	-24,1	24,7	-20,9
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo	327,7	410,0	-256,6	307,8	246,4
+ Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo ¹⁾	704,3	705,1	-107,9	620,7	570,9
- Vastuuvastuun tuottovaatimus	-376,7	-295,1	-148,7	-312,9	-324,5
Hoitokustannustulos	11,1	14,3	12,2	11,8	11,2
Kokonaistulos	330,5	414,1	-268,5	344,3	236,7
Tuloksen käyttö					
Vakavaraisuuden muutokseen	308,8	395,3	-281,7	328,5	224,5
Tasotusvastuun muutokseen	-8,9	-10,5	-24,9	24,4	-21,5
Osittamattoman lisävakautusvastuun muutokseen	-0,3	4,0	-124,5	77,9	-8,3
Arvostuserojen muutokseen	316,4	400,5	-134,0	224,8	253,4
Tilinpäätössiirtojen kertymän muutokseen	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0
Tilikauden voittoon	1,6	1,3	1,6	1,3	1,0
Siirtoon asiakashyviksiin	21,8	18,8	13,2	15,9	12,1
Yhteensä	330,5	414,1	-268,5	344,3	236,7

1) Sisältää sellaiset korkoerät, joita ei kirjata sijoitustoiminnan tuottoihin ja vuonna 2010 myös vastuunjakoon liittyvän korjauksen.

TYÖKYVYN YLLÄPITOTOIMINTA	2013	2012	2011	2010	2009
Vakuutusmaksutulo; työkyvyttömyysriskin hallintaosa, milj. e	1,4	1,4	1,4	1,3	1,1
Korvauskulut; työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokulut, milj. e	2,3	2,1	1,9	1,8	1,4
Työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokulut / Työkyvyttömyysriskin hallintaosa, %	165,0	148,5	138,7	135,6	125,5

Tunnuslukujen opas

Finanssivalvonnan 19.12.2013 antaman valvottavatieedotteen sallimana tunnuslukujen laadinnassa on sovellettu 1.1.2014 voimaan tullutta muutosta Määräys- ja ohjekokoelman 14/2012 taulukkoon "Sijoitusjakauma käyvin arvo".

Arvostuserot muodostuvat sijoitusten käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotuksesta.

Asiakashyvitys alentaa sopimustyönantajan TyEL-vakuutusmaksua.

Eläkevarat = Taseen vastuuvulka + sijoitusten arvostuserot.

Hoitokustannustulos lasketaan siten, että liikekulujen kattamista varten peritystä **vakuutusmaksun hoitokustannusosasta** ja mahdollisista muista tuotoista vähennetään hoitomaksulla katettavat vakuutustoiminnan liikekulut. Hoitomaksuksi luetaan myös työkyvyttömyysratkaisujen kappalemäärästä riippuva vakuutusmaksun osuus. Lakisääteisiä maksuja ei oteta huomioon laskettaessa hoitokustannustulosta. Sijoitustoiminnan kulut katetaan sijoitustuotoista ja työkyvyn ylläpitokustannukset maksun työkyvyttömyysosalla.

Katettava vastuuvulka lasketaan lisäämällä tilinpäätöksen vastuuvulkaan velat vastuunjakoon ja vakuutuksenottajille.

Kokonaisliikekulut muodostuvat vakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnan liikekuluista sekä lakisääteisistä maksuista.

Kokonaistulos muodostuu vakuutusliikkeen tuloksesta, hoitokustannustuloksesta ja sijoitustoiminnan tuloksesta käyvin arvo.

Lakisääteiset maksut muodostuvat järjestelmän keskuselimenä toimivan Eläketurvakeskuksen toiminnan kustannusosuudesta, työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan oikeushallintomaksusta ja Finanssivalvonnan valvontamaksusta.

Liikevaihto = vakuutusmaksutulo ennen luottotappioita ja jälleen-vakuuttajien osuutta + sijoitustoiminnan nettotuotto kirjanpidossa + muut tuotot.

Maksetut eläkkeet sisältävät eläkkeensaajille maksetut suoritukset.

Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu on vakuutusmaksuvastuun osa, jolla puskuroidaan osaa osakesijoituksista. Tämän vastuuvulkan osa muuttuu sen mukaan, miten osaketuotot eläkejärjestelmässä keskimäärin toteutuvat.

Ositettu lisävakuutusvastuu muodostuu varoista, jotka on siirretty käytettäväksi vakuutuksenottajille annettaviin asiakashyvyiksi.

Osittamaton lisävakuutusvastuu on osa yhtiön vakavaraisuuspääomaa (vanhojen vuosien vertailutiedoissa toimintapääoma) ja se toimii puskurina sijoitustoiminnan tuottoihin liittyville heilahteluille. Osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen siirretään osa kokonaistuloksesta.

Riskijakauma tarkoittaa käteissijoitusten ja johdannaisten deltakorjattujen (futuuriin ja termiinien kohde-etuus sekä optioiden kohde-etuus kerrottuna option deltalla eli johdannaisen riskivaikutus) kohde-etuusarvojen yhteenlaskettua arvoa. Riskijakaumassa esitetään omalla rivillään johdannaisten vaikutus riski- ja perusjakauman erotukseen. Eron korjauksen jälkeen riskijakauman loppusumma täsmää perusjakaumaan. Riskijakaumasta käytetään myös lyhennettä riskikorjattu.

Sijoitusjakauma käyvin arvo sisältää johdannaiset kohdistettuna alla olevalle omaisuuserälle. Raportin kohtaan Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset otetaan mukaan tase-erä Rahat ja pankkisaamiset, kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten vakuudet.

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo lasketaan sijoitusjakaumaa vastaaville sijoituslajeille. Johdannaiset huomioidaan luonteensa mukaisesti omaisuuslajeittain. Lisäksi sijoitustoiminnan nettotuotossa huomioidaan sijoitustuottoihin kirjatut kohdistamattomat tuotot ja kulut sekä liikekulut.

Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo lasketaan vähentämällä vastuuvulkan tuottovaatimus sijoitustoiminnan nettotuotosta käyvin arvo.

Sitoutunut pääoma lasketaan lisäämällä tilikauden alun markkina-arvoon kauden aikaiset kassavirrat painotettuna sillä suhteellisella osuudella koko kauden pituudesta, joka on jäljellä tapahtumapäivästä kauden loppuun. Sitoutunutta pääomaa laskettaessa otetaan huomioon rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat.

Tasausvastuu on yhteisesti kustannettavan eläkeimenon ja sen rahoittamiseksi kerätyn vakuutusmaksun puskuroimiseksi tarkoitettu vastuuvulkan osa.

Tasotusmäärä toimii puskurina vakuutusliikkeen heilahteluille ja on osa vakuutusteknistä vastuuvulkaa. Vuosittain toteutuva positiivinen vakuutusliikkeen tulos viedään tasotusmäärään ja negatiivinen tulos katetaan siitä.

Toimintapääoma (vakavaraisuutta kuvaava tunnusluku

31.12.2012 asti) on määrä, jolla yhtiön varat käypiin arvoihin arvostettuina ylittävät yhtiön velat. Velkoihin luetaan vastuuvulka lukuun ottamatta osittamatonta lisävakuutusvastuuta. Toimintapääoma muodostuu yhtiön omasta pääomasta, omaisuuden käypien arvojen ja kirjanpitoarvojen erotuksesta, osittamattomasta lisävakuutusvastuusta sekä poistoerosta vähennettynä aineettomilla hyödykkeillä, sekä finanssikiin seurauksena määrärajan ns. Emu-rinnastuksesta.

Tulosanalyysi kertoo tuloksen synnyn ja sen käytön. Tulos syntyy vakuutusliikkeen tuloksesta, hoitokustannustuloksesta ja sijoitustoiminnan tuloksesta käyvin arvo. Tulos käytetään vakavaraisuuden muutokseen, siirtoon asiakashyvyiksi ja mahdolliseen ositetun lisävakuutusvastuun täydennykseen. Vakavaraisuuden muutos muodostuu tasotusmäärään, osittamattoman lisävakuutusvastuun, arvostuserojen ja tilinpäätössiirtojen kertymän muutoksesta sekä siirrosta tilikauden voittoon.

Vakavaraisuuspääoma (vakavaraisuutta kuvaava tunnusluku 1.1.2013 alkaen) muodostuu yllä kuvatuista toimintapääomasta ja tasotusmäärästä. Vakavaraisuuspääomaa käytetään tappioiden kattamiseen siten, että sijoitustappiot katetaan toimintapääomaosalla ja vakuutusliikkeen tappiot ensisijaisesti tasotusmääräosalla. Toissijaisesti käytetään toisen puskurin varoja.

Vakavaraisuuspääomavaatimukset perustuvat riskiteoreettiseen tarkasteluun. Vakavaraisuuden tarkastelun perussuureena on ns. **vakavaraisuusraja**. Mitä riskipitoisempi yhtiön sijoitusjakauma on, sitä korkeampi on vakavaraisuusraja ja sitä enemmän vakavaraisuuspääomaa se edellyttää. Vakavaraisuusrajan vaikuttaa myös vakuutusriski. **Vakavaraisuuden** mittarina käytetään vakavaraisuuspääoman suhdetta vastuuvulkaan ja vakavaraisuuspääoman suhdetta vakavaraisuusrajaan. Vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä on kaksi kolmasosaa vakavaraisuusrajasta. Jos vakavaraisuuspääoman määrä ylittää toisena vuonna vakavaraisuusrajan nelinkertaisen määrän (kohturaja), tulee yhtiön tehdä ylimääräinen siirto asiakashyvyiksi.

Vakuutusliikkeen tulos lasketaan yhtiön vastuulla olevien eläkkeiden osalta vähentämällä tasotusmäärän tuotosta ja maksun riskiosista yhtiön omalla vastuulla oleva eläkemeno.

Vakuutusmaksutulo muodostuu TyEL- ja YEL-maksutulosta, joista on vähennetty luottotappiot.

Vastuuvulka eli yhtiön vakuutus sopimuksista aiheutuva vastuu muodostuu vakuutusmaksuvastuusta ja korvausvastuusta. Vastuuvulkaa kutsutaan myös eläkevastuuksi. Vakuutusmaksuvastuu on arvio tuleviin vakuutustapahtumiin perustuvien yhtiön vastuulla olevien eläkesuoritusten nykyarvosta. Korvausvastuu on arvio jo sattuneiden eläketapahtumien tulevaisuudessa maksettavien korvausten nykyarvosta. Lisäksi ositettu ja osittamaton lisävakuutusvastuu sekä osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu luetaan vakuutusmaksuvastuuseen ja tasotusmäärä ja tasausvastuu luetaan korvausvastuuseen. Vakavaraisuusvastuuvulkaa laskettaessa vastuusta vähennetään osittamaton lisävakuutusvastuu, yrittäjän eläkelain vakuutusmaksuvastuu ja tasotusmäärä.

Vastuuvulkan tuottovaatimus määräytyy vastuuvulkan laskennassa käytettävän diskonttokoron (3 %), eläkevastuiden täydennyskertoimen, perustekorkovaatimuksen ja eläkelaitosten keskimääräisen osaketuoton perusteella.

Tilintarkastuskertomus

KESKINÄISEN VAKUUTUSYHTIÖ ELÄKE-FENNIAN OSAKKAIDEN KOKOUKSELLE

Olemme tilintarkastaneet Keskinäisen vakuutusyhtiö Eläke-Fennian sulautumisen täytäntöönpanon rekisteröintiin päätyneen tilikauden 1.1.–31.12.2013 kirjanpidon, lopputilityksen ja hallinnon. Lopputilitys sisältää tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VASTUU

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat lopputilityksen laatimisesta ja siitä, että se antaa oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien lopputilityksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto lopputilityksestä. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko lopputilityksessä olennaista virheellisyyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet osakeyhtiölakia, työeläkevakuutusyhtiölakia, vakuutusyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi lopputilitykseen sisältyvistä luvuista ja siinä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan lopputilityksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen lopputilityksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä lopputilityksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

LAUSUNTO

Lausuntonamme esitämme, että lopputilitys antaa Suomessa voimassa olevien lopputilityksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Helsingissä 18. maaliskuuta 2014

Ulla Nykky KHT

Pekka Hietala KHT

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2013

Tämä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement) on laadittu Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin 2010 suosituksen 54 mukaisesti ja julkaistaan toimintakertomuksen yhteydessä erillisenä kertomuksena.

Eläke-Fennia sulautui 1.1.2014 LähiTapiola Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiöön ja uuden yhtiön nimeksi tuli Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo. Eläke-Fennia oli 31.12.2013 asti työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain mukainen työeläkevakuutusyhtiö. Sen hallintoa ja valvontaa ovat säädelleet työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain lisäksi vakuutusyhtiölaki ja osakeyhtiölaki sekä näiden nojalla annetut säädökset, määräykset ja ohjeet. Yhtiön hallintoelimiä ovat olleet yhtiökokous, hallintoneuvosto, hallitus ja toimitusjohtaja. Työmarkkinajärjestöillä oli tärkeä rooli työeläkelakien säätämisessä 1960-luvun alussa, ja ne ovat työeläkejärjestelmän rahoittajina lakisääteisesti mukana työeläkeyhtiöiden hallinnossa.

Eläke-Fennian hallitus on hyväksynyt yhtiön hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää sekä hyvää hallintotapaa koskevan ohjeistuksen 25.8.2004. Ohjeistuksen pohjana olivat alun perin 1.7.2004 voimaantulleet listayhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää koskevat suositukset. Eläke-Fennian hallitus on viimeksi 26.1.2009 hyväksynyt mainittuun ohjeistukseen muutoksia, jotka johtuivat 1.1.2009 voimaantulleesta Suomen listayhtiöiden uudistetusta hallinnointikoodista. Listayhtiöiden hallinnointikoodin 1.10.2010 voimaantuleiden muutosten perusteella Eläke-Fennia on julkistanut palkka- ja palkkioselvityksen, joka oli 31.12.2013 asti saatavilla yhtiön internet-sivustolla. Hallinnointikoodiin voi tutustua internetissä osoitteessa www.cgfinland.fi.

Vakuutusyhtiöitä, mukaan lukien työeläkeyhtiöitä, koskevassa lainsäädännössä on yhtiön johdolle asetettu vaatimus johtaa yhtiötä luotettavaa hallintoa koskevien periaatteiden mukaisesti. Nämä periaatteet muotoutuvat käytännön liike-elämässä muun muassa corporate governance -suositusten kehittyessä. Merkittävää julkista ja taloudellista valtaa käyttäviltä työeläkevakuutusyhtiöiltä edellytetään suositusten soveltamista niin laajasti kuin lainsäädäntö sen mahdollistaa. Työeläkevakuutusyhtiöiden normikehikko on kuitenkin hyvin erilainen listayhtiöiden normikehikkoon verrattuna. Myös työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan tarkoitus ja "omistus" eroavat merkittävästi listayhtiöistä. Siltä osin kuin säädöskehikko on sama, suosituksia voidaan sellaisenaan noudattaa edellyttäen,

etteivät ne ole työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan taroituksen vastaisia tai ellei keskinäisyydestä muuta johdu. Eläke-Fennia on työeläkevakuutusyhtiönä pyrkinyt rakentamaan erityislainsäädännön pohjalta oman hallinto- ja ohjausjärjestelmänsä soveltuvien osien suosituksia noudattaen. Selvityksen lopussa on erikseen esitetty perustelut suosituksesta poikkeamiselle.

OSAKKAAT

Eläke-Fennia oli 31.12.2013 asti keskinäinen vakuutusyhtiö. Yhtiön osakkaita ovat olleet vakuutuksenottajat, joilla on ollut yhtiössä voimassa oleva työntekijän eläkelain tai yrittäjän eläkelain mukainen vakuutus. Lisäksi yhtiön osakkaita ovat olleet kunkin työntekijän eläkelain mukaisen perusvakuutuksen piiriin kuuluvat vakuutetut sekä takuusuuden omistajat. Eläke-Fennian takuupääoma on ylimääräisen yhtiökokouksen 19.6.2013 tekemän päätöksen mukaisesti maksettu takaisin Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennialle, jonka jälkeen yhtiöllä ei ole ollut takuupääomaa.

YHTIÖKOKOUS

Ylintä päätösvaltaa Eläke-Fenniassa ovat käyttäneet osakkaat yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksessa on ollut äänioikeus vakuutuksenottajilla ja takuusuuden omistajalla takuupääoman takaisinmaksamiseen saakka. Lisäksi äänioikeus on ollut kunkin työntekijän eläkelain mukaisen perusvakuutuksen piiriin kuuluvien vakuutettujen valitsemalla edustajalla. Yksityiskohtaiset tiedot äänioikeuden määräytymisestä ja jakautumisesta sisältyivät Eläke-Fennian yhtiöjärjestykseen.

Yhtiökokous on valinnut hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastajat sekä päättänyt tilinpäätöksen vahvistamisesta ja taseen osoittaman voiton käytöstä. Yhtiökokous on päättänyt vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenille sekä toimitusjohtajalle. Lisäksi yhtiökokous on päättänyt hallintoneuvoston jäsenen ja tilintarkastajien palkkioista sekä muista kokouksissa ilmoitetuista asioista.

Varsinainen yhtiökokous on pidetty vuosittain ennen toukokuun loppua hallituksen määräämänä aikana. Ylimääräinen yhtiökokous on pidetty, jos hallitus tai hallintoneuvosto on katsonut sen aiheelliseksi.

Osakkaille on annettu ennen yhtiökokousta lain edellyttämien tietojen lisäksi alan käytännön mukaiset tiedot siten, kuin hallitus kokouskutsusta päättäessään on

päättänyt. Yhtiökokouskutsu on julkaistu viimeistään kaksi viikkoa ennen kokousta vähintään kahdessa Helsingissä ilmestyvässä sanomalehdessä, joista toinen on ruotsinkielinen, sekä yhtiön internet-sivustolla.

Eläke-Fennian varsinainen yhtiökokous pidettiin viimeksi 22.4.2013. Ylimääräinen yhtiökokous pidettiin 19.6.2013.

HALLINTONEUVOSTO

Eläke-Fennialla on ollut työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain mukainen hallintoneuvosto.

Yhtiökokous on valinnut hallintoneuvostoon 28 jäsentä kolmeksi vuodeksi kerrallaan siten, että vuosittain jäsenistä on erovuorossa ollut enintään kymmenen. Hallintoneuvoston jäsenistä seitsemän on valittu keskeisten työnantajia edustavien keskusjärjestöjen ja seitsemän keskeisten palkansaaajia edustavien keskusjärjestöjen nimeämistä ehdokkaista. Hallintoneuvosto on valinnut kalenterivuodeksi kerrallaan keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, joista toisen on tullut olla vakuutettujen edustajien ehdottama henkilö. Hallintoneuvosto on voinut valita useamman kuin yhden varapuheenjohtajan, jolloin yksi varapuheenjohtajista on tullut valita ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi. Mikäli hallintoneuvoston puheenjohtajaksi ei ole valittu vakuutettujen edustajien ehdottamaa henkilöä, tämä on valittu ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi. Eläke-Fennian hallintoneuvoston jäsenet vuonna 2013 esitellään sivuilla 54–55.

Hallintoneuvoston työjärjestyksessä on kuvattu hallintoneuvoston kokoonpano, tehtävät ja hallintoneuvoston kokouksen järjestämiseen liittyvät asiat. Hallintoneuvoston tehtävänä on ollut valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa yhtiön hallintoa. Hallintoneuvoston tehtävät on lueteltu laissa ja yhtiöjärjestyksessä. Hallintoneuvostolle ei ole voitu antaa muita tehtäviä kuin ne, jotka laissa on mainittu.

Hallintoneuvosto kokoontui kaksi kertaa vuonna 2013. Kokouksiin osallistui keskimäärin 83 prosenttia jäsenistä. Yhtiökokouksen päätökseen perustuen hallintoneuvoston jäsenten vuosipalkkiot olivat puheenjohtajalle 4 500 euroa, varapuheenjohtajille 3 000 euroa ja jäsenille 1 800 euroa. Kokouspalkkio oli 400 euroa kokoukselta.

HALLINTONEUVOSTON VAALIVALIOKUNTA

Hallintoneuvosto on valinnut kalenterivuodeksi kerrallaan hallintoneuvoston vaalivaliokunnan, johon on kuulunut neljä hallintoneuvoston ja kaksi hallituksen jäsentä. Jäsenistä puolet on valittu vakuutuksenottajien ja puolet vakuutettujen hallintoneuvostoedustajien ehdottamista henkilöistä. Hallintoneuvosto on valinnut vaalivaliokunnalle sen jäsenistä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, joista toiseksi on tullut valita vakuutettujen edustajien ehdottama henkilö. Hallintoneuvosto on päättänyt vaalivaliokun-

nan jäsenille maksettavan palkkion.

Vaalivaliokunnan tehtävänä on ollut valmistella yhtiökokoukselle ehdotus hallintoneuvoston jäsenten valinnasta ja palkkioista sekä hallintoneuvostolle ehdotus hallituksen jäsenten valinnasta ja palkkioista. Tarkemmat määräykset vaalivaliokunnasta on annettu yhtiöjärjestyksessä.

Vaalivaliokunta kokoontui kaksi kertaa vuonna 2013. Kokouksiin osallistui keskimäärin 92 prosenttia jäsenistä. Hallintoneuvoston päätökseen perustuen vaalivaliokunnan puheenjohtajalle maksettiin kokouspalkkiona 500 euroa kokoukselta, varapuheenjohtajalle 400 euroa kokoukselta ja jäsenille 300 euroa kokoukselta.

HALLITUS

Hallituksen valintamenettely ja kokoonpano ovat perustuneet lainsäädäntöön. Eläke-Fennian hallitukseen on kuullut kymmenen varsinaista jäsentä ja neljä varajäsentä. Hallintoneuvosto on valinnut hallituksen jäsenet ja varajäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan siten, että vuosittain enintään neljä varsinaista jäsentä on ollut erovuorossa. Hallituksen jäsenistä kolme varsinaista jäsentä ja yksi varajäsen on valittu keskeisten työnantajakeskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä ja kolme varsinaista jäsentä ja yksi varajäsen keskeisten palkansaaajakeskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Hallitus on valinnut kalenterivuodeksi kerrallaan keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, joista toisen on tullut olla vakuutettujen edustajien ehdottama henkilö. Hallitus on voinut valita useamman kuin yhden varapuheenjohtajan, jolloin yksi varapuheenjohtajista on valittava ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi. Mikäli hallituksen puheenjohtajaksi ei ole valittu vakuutettujen edustajien ehdottamaa henkilöä, tämä on valittu ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi.

Hallituksen kokoonpanosta ja jäsenten kelpoisuusehdoista on säädetty laissa. Lain mukaan hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutuksen tuntemus. Hallituksessa on lisäksi oltava hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Lisäksi laissa on asetettu erityisiä kelpoisuusvaatimuksia, joilla rajoitetaan hallituksen jäsenten sidonnaisuuksia toisiin yrityksiin. Hallituksen puheenjohtajan ja kahden kolmasosan muista hallituksen jäsenistä on oltava henkilöitä, jotka eivät ole yhtiön tai laissa lueteltujen muiden finanssilaitosten palveluksessa, toimitusjohtajana tai hallintoelimen jäseniä. Yhtiön on toimitettava Finanssivalvonnalle määräysten mukainen selvitys hallituksen jäsenen kelpoisuudesta (luotettavuus ja sopivuus) ja siitä, että laissa asetetut sidonnaisuutta rajoittavat vaatimukset täyttyvät. Eläke-Fennian hallituksen jäsenet vuonna 2013 esitellään sivulla 54.

Hallitus on kokoontunut puheenjohtajan kutsusta pääsääntöisesti kerran kuussa ja ollut päätösvaltainen, kun yli puolet sen jäsenistä on ollut saapuvilla. Hallituk-

sen tehtävänä on ollut yhdessä toimitusjohtajan kanssa johtaa yhtiötä ammattitaitoisesti, terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden sekä luotettavaa hallintoa koskevien periaatteiden mukaisesti. Yhtiön johdon on kuulunut huolellisesti toimien edistää yhtiön etua. Hallituksen yleisenä tehtävänä on ollut huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus on vastannut siitä, että kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on ollut asianmukaisesti järjestetty. Hallitukselle ovat kuuluneet periaatteessa kaikki ne tehtävät, joita ei laissa tai yhtiöjärjestyksessä ole määrätty yhtiön muulle elimelle tai jotka niiden luonteen johdosta eivät ole kuuluneet muiden elinten toimivallan piiriin.

Hallituksen työjärjestyksessä on kuvattu ja ohjeistettu hallituksen käytännön työskentelyä. Työjärjestyksessä on kuvattu hallituksen keskeiset tehtävät, toimintaperiaatteet, kokouskäytännöt ja kokouksissa käsiteltävät raportit ja katsaukset sekä valiokuntien tehtävät ja kokoonpanot.

Yhtiöjärjestyksessä ja hallituksen työjärjestyksessä on lueteltu Eläke-Fennian hallitukselle edellä esitetyn lisäksi kuuluneet tehtävät. Näitä ovat olleet:

- toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen, varatoimitusjohtajan, vakuutusmatemaatikon ja johtajien nimittäminen ja erottaminen
- yhtiökokouksen koollekutsumisesta päättäminen
- yhtiön tavoitteesta ja strategiasta päättäminen
- yhtiön organisaation päälinjoista päättäminen
- tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatiminen
- yhtiön sijoitussuunnitelmasta ja siihen liittyvistä päätösvaltuuksista päättäminen
- yhtiön sijoitustoiminnasta, siltä osin kuin sitä ei ole delegoitu, päättäminen
- huolehtia siitä, että yhtiöllä on sen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät
- yhtiön koko toimintaa koskevan riskienhallintasuunnitelman hyväksyminen
- arvioida vuosittain, onko yhtiön sisäinen valvonta asianmukaisesti järjestetty
- henkilöstön palkitsemisjärjestelmistä päättäminen
- yhtiön neuvottelukuntien sääntöjen vahvistamisesta, jäsenten valinnasta ja jäsenten palkkioista päättäminen.

Hallitus on arvioinut omaa toimintaansa ja työskentelytapojaan kerran vuodessa tavoitteenaan hallitustyöskentelyn kehittäminen ja parantaminen.

Eläke-Fennian hallitus kokoontui vuonna 2013 kaksitoista kertaa, ja jäsenten osallistumisprosentti oli 98,3. Hallintoneuvoston päätöksen mukaisesti hallituksen jäsenille maksettiin vuosipalkkioina puheenjohtajalle 20 000 euroa, varapuheenjohtajille 16 000 euroa, varsinaisille jäsenille 10 000 euroa ja varajäsenille

7 000 euroa. Kokouspalkkiota maksettiin hallituksen puheenjohtajalle, varapuheenjohtajille, jäsenille ja varajäsenille 500 euroa kokoukselta.

HALLITUKSEN VALIOKUNNAT

Hallituksen apuna ovat toimineet nimitys- ja palkitsemisvaliokunta sekä tarkastusvaliokunta. Valiokunnat ovat tehneet hallitukselle esityksiä ja selvityksiä niille määrätystä tehtävistä. Valiokunnilla ei ole ollut päätösvaltaa. Valiokuntien tehtävät on määritelty hallituksen työjärjestyksessä.

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan ovat muodostaneet hallituksen työjärjestyksen mukaisesti hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat, jotka hallitus on valinnut keskuudestaan kalenterivuodeksi kerrallaan.

Valiokunnan tehtävänä on ollut yhtiön toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa sekä yhtiön hallituksen nimittämien johtajien palkitsemis- ja nimittämisasioiden valmistelu, suunnittelu ja kehittäminen. Nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan esitykset on tuotu hallituksen päätettäväksi.

Vuonna 2013 nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajana toimi Eläke-Fennian hallituksen puheenjohtaja Pekka Sairanen ja jäseninä hallituksen varapuheenjohtajat Timo Vallittu ja Heimo J. Aho. Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta kokoontui viisi kertaa, ja jäsenten osallistumisprosentti oli 100. Hallintoneuvoston päätöksen mukaisesti nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan kokouksista maksettiin kokouspalkkiota hallituksen puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajille 500 euroa kokoukselta.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokuntaan on kuulunut hallituksen työjärjestyksen mukaisesti kolme hallituksen keskuudestaan valitsemää jäsentä, joista yksi on valittu työnantajia edustavien keskusjärjestöjen ja yksi palkansaaajia edustavien keskusjärjestöjen edustamista hallituksen jäsenistä ja yksi muista hallituksen jäsenistä. Valiokunnan jäseneksi ei ole voitu valita hallituksen puheenjohtajistoon kuuluvaa henkilöä. Hallitus on määrännyt valiokunnalle puheenjohtajan.

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on ollut yhtiön taloudellisen tilanteen, taloudellisen raportoinnin sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyden ja asianmukaisuuden seuranta sekä sisäisen tarkastuksen suunnitelmien ja raporttien käsittely. Valiokunta on raportoinut hallitukselle.

Vuonna 2013 tarkastusvaliokunnan jäseninä toimivat toiminnanjohtaja Heikki Kauppi, johtaja Jukka Ahtela ja hallituksen puheenjohtaja Olavi Nieminen. 22.4.2013 alkaen Ahtelan tilalle tarkastusvaliokunnan jäseneksi valittiin johtaja Jussi Mustonen. Tarkastusvaliokunta kokoontui 8 kertaa ja jäsenten osallistumisprosentti oli 96. Hallinto-

neuvoston päätöksen mukaisesti tarkastusvaliokunnan kokouksista maksettiin kokouspalkkiota valiokunnan jäsenille 500 euroa kokoukselta.

TILINTARKASTAJAT

Eläke-Fennian varsinainen yhtiökokous valitsi vuonna 2013 yhtiön varsinaisiksi tilintarkastajiksi KHT Ulla Nykyn ja KHT Pekka Hietalan ja varatilintarkastajiksi KHT Jenni Smedbergin ja KHT Pasi Hirvosen. Yhtiö maksoi palkkiota tilintarkastuksesta 102 052,00 euroa ja tilintarkastukseen liittymättömistä palveluista palkkiona Ernst & Young Oy:lle 359 473,61 euroa.

JOHTO

Toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen

Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen on nimittänyt hallitus. Toimitusjohtajan tehtävänä on ollut hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtaja on vastannut siitä, että yhtiön kirjanpito on ollut lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty. Toimitusjohtajan on kuulunut antaa hallitukselle ja sen jäsenelle tiedot, jotka ovat tarpeen hallituksen tehtävien hoitamiseksi. Toimitusjohtajan sijaisen tehtävänä on ollut toimia toimitusjohtajana silloin, kun toimitusjohtaja on estynyt hoitamasta tehtäväänsä.

Toimitusjohtajan on lain mukaan oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemus. Toimitusjohtaja ei saa olla yhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen. Laissa on lisäksi eräitä muita toimitusjohtajaa koskevia erityisvaatimuksia.

Eläke-Fennian toimitusjohtajana toimi vuoden 2013 loppuun saakka filosofian maisteri, SHV Lasse Heiniö (s. 1951). Heiniö on Työeläkevakuuttajat TELA ry:n hallituksen jäsen ja AEIP:n (the European Association of Paritarian Institutions) hallituksen jäsen. Hän on ollut Eläke-Fennian toimitusjohtaja 1.6.2001 alkaen. Yhtiöllä ei ole ollut toimitusjohtajan sijaista.

Johtoryhmä ja sijoituskomitea

Hallituksen nimittämistä johtajista muodostuva johtoryhmä on avustanut toimitusjohtajaa yhtiön operatiivisessa toiminnassa ja toiminnan suunnittelussa. Johtoryhmä on ollut mukana muun muassa yhtiön strategiaan, budjetointiin ja organisaatioon liittyvien asioiden valmistelussa hallitukselle.

Sijoituskomiteassa on käsitelty keskeiset toimitusjohtajan päätettäväksi tulevat sijoitusasiat sekä valmisteltu hallituksen päätettäväksi tulevat sijoitusten päätösesitykset ja sijoitussuunnitelma.

KUVAUS TALOUDELLISEEN RAPORTOINTI-PROSESSIIN LIITTYVIEN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTELMIEN PÄÄPIIRTEISTÄ

Eläke-Fennian taloudelliset raportit on laadittu työeläkevakuutusyhtiön kirjanpitoa ja tilinpäätöstä säätelevän kirjanpitolain ja -asetuksen sekä osake- ja vakuutusyhtiölain mukaisesti. Taloudellisessa raportoinnissa on noudatettu työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain määräyksiä, sosiaali- ja terveysministeriön asetusta vakuutusyhtiön tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä sekä sosiaali- ja terveysministeriön ja Finanssivalvonnan määräyksiä ja ohjeita.

Eläke-Fennia on julkaissut Finanssivalvonnan määräyksien ja ohjeiden edellyttämän tilinpäätöksen ja puolivuositaisen osavuosisiraportin. Lisäksi Eläke-Fennia on julkaissut tulostiedotteen ensimmäiseltä ja kolmannelta vuosineljännekseltä.

Eläke-Fennian kokonaisriskiaseman ja riskinkantokyvyn arvioinnissa keskeisimmät tunnusluvut ovat olleet vakavaraisuuspääoman määrä suhteessa vastuuvelkaan (vakavaraisuusaste) ja vakavaraisuuspääoman määrä suhteessa säännösten mukaiseen vakavaraisuusrajaan (vakavaraisuusasema). Muut taloudellisen raportoinnin kannalta merkittävimmät erät ovat olleet vastuuvelan tuottovaade, sijoitusten arvostus ja sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo.

Eläke-Fennian hallituksella on ollut kokonaisvastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan tilan vuotuisesta arvioinnista. Tämä arvio perustuu yhtiön sisäisen tarkastuksen laatimaan selvitykseen. Hallitus on hyväksynyt yhtiön riskienhallintapolitiikan sisältäen riskienhallinnan yleiset periaatteet. Hallitus on hyväksynyt vuosittain yhtiön ohjaamiseen liittyvän riskienhallintasuunnitelman sisältäen myös sijoitustoimintaan liittyvät merkittävimmät riskit ja seurannut suunnitelmassa esitettyjen hallinnointitoimien edistymistä saamiensa raporttien sekä lopullisen selvityksen avulla. Sijoituskomitea on käsitellyt ja hyväksynyt sijoitusyksikön riskienhallintasuunnitelman.

Hallitus on hyväksynyt vuosittain samaten osana sijoitussuunnitelmaa lain eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta tarkoittaman todellisen riskin mukaisen luokittelun perusteet. Todellisen riskin mukaiseen luokitteluun perustuvaa vakavaraisuusrajaa vähintään viikoittain seurannut riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikkö on raportoinut sen hallitukselle kuukausittain virallisen raportoinnin osana. Luokittelukriteerit on tarkistettu puolivuositain, ja tulokset on raportoitu sijoituskomitean kautta hallitukselle. Uusien sijoitusten luokittelu on raportoitu kuukausittain tai tarvittaessa sijoituskomitealle.

Riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikkö on raportoinut yhtiön riskienhallintasuunnitelman toteutuksesta puolivuositain tarkastusvaliokunnalle ja yhtiön johtoryhmälle sekä vuosittain hallitukselle.

Riskien systemaattista arviointia, mittaamista, valvontaa ja raportointia sijoitusyksiköstä riippumattoman tahon toimesta on suoritettu kokonaisriskiaseman (vakavaraisuus, allokaatio, sijoitustuotot ja -kulut, kate, limitit) sekä omaisuuslajikohtaisten tuottojen ja riskien osalta riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikössä. Yhtiön hallitukselle on raportoitu pääsääntöisesti kuukausittain sijoitustoiminnan tavoitteesta ja toteumasta, tuloksesta, tuottokontribuutioista, sijoitusjakaumasta, vakavaraisuus- ja kateasemasta, riskeistä, omaisuuslajikohtaisista riskeistä, johdannaisista ja niiden käyttöasteesta sekä compliancesta. Neljännesvuositain hallitukselle on raportoitu suurimmat riskikeskittymät. Johdolle on raportoitu viikoittain, tarvittaessa jopa päivittäin, sijoitustoiminnan tuotot, vakavaraisuus ja sen herkkyys sekä muut keskeisimmät tunnusluvut. Omaisuuslajikohtaisista riskeistä ja tuotoista, mukaan lukien johdannaiset, on raportoitu viikoittain salkunhoitajille ja sijoituskomitean jäsenille. Lisäksi on raportoitu päivittäin johdannaispositiot ja tiettyjä riskilukuja salkunhoitajille. Raporttien oikeellisuus on yritetty varmistaa säännöllisillä täsmäytysrutiineilla, hyvällä ammattitaidolla sekä tiiviillä yhteistyöllä ja tiedonkululla riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikön sekä sijoitusyksikön kesken. Vakavaraisuusrajan laskennassa käytettävän vastuuvelan oikeellisuuden järjestelmissä ja tilinpäätöksessä ovat varmistaneet vakuutustekniikka ja aktuaari. Keskellä vuotta vastuuvélka on arvioitu riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikössä, ja sen oikeellisuus on varmistettu tiiviillä yhteistyöllä vakuutustekniikan ja aktuaarin kanssa. Tilinpäätöksessä käytetyt sijoitusten arvot on määritetty laatimisperiaatteissa kerrotun mukaisesti. Noteeraamattomien osakkeiden, pääomarahastojen, kiinteistörahastojen ja kiinteistöjen osalta riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikkö on varmistanut, että markkina-arvot on hinnoiteltu sovitujen periaatteiden mukaisesti. Arvopaperijärjestelmän markkina-arvojen ja luottoluokkien oikeellisuuden varmistamiseksi riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikössä on ollut säännöllinen täsmäytysrutiini. Markkina-arvojen määrittämiseen liittyy ajallista viivettä, mutta sen vaikutus on ollut vähäinen.

Eläke-Fennian sijoituskomitea on seurannut sijoitustoiminnan finanssi- ja toimintoriskejä. Sijoituskomiteassa käsiteltävästä riskiraportoinnista on vastannut riippumaton riskienvalvonta ja controller -yksikkö vakavaraisuuspääoman, vakavaraisuuden, katteen, tuottojen ja allokaation sekä pääomamarkkinavälineiden omaisuuslajikohtaisten operatiivisten riskiraporttien ja omaisuuslajianalyysien osalta. Kiinteistösijoitukset on vastannut kiinteistöjen ja

yritysrahoitus lainojen riskiraportoinnista.

Vuodesta 2009 yhtiössä on ollut compliance-toiminto, joka on integroitu osaksi organisaatiota siten, että organisaation eri osiin on nimetty henkilöt, jotka ovat vastaanottaneet compliance-toiminnan edellyttämistä toimenpiteistä sekä niiden raportoisesta.

Yhtiön liikekirjanpitoon on tehty tilikauden jaksotukset ja pääkirjanpidon tiedot ovat täsmänneet osakirjanpidon järjestelmiin. Tilivuoden aikana täsmäytykset on tehty kuukausittain. Taloudellisesta raportoinnista on yhtiössä ollut ajantasaiset prosessikuvaukset ja työohjeet. Työtapoja on uudistettu vähentämällä manuaalisia tekoprosesseja, automatisoimalla prosesseja ja rakentamalla täsmäytystiedostoja.

Tarkka vastuuvélka on laskettu vuosittain. Vuoden aikana vastuuvélan kehittymistä on ennustettu työsuhterekisteristä tehtyjen kantapöimintojen, Eläketurvakeskukseen ennusteiden ja vakuutusteknisten analyysien avulla.

Eläke-Fennian taloudelliseen raportointiin liittyvät operatiiviset riskit on kartoitettu säännöllisesti. Tunnistettujen riskien vaikutusten merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä on arvioitu riskikohtaisesti.

Yhtiössä on ollut sisäinen tarkastus, joka on ollut toimitusjohtajan alainen ja raportoinut suoraan hallitukselle. Sisäisen tarkastuksen organisaatioasema, tehtäväalueet, vastuu ja toimivalta on määritelty hallituksen hyväksymässä toimintaohjeessa. Eläke-Fennian hallitus on hyväksynyt vuosittain sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelman.

SELVITYS LISTAYHTIÖIDEN HALLINNOINTIKOODIN SUOSITUKSISTA POIKKEAMISELLE

Eläke-Fennia on noudattanut Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (Corporate Governance) 2010 työeläkevakuutusyhtiölle soveltuvien osien. Poikkeaminen hallinnointikoodin suosituksista on perustunut pääosin työeläkevakuutusyhtiöitä koskevaan lainsäädäntöön. Eläke-Fennia on poikennut hallinnointikoodin suosituksista seuraavilta osin:

• Suositus 1:

Yhtiökokouskutsu on julkaistu Eläke-Fennian yhtiöjärjestyksen mukaan kaksi viikkoa ennen yhtiökokousta vähintään kahdessa Helsingissä ilmestyvässä sanomalehdessä, joista toinen on ruotsinkielinen.

• Suositukset 4, 8, 11 ja 12:

Työeläkevakuutusyhtiöstä annetun lain (TVYL) mukaan hallituksen jäsenten valinta ei ole tapahtunut yhtiökokouksessa, vaan valinta on suoritettu yhtiöjärjestyksen mukaisin menettelytavoit hallintoneuvostossa. Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen kokoonpanosta on laissa ja yhtiöjärjestyksessä erityisiä määräyksiä.

Toisaalta vaalivaliokunnan yhtiökokoukselle tekemä esitys hallintoneuvoston jäsenten valinnasta on esitetty yhtiökokoukskutsussa. Myös hallintoneuvoston kokoonpanosta on laissa ja yhtiöjärjestyksessä erityisiä määräyksiä, jotka on selostettu yhtiökokoukskutsussa.

- Suositus 10:

Eläke-Fennian yhtiöjärjestyksen mukaan hallituksen jäsenten toimikausi on ollut kolme vuotta. Yhtiön toiminnan tarkoitus ja hallituksen jäsenten valintamenettelyn lakisääteisyys ovat tukeneet sitä, että toimikausi on ollut yli vuoden. Hallituksen puheenjohtajisto on valittu kalenterivuodeksi kerrallaan.

- Suositukset 9, 14, 15, 26, 29 ja 32:

Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen ja sen valiokuntien riippumattomien jäsenten määrä ja riippumattomuuden arviointi perustuvat lainsäädäntöön. Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen kokoonpanosta ja jäsenten kelpoisuusehdoista on säädetty laissa (TVYL). Lisäksi laissa on asetettu erityisiä kelpoisuusvaatimuksia, joilla rajoitetaan hallituksen jäsenten sidonnaisuuksia toisiin yrityksiin. Eläke-Fennian on tullut toimittaa Finanssi- ja valvonnalle määräysten mukainen selvitys hallituksen jäsenen kelpoisuudesta (luotettavuus ja sopivuus) ja siitä, että laissa asetetut sidonnaisuutta rajoittavat vaatimukset täyttyvät. Eläke-Fennian hallituksen jäsenenä on voinut olla sellaisia henkilöitä, jotka ovat kuuluneet Eläke-Fennian merkittävien asiakasyritysten toimivaan johtoon tai hallintoon. Tämä on liittynyt Eläke-Fennian keskinäiseen yhtiömuotoon. Hallintoelinten jäsenistä on annettu tarkemmat tiedot erikseen.

- Suositukset 30 ja 33:

Eläke-Fennian hallituksen nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan tehtävät on määritelty hallituksen työjärjestyksessä, eikä tehtäviin ole kuulunut hallituksen jäseniä koskevien nimitys- ja palkitsemisasioiden valmistelu, vaan tämä tehtävä on kuulunut lain mukaan yhtiön vaalivaliokunnalle.

- Suositukset 16, 35, 38 ja 41:

Hallituksen jäsenen ja hänen määräysvalta-yhteisöjensä ja vastaavasti toimitusjohtajan ja johtoryhmän osakemistuksia ei ole voitu ilmoittaa, koska keskinäisellä työeläkevakuutusyhtiöllä ei ole osakkeita.

- Suositus 40:

Hallitus- ja valiokuntatyöskentelystä maksettavista palkkioista ja niiden määräytymisperusteista ei ole päättänyt yhtiökokous, vaan päätöksen on tehnyt lain mukaan hallintoneuvosto, jolle vaalivaliokunta on tehnyt asiasta esityksen.

- Suositukset 42, 44–46:

Ei ole voitu noudattaa osakepalkitsemisen osalta, koska keskinäisellä työeläkevakuutusyhtiöllä ei ole osakkeita.

- Suositus 51:

Eläke-Fennia on noudattanut sisäpiiriohjetta keskinäiseen työeläkevakuutusyhtiöön soveltuvien osien.

- Suositus 55:

Suosituksista informaation esittämisestä on noudatettu edellä mainituin poikkeuksin työeläkevakuutusyhtiöön soveltuvien osien.

HALLITUS

Puheenjohtaja:

Pekka Sairanen

s. 1957, kauppatieteiden maisteri
toimitusjohtaja, Domus Yhtiöt Oy
EK:n yrittäjävaltuuskunnan jäsen, Rakennustuoteteollisuus RTT:n johtokunnan jäsen, Puusepänteollisuus ry:n puheenjohtaja, Metsäteollisuus MT:n hallituksen jäsen, Suomalaisen työn liiton johtokunnan varapuheenjohtaja, Perheyritysten liiton perheyritysvaltuuskunnan jäsen, Taloudellisen tiedotustoimiston (TaT) hallituksen jäsen, Turun kauppakamarin hallituksen jäsen
jäsenyys alkanut 1.7.1998
erovuorossa 31.12.2014

Varapuheenjohtajat:

Timo Vallittu

s. 1953, kansakoulu
puheenjohtaja, TEAM Teollisuusalojen ammattiliitto ry
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:n hallituksen jäsen, Finnveran hallintoneuvoston jäsen
palkansaajajärjestöjen edustaja
jäsenyys alkanut 1.1.2004
erovuorossa 31.12.2015

Heimo J. Aho

s. 1949, diplomiekonomi, kauppaneuvos
hallituksen puheenjohtaja, SKS Group Oy ja SKS Group:n tytäryhtiöt
Elfvig Oy:n hallituksen jäsen, EK:n yrittäjävaltuuskunnan jäsen, EK:n vaalivaliokunnan ja valtuuskunnan jäsen, Nordean neuvottelukunnan puheenjohtaja, Perheyritysten liiton valtuuskunnan jäsen, Liikesivistysrahaston kannatusyhdistyksen hallituksen jäsen, Linturantasäätiön puheenjohtaja, Helsingin Seudun Kauppakamarin valtuuskunnan jäsen, Keskukskauppakamarin valtuuskunnan jäsen, Helsingin Kaupparkeakoulun tukisäätiön puheenjohtaja, Tekniikan Akatemian Elinkeinoneuvoston puheenjohtaja
työnantajajärjestöjen edustaja
jäsenyys alkanut 31.3.2009
erovuorossa 31.12.2015

Muut työmarkkinajärjestöjen edustajat:

Heikki Kauppi

s. 1955, diplomi-insinööri, MBA
toiminnanjohtaja, Tekniikan Akateemisten Liitto TEK ry
AKAVA ry:n hallituksen jäsen, Ylemmät Toimihenkilöt YTN ry:n hallituksen varapuheenjohtaja, AKAVA ry:n eläkepoliittisen työryhmän puheenjohtaja
palkansaajajärjestöjen edustaja
jäsenyys alkanut 1.7.1998
erovuorossa 31.12.2014

Jussi Mustonen

s. 1955, valtiotieteen lisensiaatti
johtaja, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

Tulo- ja kustannuskehityksen selvitystoimikunnan jäsen, Etlatieto Oy:n hallituksen jäsen, EK-Tieto Oy:n hallituksen jäsen, Veronmaksajain Keskusliiton hallituksen jäsen
työnantajajärjestöjen edustaja
jäsenyys alkanut 1.1.2012
erovuorossa 31.12.2014

Antti Rinne

s. 1962, oikeustieteen kandidaatti
puheenjohtaja, Ammattiliitto Pro
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK:n varapuheenjohtaja, STTK:n hallituksen jäsen, STTK:n hallituksen työvaliokunnan jäsen, Työttömyyskassa Pron hallituksen puheenjohtaja, Teollisuuden Palkansaajat -neuvottelukunnan (TP) varapuheenjohtaja, VVO-yhtymä Oyj:n hallituksen jäsen
palkansaajajärjestöjen edustaja
jäsenyys alkanut 1.1.2006
erovuorossa 31.12.2014

Jorma Turunen

s. 1956, diplomi-insinööri, eMBA
toimitusjohtaja, Teknologia-teollisuus ry
Suomen Messujen hallintoneuvoston jäsen, Sulava Oy:n hallituksen jäsen, Teknologia-teollisuuden 100-vuotissäätiön hallituksen jäsen
työnantajajärjestöjen edustaja
jäsenyys alkanut 19.3.2013
erovuorossa 31.12.2015

Jukka Ahtela

(18.3.2013 asti)

Hallituksen muut jäsenet:

Eero Lehti

s. 1944, valtiotieteiden maisteri, kauppaneuvos, kunniatohtori (Vaasan yliopisto), kansanedustaja
Taloustutkimus Oy:n hallituksen puheenjohtaja, Fennia Varainhoito Oy:n hallituksen puheenjohtaja, Eilakaisla Oy:n hallituksen puheenjohtaja, Tekesin johtokunnan jäsen, Biohit Oyj:n hallituksen jäsen, Keravan Energia Oy:n hallituksen puheenjohtaja, Etelä-Suomen Energia Oy:n hallituksen puheenjohtaja, Research Insight Finland Oy:n hallituksen puheenjohtaja
jäsenyys alkanut 1.7.1998
erovuorossa 31.12.2015

Reija Lilja

s. 1954, Ph.D. The London School of Economics and Political Science (kansantaloustiede)
tutkimusjohtaja, Palkansaajien tutkimuslaitos
Aalto-yliopiston kaupparkeakoulun kansantaloustieteen laitoksen dosentti, Viestintähallinnon neuvottelukunnan jäsen
jäsenyys alkanut 1.1.2007
erovuorossa 31.12.2013

Olavi Nieminen

s. 1952, optikko, hakanomi
hallituksen puheenjohtaja, Piiloset by Finnsusp Oy
Suomen Yrittäjien työmarkkinavaltuuskunnan puheenjohtaja, Suomen Optisen

toimialan hallituksen jäsen ja tukkuvaliokunnan puheenjohtaja, Perheyritysten liiton perheyritysvaltuuskunnan jäsen, Vs-Ely-keskuksen neuvottelukunnan jäsen, Turun Oppisopimustoiminnan neuvottelukunnan puheenjohtaja
jäsenyys alkanut 1.7.1998
erovuorossa 31.12.2013

Varajäsenet:

Antti Kuljukka

s. 1961, valtiotieteiden maisteri, eMBA
toimitusjohtaja, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia
Henki-Fennian hallituksen jäsen, Finanssi-alan Keskusliiton hallituksen jäsen, Helsingin seudun kauppakamarin valtuuskunnan jäsen, Kadettikunnan talousjaoston jäsen, Helsinki Mission valtuuskunnan jäsen, Liikennevakuutuskeskuksen puheenjohtaja, Jääkärisäätiön hallituksen jäsen, Suunnistussäätiön valtuuskunnan varapuheenjohtaja
jäsenyys alkanut 19.3.2013
erovuorossa 31.12.2015

Mikko Merivirta

s. 1963, oikeustieteen ylioppilas
hallituksen puheenjohtaja, Cafetering Oy
Elinkeinoelämän Keskusliiton hallituksen jäsen, EK:n edustajiston jäsen, EK:n lakivaliokunnan jäsen, EK:n Yrittäjävaltuuskunnan työvaliokunnan jäsen, Työttömyysvakuutusrahaston hallintoneuvoston jäsen, Matkailu- ja Ravintola-palvelut MaRa ry:n puheenjohtaja
työnantajajärjestöjen edustaja
jäsenyys alkanut 1.1.2013
erovuorossa 31.12.2015

Daniela Yrjö-Koskinen

s.1971, kauppatieteiden maisteri
toimitusjohtaja, Novita Oy
Novita Oy:n hallituksen jäsen, TMA Tekstiili ja Muotialat ry:n hallituksen jäsen, Tekstiili- ja vaatetusteollisuus FINATEX ry:n hallituksen jäsen
jäsenyys alkanut 1.1.2013
erovuorossa 31.12.2015

Nikolas Elomaa (31.8.2013 asti)

HALLINTONEUVOSTO

Puheenjohtaja:

Taisto Lehti, s. 1945
hallituksen puheenjohtaja
Oy Odensö Ab

Varapuheenjohtajat:

Jaana Ylitalo, s. 1969
1. varapuheenjohtaja
Palvelualojen ammattiliitto PAM ry

Klaus Saarikallio, s. 1955
toimitusjohtaja
Normek Oy

Työnantajajärjestöjen edustajat:

Tero Jussila, s. 1958
talousjohtaja
Maintpartner Group Oy

Ville Laine, s. 1970
toimitusjohtaja
Lojer Oy

Heikki Nikku, s. 1956
toimitusjohtaja
CGI Suomi Oy

Terhi Penttilä, s. 1972
toimitusjohtaja
Länsilinjat Oy

Jukka Tikka, s. 1953
hallituksen puheenjohtaja
Länsi-Savo Oy

Pentti Virtanen, s. 1964
toimitusjohtaja
FSP Finnish Steel Painting Oy

Palkansaajajärjestöjen edustajat:

Timo Korpijärvi, s. 1962
viestintäpäällikkö
Metallityöväen Liitto ry

Håkan Nystrand, s. 1955
puheenjohtaja
METO - Metsäalan Asiantuntijat ry

Markku Palokangas, s. 1957
teollisuussektorin johtaja
Ammattiliitto Pro

Tuula A. Paunonen, s. 1955
pääkirjanpitäjä
Länsi-Savo Oy

Pertti Porokari, s. 1964
(22.4.2013 asti)
puheenjohtaja
Uusi Insinööriliitto UIL ry

Katja Veirto, s. 1972
sosiaaliasioiden päällikkö
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö
SAK ry

Hallintoneuvoston muut jäsenet:

Jussi Järventaus, s. 1951
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät ry

Pertti Karjalainen, s. 1969
toimitusjohtaja
Attendo Finland Oy

Olavi Kaukonen, s. 1956
toimitusjohtaja
A-klinikkasäätiö

Pertti Kauppinen, s. 1952
(22.4.–1.9.2013)
toimitusjohtaja
Espotel Oy

Tapio Kuittinen, s. 1959
toimitusjohtaja
Tiger Stores Oy

Kalle Kujanpää, s. 1969
talousjohtaja
Finn-Power Oy

Tauno Maksniemi, s. 1959
toimitusjohtaja
RTK-Palvelu Oy

Reijo Mesimäki, s. 1960
toimitusjohtaja
TNS Gallup Oy

Antti Peltonen, s. 1954
toimitusjohtaja
Kolster Oy Ab

Kyösti Pöyry, s. 1952
toimitusjohtaja
Paperinkeräys Oy

Pekka Rantamäki, s. 1953
konsernijohtaja
Teknos Group Oyj

Ansu Saarela, s. 1978
talousjohtaja
Bauhaus & Co Oy

Janne Ylinen, s. 1975
toimitusjohtaja
Kokkolan Halpa-Halli Oy

TILINTARKASTAJAT

Varsinaiset tilintarkastajat:

Pekka Hietala
KHT

Ulla Nykky
KHT

Varatilintarkastajat:

Pasi Hirvonen
KHT

Jenni Smedberg
KHT

JOHTORYHMÄ

Lasse Heiniö
toimitusjohtaja
s. 1951, filosofian maisteri, SHV
Työeläkevakuuttajat TELA ry:n hallituksen jäsen, AEIP:n hallituksen jäsen
Johtoryhmän jäsen vuodesta 1998

Matti Carpén
varatoimitusjohtaja
asiakkuudet, vakuutukset, eläkkeet ja tietohallinto
s. 1960, diplomi-insinööri
Tieto Esy Oy:n hallituksen jäsen, Arek Oy:n hallituksen jäsen, Tekniikan Akateemisten

(TEK) talousvaliokunnan puheenjohtaja, Aalto-yliopiston ylioppilaskunnan talous-toimikunnan puheenjohtaja
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2004

Mika Ahonen

johtaja, lakiasiat, suunnittelu ja viestintä
s. 1967, oikeustieteen kandidaatti
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2008

Eeva Grannenfelt

johtaja, sijoitukset
s. 1958, kauppatieteiden maisteri, CEFA
SEB Sijoitusrahasto Suomi Oy:n hallituksen jäsen, Nanten Oy:n hallituksen jäsen, AinaCom Oy:n hallituksen jäsen, Aina Group Oy:n hallituksen jäsen, Helsingin kauppatieteiden ylioppilaiden säätiön hallituksen jäsen, Diabetestutkimussäätiön varainsijoitusvaliokunnan jäsen, HYY:n sijoitusvaliokunnan jäsen, Taideyliopiston sijoituskomitean jäsen
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2002

Irmeli Heino

johtaja, talous ja HR
s. 1951, filosofian maisteri
Johtoryhmän jäsen vuodesta 1998

Mikko Karpoja

johtaja, aktuaaritoimi ja sisäinen tarkastus
s. 1962, valtiotieteiden maisteri, SHV
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2007

Sarianne Kirvesmäki

johtaja, riippumaton riskienvalvonta ja controller-toimi
s. 1966, LuK, MBA
Johtoryhmän jäsen vuodesta 2013

Laajennettu johtoryhmä, johon kuuluvat lisäksi seuraavat johtajat:

Tom Kurtén

myyntijohtaja, yritysasiakas- ja kumppani-yhteydet
s. 1960, lakitieteen perustutkinto

Kaj Laaksonen

johtaja, suurasiakas- ja meklariyhteydet
s. 1949, diplomi-insinööri, BBA
HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulun hallituksen jäsen, Helmi Liiketalousopiston hallituksen jäsen

Aaro Mutikainen

tietohallintojohtaja
s. 1962, MMM, MBA
Tieto Esy Oy:n hallituksen varajäsen

Timo Stenius

johtaja, kiinteistösijoitukset, pääomarahastot ja yritysrahoitus
s. 1956, diplomi-insinööri
Amplus Oy:n hallituksen jäsen, Probus Holding Oy:n hallituksen jäsen, Exilion Oy:n hallituksen jäsen, Tyvene Oy:n hallituksen puheenjohtaja, KTI Oy:n hallituksen jäsen, RAKLI ry:n hallituksen puheenjohtaja

Jyrki Varjonen

vt. ylilääkäri, ratkaisutoiminta
s. 1967, LL, psykiatrian erikoislääkäri

ASiantuntijalääkärit

Timo Honkanen
asiantuntijalääkäri
LL, sisätautien erikoislääkäri,
vakuutuslääketieteen erityispätevyys

Liisamari Krüger
asiantuntijalääkäri
LL, fysiatrian erikoislääkäri

Tapio Ropponen
asiantuntijalääkäri
LL, YTM, työterveyslääkäri,
vakuutuslääketieteen erityispätevyys

Jyrki Varjonen
vt. ylilääkäri
LL, psykiatrian erikoislääkäri

VASTUULLINEN VAKUUTUSMATEMAATIKKO

Mikko Karpoja
valtiotieteiden maisteri, SHV

NEUVOTTELUKUNNAT

ELÄKEASIAIN NEUVOTTELUKUNTA:

Puheenjohtaja

Jyrki Varjonen
vt. ylilääkäri
Eläke-Fennia

Timo Honkanen
asiantuntijalääkäri
Eläke-Fennia
asiantuntijajäsen

Inka Douglas
lakimies
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

Ralf Forsén
varatuomari
Tekniikan Akateemisten Liitto TEK ry

Mika Poikolainen
työsuojelusihteeri
Metallityöväen Liitto ry

Mikko Räsänen
asiamies
Elinkeinoelämän Keskusliitto EK ry

Riina Simonen
sosiaalisihteeri
Puu- ja erityisalojen liitto ry

Markus Äimälä
varatuomari
Elinkeinoelämän Keskusliitto EK ry

VAKUUTETTujen NEUVOTTELUKUNTA:

Puheenjohtaja

Jukka Mandelin
henkilöstöohjaaja
Kempfi Oy

Esa Henriksson
linja-autonkuljettaja
Länsilinjat Oy

Maarit Huuhka
kirjanpitäjä
Laitilan Tilikiinteistö Oy

Miia Jauhainen
myyjä
H&M Hennes & Mauritz Oy

Jarkko Jokinen
koestaja
Kempfi Oy

Juha Järvenpää
yhteyspäällikkö
Vattenfall Verkko Oy

Elina Kassinen
ostaja
Maintpartner Oy

Jari Kauppinen
tuotantomekaanikko
Hella Lighting Finland Oy

Lassi Kirjavainen
kivityömiest
Tulikivi Oyj

Markku Manninen
sosiaaliterapeutti
Espoon A-klinikka

Päivi Murto-Koivisto
röntgenhoitaja
Lääkärikeskus Aava Oy

Eija Mäkelä
elintarviketyöntekijä
Juustoportti Food Oy

Jari Nevalainen
asiantuntija
CGI Suomi

Jaana Niittyviita
ruiskulasittaja
Tulikivi Oyj

Harri Nikulainen
myyntipäällikkö
Libris Oy

Matti Perttula
varastotyöntekijä
Teknos Oy

Helena Saarinen
hinnoittelufaktori
Libris Oy

Jari Salminen
kemisti
Teknos Oy

Kai Väliälä
lasivarastonhoitaja
Domus Yhtiöt Oy

SUURASIAKAS- NEUVOTTELUKUNTA:

Puheenjohtaja

Antti Aho
toimitusjohtaja
Lääkärikeskus Aava Oy

Varapuheenjohtaja

Virpi Holmqvist (31.10.2013 asti)
talousjohtaja
Attendo Finland Oy

Raimo Anjala
CFO
Teknos Group Oy

Leif Enberg
hallituksen puheenjohtaja
Oy Mapromec Ab

Kimmo Fischer (30.4.2013 asti)
toimitusjohtaja
Sito Oy

Tony Friis (1.5.2013 alkaen)
johtaja
Dressmann Oy

Jarmo Halonen
toimitusjohtaja
Elecster Oyj

Repe Harmanen
toimitusjohtaja
Solteq Oyj

Marjut Haverinen (1.5.2013 alkaen)
talousjohtaja
Raskone Oy

Nanna Hietala
talousjohtaja
MSK Group Oy

Markku Holm
toimitusjohtaja
RTV-Yhtymä

Tauno Jalonen
hallituksen puheenjohtaja
Helmi Liiketalousopisto Oy

Reijo Jokela
toimitusjohtaja
Suomen Broiler Oy

Erkki Kaijasilta
hallituksen puheenjohtaja
T-Drill Oy

Jouko Karttunen

toimitusjohtaja
Tiliaktiiva Oy

Pertti Kauppinen (30.4.2013 asti)

toimitusjohtaja
Espotel Oy

Kimmo Kedonpää

toimitusjohtaja
Pipelife Finland Oy

Antti Kemppe

hallituksen jäsen
Kemppe Oy

Esko Keskinen

johtaja
Teknologiaeollisuus ry

Kalle Kujanpää (30.4.2013 asti)

talousjohtaja
Finn-Power Oy

Aarni Kuorikoski (1.5.2013 alkaen)

toimitusjohtaja
Blue Media Oy

Timo Leinonen (30.4.2013 asti)

talousjohtaja
Ixonos Oyj

Kimmo Mannila (30.4.2013 asti)

maajohtaja
Dressmann Oy

Juha Martikainen

toimitusjohtaja
Teknikum Oy

Ulla Matsi-Koistinen

hallituksen jäsen
Taloustutkimus Oy

Reijo Mesimäki (30.4.2013 asti)

toimitusjohtaja
TNS-Gallup Oy

Martti Paunu

toimitusjohtaja
Väinö Paunu Oy

Antti Peltonen (30.4.2013 asti)

toimitusjohtaja
Oy Kolster Ab

Heikki Pesu

toimitusjohtaja
Are Oy

Markus Pikka (1.5.2013 alkaen)

toimitusjohtaja
Proffice Finland Oy

Aki Puska

varatoimitusjohtaja
Rinta-Joupin Autoliike Oy

Sampo Päällysaho

toimitusjohtaja
Clas Ohlson Oy

Antti Rantalainen

hallituksen puheenjohtaja
Rantalainen Oy IA International

Juha Rostedt

toimitusjohtaja
Canncolor Oy

Ansu Saarela (30.4.2013 asti)

talousjohtaja
Bauhaus Oy

Merja Saurus (1.11.2013 alkaen)

talousjohtaja
Attendo Finland Oy

Pentti J. Siikarla

toimitusjohtaja
Yrittäjien Oikeussuoja Oy

Antero Sirkka (1.5.2013 alkaen)

toimitusjohtaja
Kiitokori Oy

Kaj Ström

hallituksen puheenjohtaja
Oy Motoral Ab

Kimmo Suupohja

toimitusjohtaja
Hella Lighting Finland Oy

Seppo Suuriniemi

hallituksen puheenjohtaja
Lojer Oy

Mikael Swanljung

hallituksen puheenjohtaja
Picnic Finland Oy

Matti Toivanen (1.5.2013 alkaen)

toimitusjohtaja
Oy Kuehne + Nagel Ltd

Esko Torssonen (30.4.2013 asti)

toimitusjohtaja
Suomen Kiitoautot Oy

Visa Vainiola (30.4.2013 asti)

toimitusjohtaja
Proffice Finland Oy

Heikki Vauhkonen

toimitusjohtaja
Tulikivi Oyj

Göran Weber

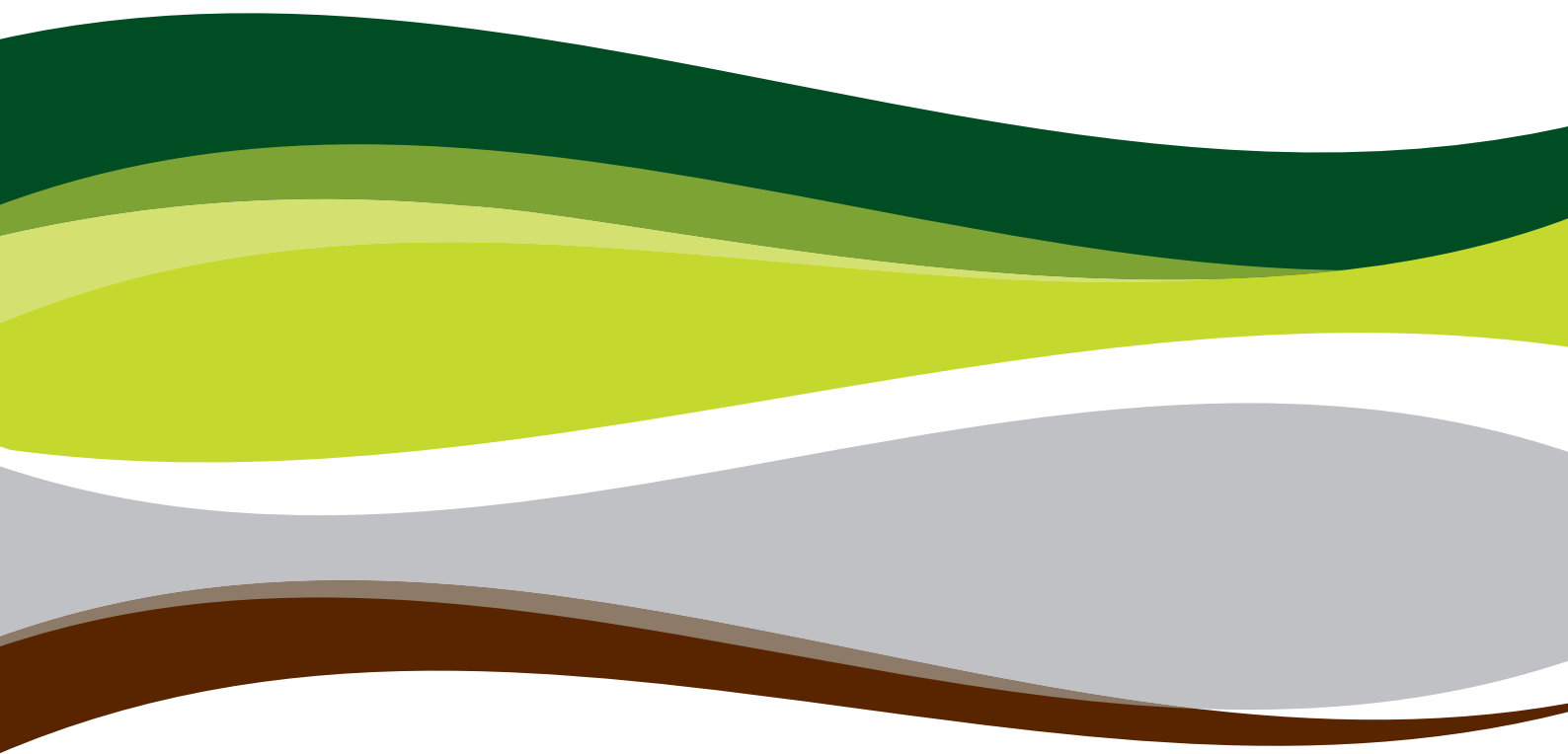
toimitusjohtaja
Selecta Oy

Ari Viinikkala (1.5.2013 alkaen)

toimitusjohtaja
Vaahto Group PLC Oyj

Olli Vilppunen

toimitusjohtaja
LSK Electrics Oy

Eläke-Fennia ja LähiTapiola Eläkeyhtiö muodostivat uuden työeläkeyhtiön.
Vuoden 2014 alusta lähtien olemme yhdessä Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo.
www.elo.fi